

HARMÓNIÁBAN A TERMÉSZETTEL

HELYI NEVELÉSI
PROGRAM

2010

Nagyközségi Óvoda

2344 Dömsöd, Dózsa Gy. út 27/A

A Nagyközségi Óvoda Harmóniában a Természettel Helyi Nevelési Programja

Elfogadta: a nevelőtestület a 6 /2010. (V.25.) Nt.sz. határozatával

Jóváhagyta: Dömsöd Nagyközség Önkormányzat Képviselő-testülete
a 87 /2010. (VI.30.) Kt.sz. határozatával.

Jóváhagyta: Apaj Község Önkormányzat Képviselő-testülete
az 59 /2010. (VII.22.) Kt.sz. határozatával.

Benyújtotta:

.....
Orosz Lajosné
óvodavezető

Dömsöd, 2010. június 16.

Érvényes: 2010. július 23-tól.

Hatályos: 2010. szeptember 1-jétől.

Hatályba léptette: 2010. szeptember 1.

.....
Orosz Lajosné
óvodavezető

TARTALOMJEGYZÉK

<i>Az intézmény adatai</i>	3
<i>Indoklás a Helyi Nevelési Program benyújtásához</i>	4
<i>Intézményünk bemutatása</i>	5
I. RÉSZ	6
I. BEVEZETŐ	6
II. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP	7
GYERMEKKÉP	7
ÓVODAKÉP	7
III. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI	8
AZ ÓVODAI NEVELÉS ÁLTALÁNOS FELADATAI	8
AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA	8
AZ ÉRZELMI NEVELÉS ÉS A SZOCIALIZÁCIÓ BIZTOSÍTÁSA	10
AZ ANYANYELVI,- AZ ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA	11
IV. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI	16
SZEMÉLYI FELTÉTELEK	16
TÁRGYI FELTÉTELEK	16
AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE	16
AZ ÓVODA KAPCSOLATAI.....	18
V. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI	22
JÁTÉK.....	22
VERS, MESE	24
ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK	27
RAJZOLÁS, MINTÁZÁS, KÉZI MUNKA.....	29
MOZGÁS	32
A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE	36
MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK	40
A TEVÉKENYSÉGBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS.....	41
II. RÉSZ	49
I. BEVEZETŐ	49
II. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP	52
GYERMEKKÉPÜNK	52
ÓVODAKÉPÜNK	53
III. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI	55
AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA	55
AZ ÉRZELMI NEVELÉS ÉS SZOCIALIZÁCIÓ BIZTOSÍTÁSA	56
AZ ANYANYELVI ÉS ÉRTELMI FEJLESZTÉS, NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA.....	59
IV. Az óvodai élet megszervezésének elvei	60
AZ ÓVODA SZEMÉLYI FELTÉTELEI.....	61
AZ ÓVODA TÁRGYI-DOLOGI FELTÉTELEI.....	61
AZ ÓVODA KAPCSOLATAI.....	64
V. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai	68
JÁTÉK.....	68
VERS, MESE	70
ÉNEK-ZENE, ÉNEKES JÁTÉK.....	71
RAJZOLÁS, MINTÁZÁS, KÉZI MUNKA.....	71
MOZGÁS	72
A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE	73

MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK	75
TANULÁS – TEVÉKENYSÉGBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS	76
Érvényességi záradék	80
Mellékletek.....	82

Az intézmény adatai

Az intézmény neve: Nagyközségi Óvoda
Típusa: óvoda
Székhelye: 2344 Dömsöd Dózsa Gy. út 27/A
Telefonszáma: 06 24 436-116

Az intézmény fenntartó szerve:
A Társulási Szerződés alapján közös fenntartású intézményként működik a
Dömsöd Nagyközségi Önkormányzat Képviselő-testülete és
Apaj Községi Önkormányzat Képviselő-testülete fenntartásában.

Az intézmény felügyeleti szerve:
Dömsöd Nagyközségi Önkormányzat Képviselő-testülete
Címe: 2344 Dömsöd Petőfi tér 6.
Telefonszáma: 06 24 523-123

Az intézmény alapítója: Dömsöd Nagyközségi Önkormányzat Képviselő-testülete

Az intézmény alapításának ideje: 1995. 04. 25.

Az intézmény átalakulásának ideje: 2008. augusztus 15.

Az intézmény jogelődje: Nagyközségi Óvoda-Dömsöd
és Pityang Óvoda-Apaj

Intézményegységei:
1. Székhely: 2344 Dömsöd Dózsa Gy. út 27/A
2. Telephely: 2344 Dömsöd Szabadság út 92.
3. Tagóvoda: Pityang Óvoda – 2345 Apaj Óvoda u.12.

Az óvoda vezetése:
Óvodavezető: Orosz Lajosné
Általános vezető helyettes: Madarász Mária
Vezető helyettes: Zsidai Mónika
Tagóvoda vezető: Gyökeresné Sándor Ildikó

A programot benyújtotta az intézmény vezetője és a nevelőtestület.

Indoklás a Helyi Nevelési Program benyújtásához

Apaj község Polgármestere és Képviselő – testülete kezdeményezésére társulási szerződés jött létre Apaj község Képviselő – testülete és Dömsöd Nagyközség Önkormányzata között, mely szerint együttműködnek az óvodai nevelés közös fenntartásából adódó feladatok végrehajtása érdekében. A Pitypang Óvodát (2345 Apaj, Óvoda u.12.) a Megbízó (Apaj Polgármestere) jogutódlással szüntette meg, és jogutódként a Nagyközségi Óvodát (2344 Dömsöd, Dózsa Gy. út 27/A) nevezte meg.

A társulás létrejötté az óvodánkban folyó nevelő-oktató munkát nem befolyásolta. A Nagyközségi Óvoda székhelyén és telephelyén a nevelőtestület által készített és folyamatosan felülvizsgált „Harmóniában a Természettel” Helyi Óvodai Nevelési Program szerint dolgoztak az óvodapedagógusok, melyet a külső világ tevékeny megismerésére épülő, komplexitást igénylő tervező-szervező munkára alapozva alkottunk meg.

Az 1999. szeptember 1-jétől hatályba lépett nevelési programot 2004. szeptember 1-jétől módosította a nevelőtestület. A program bevezetését követően is törekedtünk arra, hogy esztétikus, igényes környezetet tudjunk kialakítani az óvoda helyiségeiben és az udvaron, utcafronton egyaránt. Lehetőséget biztosítottunk a partnereink számára, hogy megfogalmazzák igényeiket, elvárásaikat, elégedettségüket.

Az apaji Pitypang Óvodában az adaptált „Tevékenységeközpontú Óvodai Nevelési Program” szerint folyt a nevelőmunka.

A 2009-2010-es nevelési-oktatási évtől a nevelő-oktató munka óvodai körzetünkben az egységes helyi nevelési program alapján történik, melyet a körzet nevelőközössége alkotott. A két óvoda alapvetően egy nevelési programot hozott létre, melyben a nevelési célok azonosak, de külön-külön meghatároztuk a nevelési területek specialitásait.

Nevelőközösségünk nevelési célja, hogy biztonságos, derűs légkörben, egyéni képességeiknek megfelelően fejlesszük a gyermekeket az életkoruknak legmegfelelőbb eszközzel, a játékkal. Emellett konkrét célunk, hogy az óvodáskor végére a gyermekek legyenek életkoruknak megfelelően önállóak, magabiztosak, legyenek képesek gondolataikat érthetően közölni. Tudjanak a közösség elvárásaihoz megfelelően alkalmazkodni, érzelmeiket szocializált formában kifejezésre juttatni. Legyenek derűsek, bizakodóak, egymást elfogadóak.

Az egységes program bevezetését követően az óvodapedagógusok minden nevelési-oktatási év kezdetén módszertani szabadságuk gyakorlása jogán megválaszthatják, hogy az általuk vezetett gyermekcsoportban a program I. vagy II. részben leírtak szerint tervezik a nevelő-oktató munkát. A nevelési év megkezdését követően azonban nem változtathatják meg döntésüket. Eddigi hagyományainkat megtartva tervezzük a jövőben is folytatni munkánkat. A helyi nevelési program céljainak megvalósítását intézményünkben elkötelezett, szakmailag jól felkészült, gyermekszerető nevelőközösség segíti elő. A teljes munkatársi közösség arra törekszik, hogy a hozzánk járó gyermekek szeretetteljes, biztonságos légkörben nevelkedjenek, és jól érezzék magukat. Ennek érdekében folyamatosan bővítjük mind a tárgyi lehetőségeinket, mind pedig szakmai tudásunkat.

2010-es módosítását indokolta az alábbi jogszabályváltozás:

a 255/2009. (XI. 20.) Korm. rendelet Az Óvodai nevelés országos alapprogramjának kiadásáról szóló 137/1996. (VIII. 28.) Korm. rendelet módosításáról.

Valamint a: **Törvényességi-szakmai vizsgálat szabályzatokkal kapcsolatos megállapítása**

2009. június 29. Javasoljuk a helyi nevelési program kiegészítését:

a sajátos nevelési igényű gyermekek esetén a sajátos nevelési igényből eredő hátrányok csökkentését szolgáló speciális fejlesztő tevékenységekkel, amennyiben a fenntartó az óvoda alapító okiratában is megjelöli az SNI gyermekek ellátását/nevelését.

Intézményünk bemutatása

Óvodatörténet dióhéjban

Dömsöd:

2000. július 1-jétől működik két épületben a Nagyközségi Óvoda. 1988-óta Orosz Lajosné látja el az óvodavezetői-munkáltató feladatokat.

Önkormányzati fenntartású 225 férőhelyes, 9 csoportos óvodánkban 18 fő (vezetővel és logopédussal együtt) szakképzett pedagógus és 10 fő szakképzett dajka látja el a nevelő-oktató munkát. Nevelőtestületünkben 5 fő rendelkezik szakvizsgával is. Kisegítő munkakörben 1 főt foglalkoztatunk a székhelyen 8 órában óvodatitkárként. A fűtő – kertész - karbantartói feladatokat 1 fő végzi minkét épületünkben.

A Dózsa Gy. úti épület/székhely (helyi köznapi szóhasználatban „Új Óvoda”) 1975-ben 3 csoportosnak épült. 1977-től az öltözőszoba csoportszobává alakításával 4 csoportossá vált. Jelenleg a 2006-2007-es nevelési-oktatói évtől a 2006. évben megvalósult bővítésnek és korszerűsítésnek köszönhetően 6 csoportos (150 férőhelyes) óvodaként működik. Nem csak két csoportszobával, hanem még egy melegítőkonyhával, mosléktárolóval, mosókonyhával és textiltárolóval, két gyermekmosdó és egy felnőtt WC helyiséggel, felnőtt öltözővel, tornaszobával és tornaeszköz-szertárral, nevelőtestületi-, logopédiai-, orvosi szobával, óvodatitkári irodával is bővült

A Szabadság úti épület (helyi köznapi szóhasználatban „Dabi Óvoda”) 1914-től iskolának épült a népnevelés ügyéért lelkesedő lakosság összefogásával. Az építkezés a világháború kitörése miatt befejezést nem nyerhetett, sőt még a nehéz anyagi viszonyok következtében kihasználatlanul állt 1925-ig. Kerecsényi Zoltán ref. esperes, iskolaszéki elnök avatta fel és adta át hivatásának.

Első számú tanítói állásra K. Nagy Lászlót, a második tanítói állásra az oláhok által megszállott Erdélyből menekült Bethlendi Jánost választották meg. A történeti áttekintés a községi könyvtárban talált feljegyzések alapján került lejegyzésre.

1925 szeptemberétől, 1977 szeptemberéig 2 tantermes és egy tanítói lakással bíró iskolaként funkcionált. 1978. november 27-étől lát el óvodai feladatokat.

A Dózsa MGTSZ társadalmi összefogásának köszönhetően 1985-ig egy csoportos, 1985. november 4-től 3 csoportos óvodaként működik. Önkormányzatunk 2007-ben telekvásárlással bővítette a játszóudvart, melynek köszönhetően tágas parkosított játszóteret alakítottunk ki. A játszóudvar is megújult, 5 db komplex, bevizsgált mozgásfejlesztő játék került telepítésre.

Jelenleg 75 férőhelyen tudjuk fogadni a gyermekeket.

Apaj:

A községi Óvoda 1969-ben épült a Kiskunsági Nemzeti Park szomszédságában az Apaji Kiskunsági Állami Gazdaság segítségével.

Jelenleg is 50 férőhellyel rendelkezik, 2 foglalkoztató, egy gyermekmosdó, melegítő konyha, nevelői szoba, vezetői iroda és egy felnőtt öltöző áll rendelkezésre. A **Pitypang Óvoda** elnevezést 2007-ben kapta. 2008 őszén pályázat útján Apaj Község Önkormányzata tornaszobát, felnőtt szociális helyiségeket alakított ki és felújításra került a gyermekvizesblokk is, valamint sikerült a nyílászárók cseréjét is megoldani. Az egész épület szigetelést kapott és megvalósult az újra színezése is. A játszóudvar is megújult, 9 db komplex, bevizsgált mozgásfejlesztő játék került telepítésre.

I. RÉSZ

I. BEVEZETŐ

A helyi nevelési programunkat az Alapprogramban rögzített, a hazai óvodai neveléstörténet értékeire, nemzeti sajátosságaira, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire, a nevelésügy nemzetközileg elismert gyakorlatára építve, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok, valamint a gyermeket megillető jogok figyelembevételével írtuk meg.

Az óvodai nevelés pedagógiai alapelveinek meghatározásánál abból indultunk ki, hogy az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, a gyermeki jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartását megerősítve az egyenlő hozzáférést biztosítsuk. A gyermeket, mint fejlődő személyiséget, gondoskodás és különleges védelem illeti meg. A gyermeknevelés elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodánk kiegészítő szerepet játszik.

Programunk szerint az óvodai nevelésben érvényesülhetnek a különböző – köztük az innovatív – pedagógiai törekvések, mivel az alapprogram biztosítja az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek és széles körű módszertani szabadságának érvényesülését, megkötések csak a gyermekek érdekében tartalmaz.

Vállaltuk a saját programkészítést és az ezzel járó felelősséget is, azt, hogy mindent magunknak kell kitalálni és megszervezni úgy, hogy csoportjaink élete örömteli legyen. Amit kitaláltunk, ami menet közben kialakul, azt magunkénak érezzük.

Az alapprogrammal összhangban valljuk: „A természet anyagi simogatása nélkül nem alakulhat ki egészséges személyiség. A mi feladatunk, hogy megtervezzük azokat az alkalmakat, amelyek során a gyermek rácsodálkozhat a természet szépségére, összhangjára, tapasztalhatja a kölcsönös előnyöket s, maga is tehet azért, hogy kellemes környezetben éljen.”

A természet kincstár az ember számára. Ha alkalmat adunk gyermekeinknek arra, hogy az alkotói folyamatban részt vegyenek, akkor az ember által létrehozott értékeket is jobban becsülik.

Maguk is érzékenyebben fordulnak a természet felé, és csodálatos egyéni produktumokkal örvendeztetnek meg bennünket. Nekünk és a szülőknek nagy szerepünk van abban, hogy ezt a folyamatot megfelelő arányérzékkel irányítsuk a természet és az ember fennmaradása érdekében. Ezeket az adottságokat kívántuk elsősorban felhasználni arra, hogy a gyermekeknek aktuális élményeik, tapasztalataik legyenek környezetükről, s tevékenyen részt vegyenek gondozásában, védelmében. Mindezek érdekében a külső világ tevékeny megismerésére építettük fel helyi programunkat.

A gyermek mozgása és játéka fejlődésének alapja. A mozgás nagyon a sajátja, játéká viszont megteremti a kapcsolatot a környezetével. Az együttes öröm együtt gondolkodássá, párbeszéddé alakul. Kultúránk elemei saját aktív tevékenysége által válnak a gyermeki világnak részévé. Az óvodapedagógusoknak úgy kell közvetíteniük kultúránkat, hogy ez által az óvodás gyermekek érzelmileg, szociálisan és értelmileg gazdagodjanak, képességeik kibontakozhassanak.

A felnőtt szakembernek kell ismernie a módját és vállalnia azt a felelősséget, hogy úgy vezesse el a gyermeket az iskola küszöbéig, hogy a gyermek új feladatokra felkészült, alkalmas legyen, s eközben boldogságát megőrizhesse!

II. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

GYERMEKKÉP

Programunk a gyermeki személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy a gyermek egyedi, mással nem helyettesíthető individuum és szociális lény egyszerre.

A gyermekek jogait tiszteletben tartjuk. Eltérő adottságú gyermekek részére egyenlő hozzáférést biztosítunk. Sokoldalú, befogadó, érzelmileg gazdag, együttműködő, településéhez kötődő, környezetében jól tájékozódó, másokat elfogadó személyiségek, egyéniségek fejlesztésére törekszünk; figyelembe véve az egyénenként változó testi és lelki szükségleteket.

ÓVODAKÉP

Óvodánk a családi nevelés kiegészítője, a gyermek 3. életévétől az iskolába lépésig. Biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit.

Az óvodánknak szokásalakító, óvó-védő, szociális, személyiségfejlesztő funkciója van, ezek által válnak az iskolai életre alkalmassá gyermekeink.

Az óvodánk pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete segíti a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakítását. A gyermekek fejlődésének alapja, hogy féltő, óvó, gondoskodó szeretet, folytonos stabil biztonság vegye körül.

Óvodánk nevelési céljai:

A gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébrentartása és kiegészítése, a kreativitás előtérbe helyezése és a kompetenciaérzés kialakítása, fenntartása.

Óvodai nevelésünk alapelvei:

- A gyermeki személyiség elfogadása, tisztelete, szeretete, megbecsülése és a bizalom.
- A gyermek egyéni készségeinek, képességeinek kibontakoztatása.
- Az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai intézkedéseink a gyermek személyiségéhez igazodnak.
- Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik: a gyermeki szükséglet kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről; a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról; a gyermeki közösségben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékokra; e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltség-tartalmak közvetítéséről; a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.
- A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (migránsok) gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelmét.

III. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

AZ ÓVODAI NEVELÉS ÁLTALÁNOS FELADATAI

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül:

- az egészséges életmód kialakítása,
- az érzelmi nevelés és szocializáció biztosítása,
- az anyanyelvi,- értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása.

AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA

Nevelőtestületünk kidolgozta óvodánk egységes szokás- és szabályrendszerét, amely alapjául szolgál valamennyi csoport nevelőmunkájának. Ez tartalmazza az egészséges életmód és életritmus kialakításának szabályait is.

A tevékenység célja:

- A gyermekek testi-lelki egészségének biztosítása.
- Megfelelő helyes életstílus kialakítása.
- Az egészségmegőrzés szokásainak kialakítása.
- Testi fejlődésük elősegítése.

Feladataink:

- A gyermekek gondozása, szokásrendszer kialakítása.
- Ismerkedjenek meg az egészséges táplálkozással.
- Egységük védelme, edzése, óvása, megőrzése, mozgásigényük kielégítése.
- Harmonikus fejlődésükhöz szükséges egészséges, esztétikus környezet kialakítása.
- A tevékenységhez szükséges feltételek biztosítása.
- A gyermekek testi képességeinek fejlesztése, a mindennapi edzési lehetőségek biztosítása.
- Megfelelő szakemberek bevonásával - a szülővel, óvodapedagógussal együttműködve speciális gondozó prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

Az egészséges életmód kialakításának alapvető területei:

- gondozás (testápolás, öltözködés, étkezés)
- testi nevelés (egészségvédelem, edzés, óvás, megőrzés, betegség megelőzés)
- a pihenés/alvás rendszere.

GONDOZÁS

Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését együttműködve a gondozást végző többi munkatárssal.

Testápolás

A gyermekek megismerkednek a testápolás eszközeivel, módjával. Önállóan gyakorolják ezeket a tevékenységeket.

Öltözködés

Az öltözködés során fontos szerepe van a felnőttek folyamatos segítségének, szóbeli magyarázatának, utasításának, hiszen ezek nagyban hozzájárulnak a gyermekek testsémájának kialakulásához.

Étkezés

A gyermekek megismerkednek a különböző ételekkel, az évszakoknak megfelelő zöldségekkel, gyümölcsökkel, a betegségek megelőzésében fontos helyes táplálkozással.

TESTI NEVELÉS

Egészségvédelem, edzés, óvás, megőrzés, betegség megelőzés

A gondozási és a testi nevelési feladatok megfelelő ellátása segíti a gyermekek egészségének megőrzését, szervezetének edzését, ellenálló képességének növelését. Fontos szerepet játszik ebben a higiénés szabályok betartása, a rendszeres, örömmel végzett mozgás, a levegőztetés és a megfelelő fizikai terhelés.

A balesetek megelőzése érdekében csak biztonságos, egészségre nem ártalmas eszközöket használunk. A mozgásfejlesztő eszközök biztonságos használatának szabályait megismertetjük és betartatjuk a gyermekekkel. Feladatunk a dohányzás káros hatására a figyelmük felhívása.

PIHENÉS/ALVÁS RENDSZERE

Az óvodai életritmust, az aktivitás-pihenés arányát úgy alakítottuk ki, hogy az igazodjon a gyermek élettani szükségleteihez. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekeink zavartalan, nyugodt, **kényelmes körülmények** között pihenjenek. Ennek feltételei:

- a gyermekek méretének megfelelő fektetők biztosítása,
- a pizsama használata,
- a gyermekek kialakult alváshoz kötődő szokásainak elfogadása,
- a csoportszoba folyamatos szellőztetése, kellemes légállapot biztosítása,
- a csoportszoba megfelelő fényviszonyainak beállítása.
- Szükségesnek tartjuk, hogy a rendszeresen nem alvó gyermekek is ágynyugalomban töltsék a pihenési időt. A gyermekek alvásigényüktől függően folyamatosan ébrednek fel. A még alvó gyermekeket legkésőbb 14, 45-kor tapintatosan felébresztjük.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

Testápolás:

- A gyermekek belső igényévé válik a tiszta, rendezett külső.
- Helyes technikával végzik a tisztálkodási teendőket, szabályukat betartják.
- A tisztálkodás során használt eszközöket tisztán tartják.
- A szokások és szabályok betartását társaiktól is elvárják, figyelmeztetik egymást arra.

Öltözködés:

- Önállóan öltözködnek, figyelembe véve az időjárási tényezőket.
- Igénylik az alkalomnak megfelelő rendezett külsőt.
- Ruháik között rendet raknak, azok épségére, tisztaságára képesek vigyázni.
- Segítik egymást az öltözködésben.

Étkezés:

- A kulturált étkezés szabályait ismerik és betartják.
- A szükségleteik szerint önállóan szednek a tálból és öntenek a kancsóból.
- Készség szinten használják az evőeszközöket.
- Felismerik és megnevezik az elfogyasztott ételeket.

Testi nevelés:

- A gyermekek tisztában vannak azzal, hogy a betegségek megelőzésében fontos a helyes táplálkozás.
- Tudják, hogy minél több vitamint fogyasztanak, annál erősebb lesz immunrendszerük.
- Tudják, hogy mozgás nélkül nem működik jól szervezetünk.

Pihenés/alvás:

- Tekintettel vannak alvó társaikra, őket nem zavarják.

AZ ÉRZELMI NEVELÉS ÉS A SZOCIALIZÁCIÓ BIZTOSÍTÁSA

A tevékenység célja:

- A jó családi mintát követő, érzelmi biztonságot nyújtó, elfogadó környezet biztosítása.
- A gyermekek alapvető szokás- és normarendszerének és tulajdonságainak megalapozása és kialakítása.
- Az óvoda egyszerre segítse a gyermek szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező, önérvényesítő törekvéseinek.

Feladataink:

- Pozitív tulajdonságokra építő, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör biztosítása.
- A gyermek fejlettségéhez alkalmazkodó életritmus, szokás-és szabályrendszer kialakítása, alkalmazkodva a sajátos törődést igénylő gyermekek szükségleteihez.
- Énkép, önismeret és önértékelés fejlesztése, melynek révén a gyermekek képessé válnak önálló helyzetmegoldásra.
- Társas kapcsolatok alakulásának segítése gyermek-gyermek, gyermek-óvodapedagógus, gyermek-dajka viszonylatban. A kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze.
- A gyermeki magatartás alakulása szempontjából modellértékű az óvodapedagógus és az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja és viselkedése.
- Ismétlődő, közös, örömteli tevékenységek szervezése, amelyek erősítik az összetartozás élményét.
- Ismerje meg a szűkebb és tágabb környezetét, amely a szülőföldhöz való kötődés alapja.

- Az óvoda teremtsen lehetőséget arra, hogy a gyermek kielégítthesse természetes társas szükségleteit, nevelje a gyermeket a különbözőségek elfogadására, tiszteletére.
- A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, az elhanyagolt, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek nevelése.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Szívesen járnak óvodába, képesek a nagy óvodai közösséghez alkalmazkodni.
- Közös tevékenységekben aktívan és érdeklődéssel vesznek részt.
- Ismeri a szűkebb és tágabb környezetét, amely a szülőföldhöz való kötődés alapja.
- Igényükké válik a helyes viselkedés, azok szabályainak betartása.
- Kérés nélkül segítenek egymásnak és a kisebbeknek.
- Érzelmileg elfogadják egymást, megértéssel fogadják társaik szokatlan megnyilvánulásait is.
- Törekednek a megkezdett tevékenység befejezésére.
- Szociálisan éretté válnak az iskolába lépésre.

AZ ANYANYELVI,- AZ ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA

A tevékenység célja:

- A beszéd és kommunikáció iránti vágy felkeltése, erősítése.
- A kommunikáció különböző formáinak alakítása beszélő környezettel, helyes minta,- és szabályközvetítéssel (a javítgatás elkerülésével) az óvodai nevelő tevékenység egészében jelen van

Feladataink:

- Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat.
- Az anyanyelv ismertetése, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd –és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.
- Az irodalmi anyag kiválasztásánál törekszünk a tartalmi és esztétikai igényességre, figyelembe véve a gyermek életkori sajátosságait.
- Megismertetjük a gyermekekkel a nonverbális kommunikáció és az illem általános szabályait és megteremtjük a lehetőséget azok gyakorlására.
- A család nyelvi kultúrájának és a gyermek beszédállapotának ismeretében kidolgozzuk a tudatos fejlesztés stratégiáját.

Játékos hangutánzásokkal, feladatokkal a helyes légzéstechnika, az artikuláció kialakulása, az önálló beszédprodukciónak fejlesztése.

az óvoda a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosítson a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

- Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitás fejlesztése.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Kialakulnak az érthető és kifejező beszéd-készség alapjai.
- Környezetükkel megfelelően kommunikálnak, használják a nonverbális kommunikáció jelzéseit.
- Viselkedéskultúrájukba beépülnek az illemszabályok.
- Gondolkodásuk, képzeletük, fantáziájuk, szándékos figyelmük fejlődik, beszéd-készségük, beszéd-kezdők erősödik.

ANYANYELVI JÁTÉKOK

A kulturális szempontból hátrányos helyzetű gyermek legközvetlenebbül az anyanyelvi fejlettség színvonalában károsodhat. Az óvodai élet viszonylagos kötetlenségével, elfogadó légkörével lehetőséget ad arra, hogy a gyermekek az örömeiket, szorongásaikat a játékban, mesében kifejezhessék. A fejlesztés érdekében kiscsoportos kortól kezdve nagyon sok nyelvi játékot játszhatunk, frissítő, szórakoztató gyakorlatokat végezhetünk.

A tevékenység célja:

- A nyelvi elmaradás korrekciója: beszéd-észlelés, beszéd-megértés és kifejező-készség fejlesztése.
- Nyelvi szabályok kialakítása: beszéd-kezdő fokozása, nyelvi fantázia kialakítása.

Feladataink:

- Megfelelő légkör megteremtése.
- Egyéni vagy csoportos formában játékok játszása.
- Foglalkozási anyagokkal való kapcsolat megteremtése (komplexitás).
- Elősegíteni a gyermekek számára a magyar nyelv helyes használatát.

A fejlesztés tartalma:

Játékok a beszélőszervek, hangképzés fejlesztésére.

Gyakorlatok a légzéstechnika fejlesztésére.

Játékok a hallás fejlesztésére.

Szókincs-gyapításra, beszéd-készség fejlesztésére szolgáló játékok.

Szabályjáték a beszéd-hallás fejlesztésére.

Fontos feladat kiscsoportban:

Mindig egyszerűen fogalmazzunk.

Lassú beszédpélda.

Gazdag gesztus, mimika.

Szómagyarázat alkalmazása (kép segítségével hatékonyabb).

A mesét mindig képpel szemléltessük.

Beszédhibára soha nem szabad felhívni a gyermek figyelmét.

A verstanítást túl kell artikulálni.

Testsémafejlesztést, színek tanítását elkezdni.

Fontos feladat középsőcsoportban:

Fontos a beszélgetés a gyermekkel.

Főfogalom alá rendelést el lehet kezdeni.

Írányoknál a téri tájékozódást kell először fejleszteni (bal-jobb).

Papagáj játék

Hallásfejlesztő játékok.

Fontos feladat nagycsoportban:

Írányfejlesztés.

Ritmizálás gyakorlása.

Grafomotoros fejlesztés.

**BESZÉDMŰVELÉS, BESZÉDFEJLESZTÉS, KOMMUNIKÁCIÓ,
ILLEM**

Tevékenységek korcsoportok szerint

TEVÉKENYSÉGBLOKK	3-4 év	4-5 év	5-6-7 év
HELYESEJTÉS			
1. Légzéstechnika	X	X	X
2. Ajakartikuláció	X	X	X
3. Gyorsasági gyakorlatok			X
4. Időtartam gyakorlatok			X
5. Belső hallást fejlesztő gyakorlatok		X	X
BESZÉDMŰVELÉS KOMMUNIKÁCIÓ			
1. Köszönés felnőtteknek és gyerekeknek	X	X	X
2. Bemutatkozás felnőtteknek és gyerekeknek	X	X	X
3. Megszólítás felnőttek és gyermekek körében	X	X	X
4. Vélemény-nyilvánítás	X	X	X
5. Elbeszélés élmény alapján		X	X
6. Mese befejezés meghallgatott meserészlet alapján			X
7. Leírás és kép alapján Emberek Állatok Növények	X	X	X
8. Személyi adatok közlése		X	X
ILLEM TANÍTÁSA			
1. Az óvodai viselkedésre vonatkozó illemszabályok	X	X	X
2. Az étkezésre, mint helyzetre, valamint az evésre vonatkozó illemszabályok	X	X	X
3. A jó megjelenés illemszabályai	X	X	X
4. A gyalogos közlekedésre vonatkozó illemszabályok	X	X	X

A beszédfejlesztés folyamata:

Beszédművelés: A beszéd automatizmusainak, a beszédmozgásoknak és a beszédhallásnak finomítása, korrigálása.

Beszédfejlesztés: A szocializáció folyamatában a gyermek környezetével való érintkezésének, önkifejezésének, gondolkodásának legfőbb eszköze. A fejlesztés a beszédhelyzetek teremtésével, a beszélő kedv fokozásával indítható.

Illem: Általánosan érvényes szabályok: az óvoda dolgozóinak, szülőknek, társaknak való köszönés, udvarias magatartás, a kötött és kötetlen foglalkozásokon tanúsított magatartás, a helyes minta megismerése, szokássá alakítása, a helytelen viselkedés korrigálása.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- A gyerekek aktívan használják a tapasztalatok során bővült szókincsüket. Összefüggő beszédükben, elbeszélésükben sok a szóismétlés, kötőszó használat. Elbeszélésük folyamatos, de gyakran még nem követik a történések logikai, időbeli sorrendjét.
- Páros és csoportos beszédhelyzetekben megfelelő beszédfordulatokkal és viselkedési formákkal teremtik meg és tartják fenn a kapcsolatot.
- Nyugodtan, figyelmesen tudják végighallgatni az óvónőt, és ha párbeszédben vesznek részt, többnyire végigvárják a másik megnyilatkozását. Saját kérdésüket, válaszukat, kiegészítő gondolataikat ahhoz igazítják.
- Helyesen használják a névmásokat, névutókat, a jövő és a múlt idejű igeidőt és igemódokat.
- Kialakult a beszédhelyzethez és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, jól érthető, többnyire megfelelő hangsúlyozású, hanglejtésű, hangerejű és sebességű beszéd.
- Beszédüket személyiségüknek és az aktuális helyzet által kiváltott érzelmeknek megfelelő természetes gesztusokkal, arcjátékkal kísérik.
- Tisztán ejtenek minden hangot.

IV. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

SZEMÉLYI FELTÉTELEK

1. Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermekek számára. Pedagógusainkra jellemző az önképzés, a továbbképzés, a szaktudás megújulására való törekvés.
2. Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez. Nevelőtestületünk légköre nyugodt, derűs; lehetőséget biztosítunk az önállóságra, a kezdeményezésre. A jelentkező feladatokat team munkában, közös konzultációkkal oldjuk meg, ezáltal lehetőség nyílik az egyenletesebb munkaelosztásra és arra, hogy mindenki közreműködő lehessen, munkájának értéke felerősödjön. Programunk megvalósítása speciális szakemberek: gyógypedagógus, pszichológus, logopédusok, fejlesztőpedagógusok alkalmazását igényli.
3. Mint a migráns gyermekeket is nevelő óvodában dolgozóknak, feladatunk lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

TÁRGYI FELTÉTELEK

Az óvodánk rendelkezik a helyi nevelési program megvalósításához szükséges alapvető tárgyi feltételekkel, azonban a folyamatos cserére, pótlásra szükség van. Az óvoda épületeit, udvarait, kertjeit, berendezéseit oly módon alakítjuk folyamatosan, hogy szolgálják a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfeleljenek testméreteiknek, biztosítsák egészségük megőrzését, fejlődését. Igyekszünk lehetővé tenni a mozgás és játékigényük kielégítését, és a gyermekeket, harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal, beszélő környezettel vesszük körül. A tárgyi felszereléseket, amelyeket a gyermekek használnak számukra hozzáférhető módon és gyermekek biztonságára figyelemmel helyezzük el. Ahhoz, hogy az óvoda egyidejűleg biztosítson megfelelő munkakörnyezetet az óvodai munkatársaknak, teremtsen lehetőséget a szülők fogadására, helyiségeink nem alkalmasak. (Eszközterv megvalósítása szükséges! Lásd. 3. sz. melléklet)

AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

A gyermek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.

A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi. Fontos a tevékenységek közötti belső harmonikus arányok kialakítása szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét. A napi és hetirendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki. A napirendben tükröződik a játék kiemelt jelentősége.

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok, továbbá az óvodapedagógusok által készített nem kötelező feljegyzések, dokumentumok is szolgálják. Az óvodai nevelés csak a fenntartó által jóváhagyott helyi nevelési program alapján történhet és a gyermek neveléséhez szükséges a teljes óvodai életet magában foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg. Az óvoda teljes nyitva tartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus irányítja.” Az óvó-védő funkcióban szem előtt tartjuk, hogy a játékra szánjuk a legtöbb időt, és ellene vagyunk minden olyan tevékenységnek, ami „óvodaidegen” és a gyermek kifáradásához, túlterheléséhez vezethet. A szülők ez irányú kéréseit – gyermekeik érdekében – mérsékelten vállaljuk fel. Nem engedünk az iskolai nyomásnak sem. Mi egészséges, kiegyensúlyozott, boldog gyerekkort kívánunk biztosítani a ránk bízottaknak. Védjük gyermekeink testét, lelkét, értelmét a felesleges megterhelésektől.

Az idejártó gyermekek többségére jellemző, hogy igen rossz körülmények között élnek, ingerszegény környezetből érkeznek. Az egyre nehezedő életkörülményeket tükrözik a gyermekek ruházata, ápolatlansága, durva, agresszív viselkedésmódja. Egyre több szülő ismeri el munkánkat, és igénylik az óvodát. A gyermekek is örömmel, szívesen járnak.

Az óvodai hagyományápolás általános szabályait munkánk során mindig szem előtt kell tartanunk, össze kell hangolni a gyermekek életkori sajátosságait és a hagyományápolás tartalmát, módját, formáit.

1. Melyek az óvodai hagyományápolás legfontosabb szabályai? Mértéktartásra kell törekedni. Elsősorban az óvodai életbe szervesen beilleszkedő hagyományokat ápoljuk (pl. a családi ünnepek, nemzeti ünnep, jeles napok közül azokat, amelyek a tájhoz kapcsolódnak).
2. Az ünnepek között szelektálni kell, azok a hagyományok kerüljenek megőrzésre, amelyek a gyermeki élettel jól összekapcsolódnak, a gyermekkorot érintő hagyományok.
3. Az ünnepi előkészületek hosszú folyamatot jelentenek, amelyben a gyermekek aktív közreműködő szerepet kapnak. Az ünnepek nagyon összetett, komplex események, amelyeknek több elemük van:
 - a tartalmi oldala (mit ünnepelünk?)
 - az érzelmi vonatkozások (mi az érzelmi, maradandó élmény?)
 - tárgyi kellékek
 - az ünnep koreográfiája (hogyan ünnepeljünk?)
 - az ünnepet előkészítő szakasz gyermekek által végezhető tevékenységei (munka) stb.
4. Ne jelentsen kényszert a gyermek számára az ünnepi készülődés. Érvényesítsük a játékosság, élményszerűség, a motiválás, aktivizálás és a differenciálás elvét.
5. Az ünnepnek akkor van igazi értelme, ha közösen vagyunk részesei az előkészületnek, majd magának az ünnepnek játékos módon. Cselekedtetni, ismeretet nyújtani, egy-egy gyermek fejlettségi szintjét figyelembe venni igen nehéz. De - "Gyakorlat teszi a mestert!" - mondja a közmondás, és mi élünk is ezzel a lehetőséggel, úgy a Mikulás-várásban, mint a húsvéti előkészületekben.
6. Az ünnepek előkészítésében nemcsak az érzelmi, tartalmi előkészítésre kell figyelni, hanem fel kell kutatnunk a tárgyi emlékeket is, melyek az adott naphoz kapcsolódnak (pl. régi képeslapok, régen volt karácsonyi ajándékok, hímes tojások, karácsonyfadíszek stb.).

7. A gyűjtőmunkában, az előkészületekben alapvető követelmény a szülők bevonása is, hiszen az óvoda egyik fő feladata az együttműködés a szülőkkel, a családdal. Minden gyakorló óvodapedagógus ismeri az óvoda - pedagógus - gyermek - szülők együttműködésének jelentőségét, mely fontos szempont az ünnepek lebonyolításában, a helyi adottságok felkutatásában és kiaknázásában. Az együttműködés főbb elvei közül kiemelt a folyamatosság, a tolerancia. Minden közös tevékenységünket hassa át a gyermekek iránti tisztelet, mellyel hatékonyan szolgáljuk harmonikus fejlődésüket.
8. Az ismeretek feldolgozásában jól kidomborodnak a komplexitás spontán lehetőségei is, a pedagógiai folyamatok nem különülnek el, hanem szervesen beépíthetők nevelő-oktató munkánkba.

AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyek az óvoda illetve a család teremt meg. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait. Az óvoda a család mintájára szervezett intézmény. Az anyai bánásmódra és a testvéri kapcsolatokra hasonló légköre, érzelmi-hangulati jellemzői tehetik elfogadhatóvá a kisgyermek számára. A nyugdíjkorhatár emelése, a nagymamák gondoskodásától is megfosztja a kicsinyeket, akiknek fészekmelegre, biztonságra, állandóságra van szükségük. Ezt a funkciót is az óvodára hárította át a társadalmi élet változása. A gyermekek elsősorban a családban nevelődnek. Jó esetben az óvoda folytatja és kiegészíti a megkezdett nevelési folyamatot. Sajnos, gyakoribb a családban végbement funkcionális változások következtében, hogy az óvodára hárul a fejlődésben történő lemaradások korrigálása, a családi nevelésben felmerülő hiányok pótlása.

Óvoda-család

Minden épületben arra törekszünk, hogy a szülők megaláztatására a családi nevelést kiegészítve gondozzuk, ápoljuk, védjük, szocializáljuk, neveljük, fejlesszük a gyermekeket. A szülőket nevelő partnernek tekintjük, ismertetjük velük nevelői felfogásunkat, programunk célját, feladatát. Minden lehetőséget megragadunk annak érdekében, hogy a családi nevelési eljárásokat, szokásokat megismerjük.

Az óvodai nevelés nem lehet eredményes családi megerősítés nélkül, elengedhetetlen az összhangban történő nevelés. A gyermekek egyéni fejlődéséről folyamatosan konzultálunk a szülőkkel.

Fontosnak tartjuk a hiteles tájékoztatást, a problémaérzékenységet, a tapintatot és az előre mutató segítséget. Óvodánk nyitott: a szülők igényeinek megfelelően lehetőséget adunk arra, hogy előzetes megbeszélés alapján bármikor betekintést nyerjenek a gyermekek óvodai életébe.

A családdal történő nyílt, őszinte együttműködés csak a kölcsönös bizalom talaján valósulhat meg.

A szülőknek tapasztalniuk kell, hogy tiszteletben tartjuk nevelési elveiket, hogy szeretjük gyermeküket. Arra törekszünk, hogy emberi magatartásunkban, szakmai felkészültségünkben egyaránt példamutatók legyünk.

A család-óvoda kapcsolatában az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjára épülő helyi nevelési programunk azt a szemléletet erősíti, hogy a családi közösséget kiegészítve gondozzuk, ápoljuk, védjük a gyermekeket, boldog gyermekkort biztosítva számukra.

Nevelő és képességfejlesztő munkánk során mindent megteszünk annak érdekében, hogy gyermekeink testileg, lelkileg, szellemileg is éretten, alkalmassá váljanak az iskolai életre. A szülők és óvodapedagógusok között a nevelési feladatok összehangolása az alábbi formákban valósul meg:

A kapcsolattartás formái

- Beíratás: az első személyes kapcsolat felvétele.
- Családlátogatások: a gyermekek környezetének, a család nevelési szokásainak megismerése.
- Szülői értekezletek: az egész csoportot érintő nevelési, szervezési feladatok megbeszélése, oldott beszélgetések.
- Egyéni beszélgetések.
- Nyitott óvoda: betekintés az óvoda mindennapi életébe.
- Fogadóórák: komolyabb négy szemközti találkozást igénylő problémák megbeszélése alkalmas, melyek lehetőséget adnak olyan információk cseréjére is, amelyek bizalmas jellegűek.
- Közös ünnepek.
- Közös kirándulások.
- Kulturális rendezvények, közös programok.
- Gyermeknap szervezése, Falu Napokon való részvétel.
- Üzenő füzetek: nyilvántartási adatok egyeztetése, szülők írásbeli nyilatkozatai, napi kapcsolatok: rövid kétoldalú tájékozódás és tájékoztatás.
- Faliújságokon kifüggesztett információk, hirdetések.
- Videó felvételek a gyermekek óvodai életének bemutatásáról.
- Közös munkadélutánok.
- Kérdőívek.

A családlátogatás célja, hogy az óvodapedagógus megismerje a gyermeket közvetlen környezetében, felmérje helyét a családban, tájékozódjon a család nevelési elveiről, szokásairól. A gyermek érdekében szükség szerint a gyermekvédelmi felelőssel együtt végezzék ezt.

Befogadásnál különbséget kell tennünk a családból, bölcsődéből vagy más közösségből érkező gyermekek között. Minden esetben új környezettel, emberekkel, szokásokkal találkozik a gyermek. A befogadás a későbbi közösségi életet is meghatározhatja, a biztonságot nyújtó, nyugodt, szeretetteljes, családi légkör megtapasztalásával vagy ennek ellenkezőjével. A család legfontosabb információ forrása az óvodáról gyermeke hangulata, benyomásai, tapasztalatai. A gyermek óvodai élményein keresztül a család is kialakít egy képet a csoportról, óvodapedagógusról, óvodáról.

A közös programok, ünnepek lehetőséget teremtenek a család és óvoda közötti kapcsolat elmélyítésére, egymás szokásainak, értékrendjének még jobb megismerésére, nevelési elveik közelítésére. A közös programok nemcsak az ünnepeket tartalmazzák, hanem a szülőkkel együtt megszervezett kirándulásokat, sportprogramokat, kulturális eseményeket, s az ezekre való felkészülést. Fontos, hogy az ünnepek emelkedjenek ki az óvoda mindennapjaiból úgy külsőségeikben, mint belső tartalmukban.

A mai nemzedék fontos feladata, a hagyományok, népszokások ápolása, értékeinek megőrzése, továbbadása. Ezek később a csoportra, óvodára jellemző hagyománnyá válhatnak.

Az óvoda nyitottságából adódóan ahhoz, hogy a szülő folyamatosan tájékozott legyen a gyermekével történt eseményekről, fejlődéséről, valamint az óvodapedagógus is a gyermekkel a családban történt fontosabb eseményekről, napi kapcsolattartásra van szükség.

A fogadóórák megtartását személyre szabottan tartjuk célszerűnek, igény szerint, időpont egyeztetés után lebonyolítani. Ezek az alkalmak adnak lehetőséget olyan információk cseréjére, melyek a gyermekkel, vagy közvetlen környezetével kapcsolatosak, esetleg bizalmas jellegűek.

Szülői értekezleten az óvodát, a csoportot, a gyermekeket, a szülőket érintő legfontosabb témákat, feladatokat, programokat, problémákat beszéljük meg. Az óvodapedagógus feladata a szülők véleményének meghallgatása, javaslataik figyelembe vétele.

Kérdőívek használatának általános tapasztalatunk, hogy nehezen tudjuk lemérni, a szülők hány százaléka vette komolyan a kérdéseket, és főként azt nem, hogy hány százaléka tudott rá érdemben válaszolni.

Minden esetre ezt komoly lépésnek tekintjük abban, hogy az óvoda feladatának tekinti a gyermek apró tulajdonságainak, szokásainak, környezetének megismerését, hogy alapozni kíván az otthoni nevelési módszerekre.

Az átlagosnál fiatalabb szülők szülő-szerep vállalása sajátos problémákat vet fel a szülő-gyermek viszonyban, s ebből adódóan az óvodapedagógus feladatköre is megváltozik.

A nyílt napok, a szülőkkal együtt szervezett ünnepek, rendezvények, kirándulások a tartalmi munka megismerésén túl a bizalom légkörét, a nevelőtársi szemlélet alakulását segítik. Az egyéni beszélgetések a nevelési feladatok, esetleges problémák megoldásában adnak tanácsot az érdeklődőknek.

Mit tehetünk a család és az óvoda kapcsolatának javításáért?

Azt mondják, hogy a gyermekek nevelése művészet, tudás és ügyesség. Ez nem véletlen, mert a gyerekek nevelése nagyon összetett folyamat, amelyhez gyakran nem elég csak a szeretet és természetes ösztön, hanem szükséges hozzá bizonyos szakszerűség és tudás is.

"A szülőknek nincs átfogó képük a gyermekkel való bánásmódról. Magukat az alapelveket többnyire ismerik. A zavar a körül támad, hogy melyiket mikor, milyen körülmények között alkalmazzák. Ez a zavar érthető, hiszen sokan kifejtették már, mit tegyen a szülő, csak éppen azt nem, hogy mikor vagy hogyan tegye azt."

(Dr. Ross Cambell: Életre szóló ajándék)

Továbbfejlesztési lehetőségek: helyi újságokon és az intézmény honlapjain keresztül szakmai cikkek, fontosabb eseményekről tájékoztatás. Szülői képviselőkön keresztüli tájékozódás-tájékoztatás, községi rendezvényeken való részvétel.

Kapcsolattartás a telephelyek között

A telephelyek között szakmai napok, nevelőtestületi értekezletek, előadások, bemutatók, közös rendezvények, team munkák, érdeklődéstől függően kölcsönös látogatások, közös kirándulások formájában valósul meg.

Kapcsolatunk az intézményekkel

Községünk intézményeivel folyamatos és hagyománytartó kapcsolatra törekszünk. Kapcsolatot tartunk azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodai élet során és az óvodai élet után meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükségletekhez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában óvodánk nyitott és kezdeményező szerepet tölt be.

- *Gróf Széchenyi István Általános Iskolával* az eddigi hagyományokat figyelembe véve és a pozitív kapcsolati elemeket megtartva kell a kapcsolatot erősíteni.
A véleménycsere, a segítő szándék, egymás munkájának megismerése a cél!
A gyermekek zökkenőmentes iskolai tanulmányainak előkészítése fokozottan kapjon hangsúlyt, különösen a hátrányos helyzetben élő családok gyermekeinél.
Konstruktív, operatív együttműködésre van szükség. El kell érni, hogy nagyobb érdeklődés legyen az óvodai nevelő-oktató munka iránt a tanítóknál.
Törekedünk a közös szakmai fórumokra. Az óvodapedagógusok látogatást tesznek az első osztályban, ahol megfigyelhetik az előző év nagycsoportosainak munkáját.
Nyílt napokra, házi bemutatókra, megbeszélésekre meghívjuk egymást. Részletesen a mindenkori éves munkatervünk tartalmazza az együttműködési tervet.
- *Dezső Lajos Alapfokú Művészetoktatási Intézménnyel* az óvodavezető tartja a kapcsolatot a programok egyeztetésében.
- *Dömsöd-Apaj Gyermekjóléti és Családsegítő Intézményi Társulással* az óvodavezető tartja a kapcsolatot. Meghívásukra részt vesz esetmegbeszéléseken. Ha a gyermeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudjuk megszüntetni, a Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálattól vagy közvetlenül a Polgármesteri Hivatal Gyámügyi Osztályától kérünk segítséget. Az észlelt problémát írásban az észlelő és jelzőrendszer működtetésével koordináljuk. Az esetjelző óvodapedagógus részt vesz az esetmegbeszélésen.
- *A Petőfi Sándor Oktatási és Művelődési Központtal* való rendszeres kapcsolattartás, a gyermekek részére szervezendő programajánlatok alapján az óvodavezető feladata. A leegyeztetett programokon való gyermekcsoportok havonkénti részvételének biztosítása a csoportvezető óvodapedagógusok feladata. Folyamatos és hagyományteremtő kapcsolatra törekszünk valamint a tartalommal való megtöltésre.
Formái: Gyermekműsorok szervezése, kiállítások látogatása.
- *Nagyközségi Könyvtárral* a csoportvezető óvodapedagógusok óvodán kívüli nevelést szerveznek.
- *Petőfi Emlékmúzeum vezetőjével* a mindenkori éves munkatervben szereplő felelősök tartják a kapcsolatot.
- *Sportközponttal* az óvodapedagógusok tartják a kapcsolatot.
- *Nevelési Tanácsadóval*: Az óvoda vezetője és pedagógusai a jegyzőn keresztül a gyermekek iskolaérettségének és a sajátos nevelési igény megállapításához szükség esetén a Nevelési Tanácsadó segítségét veszik igénybe. A gyermeket - a Nevelési Tanácsadóval történt előzetes szóbeli vagy írásbeli egyeztetés után - szükség szerint a szülőnek el kell vinni a Nevelési Tanácsadóba.

A Nevelési Tanácsadó szolgáltatást végző szakemberei részt vesznek az iskolaérettség megállapításában, javaslatot tesznek a tankötelezettség megkezdésére, további vizsgálatokra, ill. az óvodai nevelésben való további egy nevelési évig való részvételre az óvodapedagógusok és/vagy az óvodavezető javaslata alapján. Szükség szerint a Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottsághoz irányítják az érintett gyermeket. Pedagógusaink részt vesznek a Nevelési Tanácsadó szakmai napjain.

Az óvoda egyéb kapcsolatai:

- *Kisebbségi képviselővel* az óvodavezető tartja a kapcsolatot az etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek nevelése, családok segítése érdekében.
- *Egyházi jogi személlyel:* a kapcsolatot az óvodavezető tartja, a hitoktatás megszervezését segíti. Év elején megegyeznek az épületenkénti foglalkozások napjainak meghatározásában.
- *Gyermekorvossal:* járványügyi esetekben az óvodavezető, gyermekbalesetek esetén a baleset jelentéséért, orvos hívásáért felelős dolgozó.
- *Védőnővel:* óvodavezető tartja a kapcsolatot a mindenkori éves egészségnevelési munkaterv alapján.
- *Fogorvossal:* a csoportvezető óvodapedagógusok tartják a kapcsolatot.

V. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

JÁTÉK

A játék semmi mással nem helyettesíthető, magáért a tevékenység örömeért végzett, önként választott gyermeki tevékenység. A tevékenység célja, hogy a játék az óvodai élet egészét szője át.

A játék során fejlődik a megismerő tevékenység, pontosabbá válik a valóságról alkotott kép.

A játék jelentősége abban rejlik, hogy kielégíti a gyermekek szereplési vágyát, fejleszti fantáziájukat, memóriájukat, ítélőképességüket és kitartásukat. Tevékenység során játékos formában mélyíthetik el ismereteiket. Erősödik szabálytudatuk és játék közben megtanulják elviselni az esetleges kudarcot.

Megtanulják védeni és óvni a természetet. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, kreativitásukat fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé.

A természettel kapcsolatos és hagyományos játéklehetőségek ismétlésével a játék funkciójának erősítése, a valóságról alkotott kép gazdagítása, fejlesztési lehetőségek biztosítása.

Ötletzsákunkba minden olyan játék belefér, amelynek során a gyermekek kapcsolatba kerülnek önmagukkal és a környezetükkel. Engedjük őket tapasztalni, elmélyülni, kíváncsiskodni, játszani és játszani: röviden gyermeknek lenni.

A tevékenység célja:

- Olyan boldog gyermekkor megteremtése, ahol a cselekvések gyakori átélésével a gyermekek egyéni vágyai, ötletei kibontakozhatnak, komplex módon fejlődhet személyisége.
- A fejlesztési feladatok játékba való integrálásával gyakorolják azokat a funkciókat, amelyek a gyermek fejlődését segítik.

Feladataink:

- Alapvető feltételek biztosítása: nyugodt légkör – megfelelő hely – elegendő idő – megfelelő eszközök - tapasztalatszerzés - élmény.
- A természettel kapcsolatos és hagyományos játéklehetőségek gyakorlásával a játék funkciójának erősítése, a valóságról alkotott kép gazdagítása, fejlesztési lehetőségek biztosítása.
- A gyermek egyéni igényeinek figyelembe vétele.
- A különböző játékfajták nyújtotta lehetőségeket kihasználva a gyermekek anyanyelvi kommunikációs készségének fejlesztése.
- A szülők figyelmének felhívása, hogy az óvodáskorú gyermek legfontosabb tevékenysége a játék.

A JÁTÉK ALAPVETŐ FELTÉTELEINEK BIZTOSÍTÁSA

A nyugodt, derűs légkör a felszabadult játék alapfeltétele, amely alapvető szokásrendszerre épül. A gyermekek szabadon dönthetnek arról, hogy a választott játékot kivel, milyen helyen, mennyi ideig és milyen eszközzel játsszák.

Megfelelő hely: Az óvodai játék színtere a csoportszoba, az óvoda udvara, a kedvenc játszó-, kirándulóhely.

A csoportsobákban a játékkeret a bútorok praktikus, ésszerű elhelyezésével úgy alakítjuk ki, hogy az otthonos legyen, variálható játszósarkoknak, kuckóknak, a szabad mozgásnak lehetőséget biztosítva.

Elegendő idő: Az elmélyült játékot a folyamatos és rugalmas napirendünk biztosítja.

Megfelelő eszközök, egyszerű, alakítható, a gyermekei fantázia kibontakozását segítő anyagok és játékszerek: A játékszereink esztétikusak, balesetmentesek és fejlesztő hatásúak, melyek megfelelnek az életkori és egyéni sajátosságoknak.

Tapasztalatszerzés - élmény: Az élményszerzés lehetőségét közvetlen tapasztalatszerzés során biztosítjuk. Pl.: vásárolnak a piacon, boltban, látják az eladók, a fodrász, postás stb. munkáját.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét. Az élményszerű tapasztalataikat tudják alkalmazni a gyakorló játékban, a szimbolikus szerepjátékokban, a konstruáló játékokban és a szabályjátékokban. Az óvodánkban fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesülése.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Változatos játéktevékenységek gyakorlásával fejlődik önismeretük.
- Gyűjtőmunkák, séták, kirándulások során megismerkednek a természet kincseivel: azokkal manipulálnak, alkotóan tevékenykednek.
- Megismerkednek a játékok, építőelemek tulajdonságaival (szín, alak, forma, nagyság), a velük való tevékenység során fejlődik finommozgásuk.
- A játékban örömet lelnek, képesek arra, hogy egy játéktémát több napon keresztül is játsszanak.
- Kialakul az együttjátzás igénye.
- A játszócsoportok között jó, társas kapcsolat alakul ki, ahol egymás játékát kiegészítik, segítik.
- Szerepjáték során képesek szerepeket vállalni, megosztani, arról lemondani.

- Saját elképzeléseiknek megfelelően próbálkoznak játékeszközök készítésével, azokat játékukban alkalmazzák (dramatizálás, bábozás során).
- Problémahelyzetek megoldására vállalkoznak.
- Alkalmazkodnak egymáshoz és betartják a játékszabályokat.
- A játék során olyan tulajdonságok, magatartásformák alakulnak ki, amelyek a későbbiekben meghatározóak lesznek.
- Játékukban dominánsan jelentkezik a szerepjáték.
- Ismert meséket szívesen báboznak, dramatizálnak.
- Esetenként barkácsolást kezdeményeznek.
- Egyéni ötletek alapján képesek olyan építményeket létrehozni, amelyek egyre pontosabbak, összetettebbek.
- Kedvelik a szabály-játékokat, a normákat betartják.
- Társas viselkedésükben megjelennek az óvodánk által elvárt viselkedési szabályok.

VERS, MESE

A vers és a mese része az egész óvodai életet átfogó anyanyelvi nevelésnek.

A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

A gyerekekkel való játékos beszédkapcsolat egyik nagy lehetősége a beszéd, a szórakoztatás, a kellemes időtöltés, az együttes élmény biztosításához.

A vers és a mese az anyagi közegén át emberi kapcsolatokra tanít, mélyíti az önismeretet, segíti a világ megismerését. A gyermekek érzékelésének, észlelésének egyik jellemzője az érzelmek dominanciája, ezért ajánlatos a megfigyelt eseményekhez, jelenséghez, élőlényhez tartalmilag kapcsolódó vers vagy versrészlet spontán elmondásával fokozni, elmélyíteni a természet élmény hatását. Az irodalmi művek így teremtik meg a természet megbecsüléséhez, megóvásához elengedhetetlen érzelmi alapot, ezáltal hozzájárulnak a gyermekek környezeti, (környezetvédelmi), erkölcsi neveléséhez, természetszerető környezetbarát felnőtté válásához.

A verseknél a globális megértés a cél, ezek egy-egy helyzethez rendelhetők, vagy éppen egy hangulat továbbélésének, felidézésének eszközei.

A verseket, mondókat, találós kérdéseket a gyerekek gyorsan rögzítik, mert a ritmus, a rím segít ebben.

A versmondásnak nem kötöttek a módszertani szabályai: bárhol, bármikor mondható, ahol aktuális lehetőség adódik. A népmese, történet szintén segíti a környezeti és irodalmi nevelés komplexitását. A megfigyeléseken, tapasztalatokat alapuló hagyományokat - melyek a régi generáción keresztül a mában is élnek - továbbvisszük a népmeséken, szólásokon, találós kérdéseken keresztül. Az évszakok változásait, amelyek a természetben gyönyörű csodákat varázsolnak, szebbnél szebb versek őrzik. A fák, a cserjék a népmesékben úgy élnek, úgy változnak, ahogy csak a gyermeki fantáziában lehetséges. A "nem szeretem állatok" közelebb kerülnek, elfogadhatóbbá válnak a gyermekek számára, ha irodalmi művekben is találkozhatnak velük. A mesebeli "beszélő állatok" emberi tulajdonságaikkal ragadják meg a gyermeket, és egyben hangutánzásra is készítetik.

Ezek a hangutánzások nagy segítséget jelentenek a gyermekek helyes hangképzésének kialakításában, és alkalmasak a kezdeti beszédhibák javítására is, úgy, hogy a gyermek észre sem veszi.

Az irodalom közege a nyelv.

Sok irodalmi mű ismerete szükséges ahhoz, hogy az adott vagy teremtett szituációhoz tartalmilag és formailag is a legalkalmasabbat találjuk meg.

A tevékenység célja:

- A gyermekek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének segítése.
- Pozitív személyiség jegyeinek megalapozása a mágikussággal, a csodákkal teli meseélmények segítségével és a versek zeneiségével, rímeinek csengésével. Ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.
- A gyermekek életkorának megfelelő irodalmi élményekhez juttatása.

Feladataink:

- A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása
- Az óvodáskorban megjelenő jellegzetes tartalmak biztosítása (mesélés, verselés, dramatizálás, bábozás, dramatikus játékok).
- A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése a versekkel, mesékkel, dramatikus játékokkal.
- A tevékenységekhez szükséges feltételek biztosítása.

AZ IRODALMI MŰVEK KIVÁLASZTÁSÁNAK FONTOS ALAPELVEI

- Tiszta forrásból merítsen.
- Megfeleljen a gyermek és a csoport fejlettségi szintjének.
- Feleljen meg az óvodapedagógus egyéniségének.

Nevelésünk tervében célszerűnek tartjuk témánként feltüntetni az irodalmi anyagot, a nézegetésre szánt könyveket, a tematikus és szimulációs játéköröket. Az éves tervek így az évszakok változásait követik. Óvodánkban a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

(Az óvodán kívül szerzett élményeket sem tiltjuk ki az óvodai életből - TV, lemez, videó, stb. - ha az irodalmi értékeket közvetít.)

A TEVÉKENYSÉGEKHEZ ALKALMAZHATÓ IRODALMI ANYAGOK

Kisebbségek:

- Mondókák, egyszerű mondókamesék.
- Simogatók, tapsoltatók, höcögtetők, hintáztatók, vigasztalók.
- Rövid, rögtönzött történeteket halmozó láncmesék.
- Rövid versek állatokról, természetről.
- Dramatizálás, állatok hangjának utánozása.
- Állatokról szóló egyszerű népmesék, műmesék.

Lényeges az ismétlések, az alliterációk szerepe. A meséhez a hétköznapi élettől eltérő különös beszéddallam tartozik, ami utánozható. Dramatizáló játékok kimerül egy-egy szerep kiválasztásában, az ehhez szükséges kellékek felvételében, egy-egy jellemző mozzanat egyéni eljátszásában.

Nagyobbaknak:

- Több versszakos mondókák, változatos kiszámolók.
- Ismétlésekkel, refrénekkal tagolt vidám, pattogó ritmusváltó, ringató, lépegető táncos ritmusú versek.
- Mozgásos játékot kísérő kiszámolók, ugrók.
- Találós kérdések, mulattató mondókák, tréfálgatók, felelgetők, csúfolók, szólások, mondások.
- Bonyodalmas, tréfás állat- és tündérmesék a népmesék és műmesék köréből.
- Folytatásos elbeszélések, történetek.
- Több versszakos versek a természetről, állatokról, családról, gyermekekről. (érzelmi töltésű vagy humoros rímelő)
- Dramatizálásnál a kelléktár a gyermekek ötleteinek felhasználásával készül és bővül. A szerepeket egymás között felosztják, saját vagy társuk viselkedését kommentálják.

A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme. A mondóka, vers és mesetevékenység során kiemelt szerepet kap a kommunikációs készség fejlesztése. A személyes példa és helyzetek kialakítása ösztönzi a gyermeket, bővíti szókincsüket, gazdagítja metakommunikációs ismereteiket. A gyermekekre figyelő, jó példát adó, jól artikuláló, választékosan beszélő környezet, a gyermek nyelvi fejlődését pozitívan befolyásolja.

A BÁB FEJLESZTŐ HATÁSA

A bábozás egyik lényeges eleme a beszéd, így nagyon sok fogalmat, kifejezést gyakorolhatnak a gyermekek, kibontakoztathatják a szabad önkifejezésüket. A fejlesztés szempontjából nagy jelentősége van a hangutánzásnak és a különböző érzelmi állapotok kifejezésének hanglejtéssel, hangszínnel és a beszéd gyorsaságával. A gyermek kifejezheti, átélheti, eljátszhatja saját érzéseit, érzelmeit. A mese nyelvi eszközeit gyakorolja, fogalomköre, szókincsé bővül, a megjelenített cselekvéseket, tulajdonságokat megfogalmazza, Kérdő, felkiáltó, felszólító mondatokat gyakorol.

A MESÉLÉS, VERSELÉS FELTÉTELEINEK MEGTEREMTÉSE

Csoportszobáinkban hangulatos mesesarkokat igyekszünk kialakítani. Ehhez az igényesen válogatott mesekönyveket csoportonként folyamatosan szeretnénk biztosítani, előnyben részesítve a magyar népmeséket. Az eszközök, könyvek, bábok, gyermekméretű bábparaván a gyermekek számára könnyen elérhető legyen.

Alapfeltételnek tartjuk továbbá a megfelelő érzelmi légkör, az azonosulást átélést segítő atmoszféra megteremtését. A gyermekek legyenek egymásra is tekintettel, ne zavarják társaikat mesehallgatás közben. A mesesignál megszólalása segítheti a mesehallgatáshoz szükséges lelki hangulat előkészítését.

Vannak állandó mesélő szőnyegek, párnák, ezek már önmagukban is jó motivációs tényezők. Lehetőséget adunk arra, hogy otthonról behozhassák az óvodába kedvenc mesekönyvüket, és a megfelelő irodalmi élményt nyújtó meséket társaikkal megoszthassák.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Az érthető, kifejező beszédképesség alapjai kialakulnak.
- Igénylik a verseket és a mesét.
- A magyar népmesék szófordulatai passzív szókincsükbe beépülnek.
- A metakommunikatív jelzéseket használják, a környezetükben megfelelően kommunikálnak.
- Gondolkodásuk, képzeletük, fantáziájuk, szándékos figyelmük fejlődik, beszédképességük, beszédkedvük erősödik.
- Beszédfegyelmük kialakul.
- Önállóan mondanak hosszabb, több versszakos verseket, megjelenik a versek hangsúlyozása.
- Képesek önálló versmondásra, a verseket szöveghűen adják elő.
- Megkezdett mese, történet folytatását saját fantáziájukkal egészítik ki.
- Ismerik a mesekönyveket, kialakul igényük a könyv tisztelete iránt, azokat szívesen, a napi élet részeként használják, forgatják.
- A közvetlen természetes környezetben elsajátított és megismert versek, mesék, mondókák, történetek hatékonyabban vésődnek be a gyermek emlékezetébe, és könnyebben felidézik azokat.
- A gyermekeket közvetlenül érő külső ingerek fokozzák kíváncsiságukat, érdeklődésüket, így pozitívan befolyásolják kommunikációs képességeik kibontakozását a társakkal, felnőttek való kapcsolattartásban.
- Élményeik elmondásával megtanulják az összefüggő beszédet.
- A sokoldalúan biztosított tapasztalatszerzés és ismeretanyag által kedvező mértékben gyarapodik szókincsük, lehetőségük adódik a választékos beszédre.
- Megalapozódik a könyvhasználat igénye, kialakulnak az ehhez kapcsolódó viselkedési formák.

ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK

A tevékenység célja:

- A gyermekeknek az éneklés örömet szerezzen, belőle társas éneklés, társas zenélés bontakozzon ki, alapozza meg a zenei anyanyelv kialakulását. Kis zenei formákon keresztül a gyermekdalokból kiindulva a világirodalom remekeihez jussunk el.
- Örömteli, élménygazdag közös ének-zenei tevékenységek kapcsán, a gyermekek zenei élményhez juttatása.
- A zenei ízlés, esztétikai fogékonyság, a zenei anyanyelv megalapozása.

Feladataink:

- A zenei nevelés alapvető feltételeinek megteremtése. A gyermekek zenei érdeklődésének felkeltése, élménynyújtás. Képességfejlesztés: hallás, éneklési készség, ritmusérzék, harmonikus szép mozgás kialakítása.
- Megfelelő légkör kialakítása az érzelmi motiváltság biztosítása érdekében.
- Megfelelő hely, idő, eszközök biztosítása.
- A felhasznált zenei anyag igényes, életkorhoz és az adott csoport képességi szintjéhez igazodva való válogatása.
- A gyermekek zenei hallásának, ritmusérzékének, mozgáskultúrájának fejlesztése.

A fejlesztés tartalma:

A zenei nevelés lehetőségeit az egész nap folyamán ki kell használni, a gyermek óvodába lépésének pillanatától az eltávozásig. Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés, örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Énekeljünk, dúdolgassunk a gyermekek között, hangulatkeltés, a gyermekek érzelmi állapotának megtartása, vagy éppen megváltoztatása céljából. Az óvodapedagógus hangja a "zenei légkörhöz" tartozik, hangszíne, hangereje, egész viselkedési módja minta a gyermekek számára. Biztosítson megfelelő teret, eszközöket a sikeres zenei neveléshez. Vannak énekes játékok, melyek kifejezetten udvarra alkalmasak, mert nagyobb teret igényelnek.

Álljon rendelkezésükre néhány ízléses, szép kivitelezésű eszköz, hangszer, azokat bármikor kedvük szerint használhassák (fejdíszek, szoknyák, ritmushangszerek, stb.) Az énekelgetés, a személyes kapcsolat, az énekes játék a legjobb módszer a gyermekek zenei érdeklődésének felkeltésére. Az énekelgető óvodapedagógus érzelmileg hat a gyermekekre. Azok a gyermekek dúdolgatnak, énekelgetnek szívesen, ahol az óvodapedagógus is dalos kedvű, és szeret a szavakkal, dallamokkal játszani. Zenei élményeket szereznek a gyermekek spontán, kötött, kötetlen keretű szervezett foglalkozásokon, egyéni érdeklődésük alapján.

A fejlesztés tartalma a korosztály megfelelő mondókákból, dalanyagból, zenehallgatási anyagból áll. Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

Ehhez kapcsolható az állatok hangja a természetben, környezet hangjai, ezek újra felidézése, hangutánzással való kiegészítése, emberi hang megnyilvánulások, hangutánzó játékok, hangadást kísérő mozdulatok, egyszerű játékos mozgások, különböző nehézségű mozgásformák, táncos jellegű mozdulatok, mozgás improvizáció zenére színesítik a zenei tevékenységet.

Az óvodapedagógus feladata, hogy biztosítsa, hogy a gyermekek a nap bármely szakaszában próbálkozhassanak zenés tevékenységekkel, használja ki ezeket a lehetőségeket az egyéni fejlesztésre. Segítse a gyermekek önmegvalósítását, önállóságát, kreativitását, képzeletének és fantáziájának fejlődését. Tartsa tiszteletben a gyermekek jogát a tevékenysége utasítására, s engedje bekapcsolódni bármikor a gyermek szándéka szerint. Ezáltal biztosíthatjuk, hogy a visszahúzó, félénk, szégyenlős gyermek is feloldódik, nem kerül kudarchelyzetbe. A szerepcserés játékoknál lehetőleg minden gyerek kerüljön sorra. A készségfejlesztő feladatok egymásra épülnek, és mindaddig előkerülnek és felszínen vannak, ameddig az minden egyes gyermek sajátja nem lesz.

Az óvodapedagógus ismerje a zenei képességek fejlesztésének területeit, hogy munkáját tudatosan tudja megtervezni:

- Éneklési készség (tisza éneklés, gyenge hallású gyermek, a gyermekhang ápolása és fejlesztése)
- A zenei hallás fejlesztése (magas és mély hang különbsége, halk-hangos közötti különbség, hangszínek felismerése, a belső hallás fejlesztése)
- A ritmusérzék fejlesztése (az egyenletes lüktetés, egyenletes lüktetés és a ritmus összekapcsolása, a tempó-érzékelés, a mozgáskultúra, tánc, gyermekhangszerek)
- A zenei formaérzék fejlesztése (a motívum hangsúly kiemelése mozgással, dallammotívumok, ritmusmotívumok)
- Zene hallgatására nevelés

- Az óvodapedagógus a szülői érdeklődést ilyen irányban is elégítse ki (dal, mondókák, mozgásanyag megismertetése)
- A zenében, mozgásban feloldódó, önmagát kifejező, boldog gyermek látványa a legnagyobb öröm, mely célunk és eredményünk egyaránt.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Egyszerű dallamotívumokat tisztán énekelnek vissza. A mondókákat a magyar beszéd ritmusa szerint mondják. Dallam felismerést, ritmus visszaadást változás formában alkalmazzák. Halk-hangos éneklést, gyors-lassú tempó érzékeltetését, felelgetős játékot, magas - mély éneklés közötti különbséget egyedül is képesek érzékeltetni.
- A gyermekek örömmel játszanak énekes játékokat, mondanak mondókákat, önállóan is kezdeményezik azokat.
- Szeretnek, tudnak egyedül és együtt énekelni.
- Ismerik és megkülönböztetik a zenei fogalompárokat.
- Érzik és meg tudják különböztetni az egyenletes lüktetést és a ritmust egymástól.
- Esztétikus, kifejező mozgásra törekednek.
- Felismerik és megkülönböztetik a környezetükben hallható hangokat.
- Szívesen használják a hangszereket.
- Az általuk használt hangszerek hangját felismerik, megkülönböztetik.
- Tudnak elmélyülten és élvezettel figyelni a zenére.

RAJZOLÁS, MINTÁZÁS, KÉZI MUNKA

A vizuális nevelés önmagában is összetett, sokszínű nevelési terület. Magába foglalja a rajzolást, festést, mintázást, építést, képalakítást, konstruálást, kézi munkát, a műalkotásokkal és az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedést. Ezen technikák gyakorlása, pontosítása segíti a gyermeket abban, hogy "művei" kifejezőbbé váljanak, tükrözzék a világról szerzett ismereteit, érzelmi megnyilvánulásait, hozzájáruljanak személyiségének fejlesztéséhez. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Maga a tevékenység és ennek öröme a fontos, nem a mű és nem az eredmény.

A tevékenység célja:

- A gyermek egyéni fejlettségének és képességének figyelembevételével a képi, plasztikai kifejező képesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképesség, a képi gondolkodás fejlesztése.
- A gyermek élmény- és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezése.
- A gyermek tér-, forma-, szín képzetének gazdagítása, a természet szépségei által.
- Az esztétikai befogadáshoz szükséges készségek és helyes ítéletek kialakítása, alkotói képességek megalapozása.
- Esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.
- A személyiségfejlesztés megvalósítása a gyermek aktivitásából fakadó játékos tevékenységek által.
- Az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására való igény kialakítása.

Feladataink:

- A gyermeki alkotó-alakító tevékenység feltételeinek megteremtése és biztosítása, az eszközök használatának megismertetése.
- Az óvodáskorban tervezhető alkotó, alakító tevékenységek tartalmának, minőségének fejlesztése.
- A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása.
- A gyermekek különböző anyagokkal, egyszerű munkafogásokkal, technikai alapelemekkel és eljárásokkal való megismertetése.
- A vizuális észlelés, emlékezés, képzelet, a vizuális gondolkodás pontosabbá tétele, minél több, mélyreható egyéni és közös élmény biztosításával.
- Az egész nap folyamán lehetőség biztosítása térben és eszközök tekintetében, hogy a gyermekek spontán és szervezett formában tevékenykedhessenek.

A GYERMEKI ALKOTÓ-ALAKÍTÓ TEVÉKENYSÉG FELTÉTELEINEK MEGTEREMTÉSE

Az alkotó tevékenységhez méretben, minőségben megfelelő eszközök szükségesek. Az alkotó-alakító tevékenységhez a megfelelő hely olyan tér legyen, ahol a mozgó gyermektől védett az alkotók köre. Az óvodapedagógus a munkaasztalt úgy alakítsa ki, hogy maximum 6 gyermek egyszerre kényelmesen elférjen. Az alkotó tevékenységhez olyan légkör szükséges, amelyben a gyermekek szívesen kapcsolódnak be az alkotó munkába, az elrontott, sikertelen lépéseket javíthatják. Az óvodapedagógus a tevékenységekhez biztosítson elegendő időt is, hogy a gyermekek lehetőleg addig alkossanak, ameddig kedvük tartja.

A gyermekek megismerhetik a tevékenységükhöz használható eszközök és anyagok tulajdonságait és a velük való bánásmódot. Az eszközök biztonságos kezelését a gyermekekkel egyenként megtanítjuk.

A gyermekek kreatív fantáziájukat sokszínű, érdekes, vizuális tevékenységekben bontakoztathatják ki (pl.: agyagozás, szövés, fonás, varrás, linómetszés, origamizás), és népművészeti alkotásokkal is ismerkedhetnek. Lehetővé tesszük, hogy mindazt a "kincset", amit a gyermekek a természetben gyűjtöttek, alkotó, alakító tevékenységükhöz felhasználhassák.

Az udvari lehetőségeket az ábrázoló tevékenységek terén egész évben kihasználjuk.

AZ ÓVODÁSKORBAN TERVEZHETŐ ALKOTÓ, ALAKÍTÓ TEVÉKENYSÉGEK, S AZOK TARTALMÁNAK, MINŐSÉGÉNEK FEJLESZTÉSE

Az óvodába kerülő **3-4 éves gyerekek**nek lehetővé tesszük, hogy játszva ismerkedhessenek az anyagokkal, eszközökkel és a technikai kivitelezés lehetőségeivel. Elkezdődik az esztétikum iránti érzékenység és értékelő képesség kialakítása. A tevékenységeket a képalakítás, a plasztikai munkák és az építés köré rendeljük. Ezek ne különüljenek el élesen egymástól.

Ábrázoló tevékenységük szervesen beépül a játékukba, ebben az időszakban manipulálásuk nem más, mint a gyakorló játék egyik fajtája. Feladatunk ebben az időben a szokások, szabályok rögzítése, a technika használatának pontos megtanítása, gyakoroltatása, illetve annak figyelemmel kísérése, hogy időről időre változatos sorrendben minden eszköz újra kézbe kerüljön. A szabadon firkálgató, mázó, gyurkáló gyermekekkel átéljük a felfedezés, az alkotás, a színek, formák adta örömet, esztétikai élményt.

A firkából kilépő, valamint ábrázolni kezdő gyermeket egyénileg segítjük a továbblépésben, de fokozatosan figyelünk a gyermek igényeire, gondolataira, engedjük szabadon próbálkozni. Bátran adunk már a 3 éves gyerek kezébe ollót, ragasztót, pálcikát, stb., ha az eszköz nem balesetveszélyes, s megtanítjuk a gyermekeknek egyenként, hogyan kell azokkal helyesen bánni.

A képalakítás megjelenik festéssel, zsírkrétával, papírragasztással, homokba karcolással, nyomattal. A gyermekek tetszés szerint részt vesznek a plasztikai alakításban. Megismerik az anyagok alakíthatóságát nyomkodva, ütögetve, gyurkálva, gömbölyítve, simítva, sodorva, mélyítve, tépegetve, karcolva, stb. A 3-4 éves gyermekek az építés során megismerkednek a különböző tárgyak formáival, alakzataival, tudnak beszélni az alkotásukról, s örülnek a létrehozott produktumnak.

4-5 éves korban a manuális tevékenység továbbra is természetes módon beépül a gyermekek játékába. A gyermekek alkotó-alakító tevékenységét bővítjük. A gyermekeknek megjelenő szándékos képalakító tevékenységet segítjük élményeikhez kapcsolódó témákkal és azokhoz megfelelően illeszkedő technikával. Megjelenik a gyermekek rajzaiban az emberábrázolás, a környezet, tárgyak, cselekmények saját elképzelés alapján. Gyönyörködnek a gazdag formákban, használnak ceruzát, krétát, filc- és rostironokat, fapálcákat, különböző vastagságú ecseteket a rajzok finomabb kidolgozásához. Képeket alakítanak spárgából, fonalából, textilből és termésekből.

Tudnak a játékukhoz kellékeket, valamint alkalmi ajándéktárgyakat készíteni. Használnak különböző formájú textilt, bőrdarabokat, gallyakat, nagyobb méretű dobozokat, takarókat, berendezési tárgyakat a plasztikus formák létrehozásához.

5-6-7-8 éves korban a képalakítás során a gyermekek egyre többször alkotnak közös kompozíciót. Gazdagítjuk a technikai megoldásokat. Megjelennek a mesék, versek, kirándulások, ünnepek esemény ábrázolásai is. Ajándékkészítés - elsősorban ünnepekhez kötötten -, a szülei részére és a kisebbeknek is.

Segítjük a gyermekeket játékok, bábok, játék kellékek készítésében, nagyobb méretű elemekből összeállított térrészek, búvóhelyek, sátrak, házak építésében.

Képalakítás során alkalmazzuk: batikolás, kollázs készítés, viaszkaré, lenyomatok, domborművek technikáját. Rajzban és plasztikai munkáknál megjelenik térben és síkban a többalakos cselekményábrázolás.

Díszítő technikák: szövés, fonás.

A gyermekek otthoni környezetében sok esetben hiányoznak azok a tárgyi feltételek, amelyek az ábrázoló tevékenységhez szükségesek, ezért az óvodában egész nap folyamán biztosítjuk az ilyen irányú tevékenységekhez az eszközöket és a teret. Igyekszünk a szülőket meggyőzni arról, hogy otthon is adjanak a gyermeküknek lehetőséget az ábrázolásra, örüljenek és becsüljék meg a kész alkotásaikat.

Minél változatosabb technikák alkalmazására törekszünk, hogy erőteljesebb színhasználatuk az eltérő kompozíció és formai ábrázolásuk kibontakozhasson.

MOZGÁSFEJLESZTÉS, A RAJZOLÁS, MINTÁZÁS, KÉZIMUNKA TEVÉKENYSÉGEIN KERESZTÜL

Sok mozgással, cselekvéssel a különböző észlelő funkciók együttműködésével a kisgyermek kézmozgása ügyesedik, szem-kéz együttműködése, koordinációja megvalósul.

A TEVÉKENYSÉG SZERVEZETI FORMÁINAK BIZTOSÍTÁSA

Az alkotó-alakító tevékenységek a mindennapi játékba integrálódnak. Egy héten egyszer tudatosan irányított mikro-csoportos, kötetlen formájú tevékenységet szervezünk. Az egyéni segítségnyújtás érdekében egyszerre csak 5-6 gyerek vesz részt a tevékenységben. A mi feladatunk megteremteni annak a lehetőségét, hogy ilyen formában minden gyerek megalkothassa képi-plasztikai elképzelését.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Képpalkotásban egyéni módon biztonsággal jelenítik meg ismereteiket, gondolataikat, szűkebb és tágabb környezetükből származó élményeiket, elképzeléseiket.
- Örömmel, saját kezdeményezésükre is ábrázolnak.
- Örülnek alkotásuknak, a közösen elkészített kompozíciónak.
- Megfogalmazzák értékítéletüket, beszélgetni tudnak az alkotásokról és elfogadják mások véleményét.
- Fokozott önállósággal tudnak választani a megismert és elsajátított vizuális technikák közül és a természet kincseit felhasználva tudják céljukat kreatívan megvalósítani.
- Plasztikai munkáik egyéniék, részletezőek.
- Meglátják környezetükben az esztétikai értékeket.
- Bátrak, ötletesek az építésben, a téralakításban. Sokféle tapasztalattal rendelkeznek, változatos alakú zárt és nyitott terek elkészítésében, lefedésében, az építmények egyensúlyának megteremtésében.
- Képesek ritmikus sorokat alkotni a díszítőelemek felhasználásával.
- Színhasználatukban érvényesítik kedvelt színeiket.
- Formaábrázolásuk változatos, többnyire képesek hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket, jellemző formákat.
- Emberábrázolásaikban megjelennek a részformák. Próbálkoznak mozgások jelzésével is.
- A közös munkák értékelése során saját műveikkel és a műalkotásokkal kapcsolatban szóbeli véleményt nyilvánítanak.
- Tudnak formákat mintázni elképzeléseik alapján és megfigyeléseik felhasználásával.
- Önállóan díszítenek tárgyakat.
- Az eszközöket készségszinten kezelik, alkalmazzák.
- Mondanivalójukat vizuálisan is ki tudják fejezni.

MOZGÁS

A tornának, játékos mozgásnak az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységeknek teremben és szabad levegőn eszközökkel és eszközök nélkül spontán vagy szervezett formában az óvodai nevelés mindennapján lehetőséget biztosítunk. A mozgás sokoldalú tevékenység, jelen van a szervezett foglalkozáson, a mindennapos mozgáson túl a játékban, a különböző nevelési területeken, valamint a gondozási és önkiszolgáló tevékenységben. A mozgásfejlesztés során is nagy hangsúlyt fektetünk a testséma kialakítására, fejlesztésére. Ezt segíti a csoportszobákban felszerelt nagyméretű tükör is. A mozgásfejlesztés másik területe a térpercepció fejlesztése, amelyet különböző mozgásos játékokkal segítünk elő a csoportszobában és az udvaron egyaránt. Ennek részfeladata a téri irányok fejlesztése, melyre a tervezett mozgásokon kívül az egésznap folyamán lehetőség van. Fontosnak tartjuk a tartásjavítást, lábtornát.

A tevékenység célja:

- A mozgás megszerettetése.
- A mozgásigény kielégítése.
- Az óvodás korú gyermekek szervezetének, testi képességeinek sokoldalú, arányos fejlesztése.
- A természetes mozgáskedv fenntartása.
- Az óvodáskorú gyermekek testi-értelmi képességeinek sokirányú, arányos fejlesztése: többek között erejének, állóképességének, teherbíró képességének növelése, mozgásszintjének, valamint a személyiség akarati tényezőinek fejlesztése.

Feladataink:

- A gyermekek mozgásigényének kielégítése, ezzel együtt harmonikus, összerendezett mozgásfejlesztés.
- A gyermekek természetes mozgásának fejlesztése (járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás és dobás).
- A motoros képességek fejlesztése.
- Kondicionális képességek (erő, gyorsaság, állóképesség) fejlesztése.
- Koordinációs képességek (egyensúlyérzék, téri tájékozódó képesség, kineztiikus differenciáló képesség, reagálási képesség) fejlesztése.
- A testséma fejlesztése, a testrészek megismerése.
- Tartásjavító gyakorlatok és lábtorna végzése.
- A nagy és finommozgások, az érzékelés, a formaállandóság fejlesztése.
- A személyiség akarati tényezőinek alakítása.
- Ügyesség, helyzetfelismerés, döntés és alkalmazkodóképesség fejlesztése.
- Társakra való odafigyelés fejlesztése.
- A csoportszobában és a szabadban a rendszeres és kellemes légkörben végzett mozgás biztosítása, amely idővel a gyermekek igényévé válhat.
- A gyermekek edzése, mozgásszintjük tudatos fejlesztése: motoros képességek, testséma, nagy és finommozgások, szem/kéz/láb koordináció, egyensúlyérzék fejlesztése.
- Mindezekhez élmény, megfelelő hely, idő, eszköz és szervezeti forma, anyanyelvi és kommunikációs fejlesztés lehetőségeinek biztosítása.
- A mozgásfejlesztés, a mozgásos játékok tervezésénél a csoport összetételének, a gyermekek egyéni szükségleteinek, képességeinek, életkori sajátosságainak és az egyéni fejlettségi szintjének figyelembe vétele.

A mozgásfejlesztés lehetőségei:

- testnevelés foglalkozás (tartásjavítás, lábtorna)
- mindennapos szervezett és szabad mozgás,
- játékidőben történő mozgásfejlesztés.

TESTNEVELÉS FOGLALKOZÁS:

A foglalkozásokon főként a kondicionális és a koordinációs képességek, a testséma, az oldaliság (karszalaggal), az én-kép (a tükör használatával) fejlesztését segítő mozgásokat, mozgásos játékokat végzünk. A csoportszobában, illetve a szabadban is végezzük ezeket a szervezett mozgásokat, mozgásos játékokat. A fokozatosság elvét vesszük figyelembe. A néhány perces bemelegítést (mely történhet zenére is) követik az előkészítő gyakorlatok, a rávezető eljárások, melyekkel a főgyakorlatokat, játékos mozgásokat készítjük elő.

Ezt követi (de lehet a foglalkozás folyamán bárhol) a játék, amely során játékos formában begyakorolják a tanult mozgásokat. Az életkori sajátosságnak megfelelően állítjuk össze a mozgásanyagot, hogy örömet leljenek benne, szívesen végezzék. Sokszor használunk kézi-szereket, amelyek tulajdonságait is megismerik a gyerekek és fejlesztik a finom - motorikájukat is.

A fejlettségtől függően minden gyermeknek biztosítjuk a megfelelő gyakorlási időt, örömteli, önálló mozgást. Egyszerűen magyarázzuk el a feladatokat, óvodapedagógusi bemutatással tesszük érthetővé, szemléletessé a mozgásokat, a játék módját, a szabályokat.

Kisebb gyermekeknél a nagymozgások fejlesztése a fontos. Ebben a korban tökéletesedik tovább a járás, finomodik a futás. Fontosnak tartjuk a testséma fejlesztését, a testrészek megismerését, amely elengedhetetlenül szükséges az én-kép megszületéséhez. A testrészekkel való ismerkedés során a térirányok is bekapcsolódnak a megismerés folyamatába. A testrészek mozgatásával, megérintésével, behatárolásával és megnevezése közben szerzett tapasztalatokkal teljesedik ki a gyermekek testtérképe.

Megismerkednek különböző járás-, futás-, ugrás-, támasz- és egyensúlygyakorlatokkal, gyakorolják a különböző függéseket, megismertetjük őket a labdával, a velük végezhető játékos mozgásokkal. Fontosak a szem-kéz, szem-láb koordinációs gyakorlatok (labdajátékok, járások, futások vonalak és/vagy tornaszerek között...). A különböző alakban történő járás- és futásgyakorlatokkal, a különböző alakzatok végrehajtásával, bekerítésével a gyermek alaklátását, formaállandóságát fejlesztjük.

A nagyobbak a nagymozgásokat már egyre pontosabban, koncentráltabban végzik. A finomabb, apróbb mozzanatok segítik a nagymozgások tökéletesítését. A nagymozgások bővülnek a különböző ugrásokkal, gurulófordulással, pontosabb szem-kéz, szem-láb koordinációt igénylő gyakorlatokkal (felugrások, célba ugrások, dobások...).

A változatos dobásokkal, sávokban, vonalon történő eszközmozgatással, egyensúlyozó játékokkal bővítjük térérzékelésüket. Az eszköz használata, a támaszgyakorlatok segítik a kéz fogóizmainak erősítését.

A gyermekek terhelhetősége nagyobb, erő, állóképességük, gyorsaságuk jobban fejlődik.

Elsajátítják a biztonságos mozgáshoz szükséges szabályokat, megtanulnak egymáshoz alkalmazkodni, tapasztalatokat gyűjtenek. A játékban versenyjátékokat is játszhatnak, amelyekkel a közösségi érzésüket fejlesztjük és segítjük az egészséges versenyszellemük, az önfegyelmük, a figyelmük megerősödését.

MINDENNAPOS SZERVEZETT ÉS SZABAD MOZGÁS

Az időjárástól függően kinn, rossz idő esetén a csoportszobában végezzük. A játékot, a játékosságot alkalmazzuk alapvető eszközként. Úgy állítjuk össze a néhány perc anyagát, hogy felfrissülést, edzést, igazi örömet jelentsen a gyermekek számára.

A nap bármely részében és bárhol megszervezhető. Ha olyan helyen sétálunk, ahol a különböző mozgásformák gyakorlására lehetőség van, azt is kihasználjuk.

Tartásjavítási tevékenység célja a helyes testtartás kialakítása, megőrzése-megtartása.

Feladataink:

- A megfelelő mozgásösztönzést biztosító környezet biztosítása.
- Bemelegítő és levezető gyakorlatok, tartásjavító gyakorlatok alkalmazása.
- Csoportos vízhez szoktatás megszervezése.

LÁBTORNA

A tevékenység célja:

- Az óvodáskorban leggyakrabban jelentkező mozgásszervi problémák lábstatikai rendellenességek megelőzése és javítása.

Feladataink:

- Az egészséges lábboltozat kialakítása, megőrzése, a láb teljesítőképességének fokozása.
- A láb egészséges fejlődéséhez a korlátlan mozgásszabadság, valamint a folyamatos bőrkontaktus biztosítása.

A fejlesztés tartalma:

- Alapgyakorlatok, előkészítő,- lazító, -szer nélkül végzett, -verseny és járógyakorlatok alkalmazása.

JÁTÉKIDŐBEN TÖRTÉNŐ MOZGÁSFEJLESZTÉS

A játék során (kinn vagy benn) igyekszünk megfelelő helyet, időt, eszközt, élményt biztosítani a mozgásra, gyakorlásra, mozgásos játékok játszására.

Sokféle tornaszer áll gyermekeink rendelkezésére. Benn a különböző módon variálható, hordozható fa tornaszer, kinn a stabilan rögzített fából és/vagy vasból készült fejlesztő játékrendszer. Ezek a szereken változatosan, önállóan gyakorolhatják a mozgásokat (mászás, függés, átfordulás, egyensúlyozás, lengés, ritmikus mozdulatok...). Elsősorban a nagymozgások fejlesztését szolgálják. A szereken korlátozás nélkül, bátorság szerint hagyjuk kísérletezni a gyermekeket, állandó felügyelet mellett. Ezen mozgások gyakorlásával biztonságosabban, balesetmentesen igazodnak el a nagy térben, használják az eszközöket. A különböző talajú udvarunk (betonos, füves, homokos) is sok edzési lehetőséget kínál. Sokat vagyunk a szabadban, gyűjtünk, tapasztalunk, megfigyelünk.

A kinti érzékelő-észlelő játékok mind segítik a finommotorika fejlődését. A csoportszobai játékok során is sok lehetőség van a finommotorika, a szem-kéz koordináció fejlesztésére (rajz, festés, gyurmázás, puzzle, gyöngyfüzés, hajtogatás stb.). Ezek gyakorlására az egész nap folyamán lehetőséget biztosítunk.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Igénylik, szeretik a mozgást.
- Tudnak környezetükben tájékozódni, ismerik az irányokat.
- Kialakul testsémájuk, oldaliságuk.
- Biztonságosan mozognak, tudják mozgásukat irányítani.
- A gyermekek nagymozgása, finommozgása, egyensúlyérzékelése, összerendezett mozgása kialakul.
- Betartják a szabályokat, kialakul egészséges versenyszellemük.
- Önfegyelmük, figyelmük megerősödik.
- Csontrendszerük és izomzatuk, teherbíró-képességük és terhelhetőségük életkoruknak megfelelően fejletté válik.

A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE

Az ember környezetkultúrája, környezethez való viszonya születésétől kezdve alakul, óvodás korban ennek tere a külső világ tevékeny megismerése.

A tevékenység célja:

- Olyan szokások, szokásrendszerek, viselkedésformák kialakítása, amelyek meghatározzák a természet és az ember által létrehozott környezettel való harmonikus együttélést.
- A gyermekek minél több tapasztalathoz juttatása az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetből, életkoruknak megfelelő szinten.

Feladataink:

- Természeti és társadalmi környezet megfigyelése és tapasztalatok szerzése, hagyományaink ápolása.
- Óvodai életük során legalább egy alkalommal autóbusszal való tanulmányi kirándulás szervezése olyan helyszínekre, amelyekre a tapasztalatszerzést környezetünkben sétával nem lehet megoldani. Pl.: Repülőtér, Állatkert-Vadaspark, Múzeum, stb. melynek helyszínét az alkalmazotti közösség korábban megtekintett.
- Környezetünk formai és mennyiségi viszonyainak megtapasztalása.
- Környezetvédelem, környezetalakítás.
- Környezetvédelem, tűzvédelem, óvó-védő rendelkezések és baleset megelőzési szabályok ismertetése.
- A tevékenységhez szükséges feltételek biztosítása.
- A gyermekek tapasztalataira, élményeire támaszkodva új ismeretek nyújtása, a meglévő ismeretek elmélyítése, rendszerezése.
- Anyanyelvi-kommunikációs képességük fejlesztése.
- Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.

TERMÉSZETI ÉS TÁRSADALMI KÖRNYEZET MEGFIGYELÉSE, TAPASZTALATOK SZERZÉSE HAGYOMÁNYAINK ÁPOLÁSA

Fejlesztés tartalma:

- Társadalmi környezetükből a gyermekek rendelkezzenek koruknak megfelelő ismeretekkel a családról, szükségleteiről, munkájukról, a családtagok jogairól, egymáshoz való viszonyáról, az együttélés konkrét tapasztalatairól, a családi kultúra értékeit tanulja meg szeretni, védeni.
- Viselkedésüket jellemezze a szeretet, tisztelet, a részvét, az őszinte együttérzés, a segítőszándék, a megértés.
- Magatartásukban nyilvánuljon meg a tolerancia és az önfegyelem.
- Az óvoda új környezet a gyermekek számára, ezért fontos, hogy megismerése érzelmileg pozitívan hasson.
- Megismerése során egyre nagyobb biztonsággal és otthonossággal mozog az óvodai környezetben.
- A gyermekek ismerjék a felnőttek óvodai munkáját, saját közreműködésükkel ők is hozzájárulnak környezetük ápolásához.
- Szerezzenek tapasztalatokat az óvoda környezetében megfigyelhető foglalkozásokról (kereskedelem, építkezés, stb.).

- Legyen tapasztalatuk az orvos, a védőnő és a fogorvos munkájáról, a fogászati prevencióról. Ismerjék a gyógyszerek használatát, a baleset megelőzést (közlekedés, tűz, víz, áram stb.).
- Tudják megnevezni az emberi testrészeket, ismerjék érzékszerveiket, azok funkcióit, védelmét, gyakorolják önálló tisztántartásukat.
- Látogassanak el az iskolába, ismerkedjenek az ott folyó munkával.
- Gyakorolják a helyes gyalogos közlekedést. Az óvoda udvarán elhelyezett "labirintusokban" szerezzenek tapasztalatokat tájékozódásban, közlekedésben. Az ehhez szükséges reflexek kialakítása mozgással, zenei neveléssel történjen.
- Ismerjék a közlekedési eszközöket, az óvoda környezetében megtalálható lehetőségeket (Duna - vízi közlekedési eszközök) - természetes környezetben figyelhessék meg, szerezzenek tapasztalatot, gyakorolják a viselkedési formákat (jegyváltás, köszönés, idősek segítése stb.).
- Figyeljék meg a napszakokat, gyakorolják az ehhez kapcsolódó tevékenységeket. Időérzékük fejlődjön. Legyen fogalmuk kisebb-nagyobb időegységről (év, évszak, hónap, hét, nap).
- A természeti környezetet az évszakok változásain keresztül közvetlen megfigyeléssel tapasztalják meg.
- Az időjárás a természet jellemzői, a színek, fények, formák szépségei alapvető biológiai, fizikai, kémiai tapasztalatokat nyújtanak.
- A növény- és állatvilág megismerése fontos része a környezet megismerésének. Védelmüket, gondozásukat helyszínen is módunkban áll közvetlenül megfigyelni.
- A növények fejlődését szintén természetes környezetben az óvoda udvarától az erdő, a rét és a vízpart élővilágának bemutatásával végezzük.
- Hagyományápoló munkánkban számba vesszük a természet változásaihoz kapcsolódó jeles napokat, naptári ünnepeket, szokásokat és eseményeket.
- A társadalmi és természeti környezet megismertetésében érzelmileg telített, környezetünknek megfelelő, egyes gyermekek számára konkrétan megtapasztalható, élményeket nyújtunk.
- Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, néphagyományok, szokások értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

KÖRNYEZETÜNK FORMAI ÉS MENNYISÉGI VISZONYAINAK MEGTAPASZTALÁSA

A környező valóság fontos jellemzői a formai és mennyiségi viszonyok. Alapelvünk, hogy a környezet tárgyai, jelenségei egyéb tulajdonságain kívül mennyiségi jellemzőkkel is rendelkeznek.

A környezet változásainak megfigyeléséhez feltétlen szükség van matematikai alapismeretekre. Matematikai alapismeretek alapján lesznek képesek a gyermekek visszahatni a természetre, társadalomra. A környezet mennyiségi és formai viszonyai a környezet megismerésére nevelés feladatkörében jelenik meg. A matematikai tapasztalatszerzés természetes környezetben a legeredményesebb.

Jól fejleszti a gondolatok tevékenységgel, szóval történő kifejezését. Egyéni feladatmegoldás egyéni sikert eredményez, a közös siker pedig erősíti a csoport-tudatot.

A matematikai nevelés elősegíti a gyermekek környezetéről szerzett tapasztalatainak feldolgozását.

Főbb tevékenységek a matematikai tapasztalatszerzés területén:

- Megfigyelések, összehasonlítás, szétválogatás tulajdonságok szerint, saját szempontok alapján.
- Sorba rendezés, mennyiségi tulajdonságok, felismert szabályosság szerint.
- A számfogalom megalapozása, mérési, összemérési feladatokkal, mennyiségekkel, halmazokkal, különböző egységekkel.
- Tapasztalatszerzés a geometria körében (építés, síkbeli alkotások, geometriai formák felismerése).
- Tükörrel való tevékenység, mozgások tükör előtt (fontos feltétele a téri percepció kialakításának).
- Tájékozódó képesség fejlesztése térben és síkban (testnevelés, rajzolás, énekes kör- és szabályjátékok stb.).

A matematikai nevelés anyagát nem elvont "ismeretek" alkotják, hanem a környezet megismerése során szerzett élmények, tapasztalatok feldolgozásával a tevékenységeiben alkalmazva az egyéni fejlődés figyelembevételével, a probléma megoldó tevékenység környezetre való kiterjesztésével alakítjuk ki.

A KÖRNYEZETVÉDELEM, KÖRNYEZET ALAKÍTÁSA

A nevelőtestület magáénak érezi a környezeti nevelést, lelkes, környezetbarát szemléletű.

A környezetvédelem a környezet ismeretén, megbecsülésén, rendben tartásán alapul, ehhez szükséges a természethez való pozitív érzelmi viszony, mely tiszteletet jelent mind a társadalmi, mind a természeti környezettel szemben.

A környezet alakítással és a munka tevékenységgel szorosan összekapcsolódik.

Fontos nevelési feladat, hogy a gyermekek védjék az élő környezetet, gondoskodjanak életfeltételeik biztosításáról, ne rongálják, ne pusztítsák azt.

Tudják, hogy minden élőlénynek joga van az élethez. A jövő környezetét a jelen óvodásai fogják alapvetően meghatározni, ezért nagyon fontos az óvoda minden dolgozója és a szülők környezetvédő magatartása a környezet-szennyezés elkerülésében és a környezet helyreállításában.

A környezetvédelem kiterjed az emberre, mint a társadalmi környezet egyedi és megismételhetetlen egységére.

Az idősek tisztelete, a kisebbek, gyengébbek óvása, védelme, a felnőttek munkájának megbecsülése a környezetvédő magatartás kialakulásának feltétele.

A külső világ tevékeny megismerésére nevelés alapvető célját akkor éri el, ha a gyermek a tapasztalatokra épülő ismereteit gyakorolhatja, alkalmazhatja.

A gyermek tevékenységével tapasztalatokat szerez, azokat feldolgozva visszahat a környezetére.

A gyakorlás egyik formája a szabad, kötetlen játéktevékenység. Az alkotó fantázia mozgósítására állandóan kézközelben vannak az óvodai csoport eszközei.

A gyakorlás másik módja a természetes élethelyzetekben történő környezet átalakítás. Az óvodai élet folyamán a gyakori tevékenységváltáshoz szükség van a környezet megfelelő átalakítására, játéktér kialakítása meséléshez, bábozáshoz, körjátékhoz, szabályjátékhoz, tornához, stb.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Tudják személyes adataikat. A testrészeket az emberi test felépítésének megfelelően megnevezik, igényesek testük tisztaságára.
- Megkülönböztetik a jobb és a bal oldalt, dominanciájuk kialakult.
- Gyakorlottak lesznek az elemi közlekedési szabályok betartásában, ismerik a közlekedési eszközöket, járműveket, tudják, hogy azok az emberek munkájáért készülnek és az emberek munkáját könnyítik.
- Ismerik a környezetükben lévő intézmények nevét, rendeltetését.
- Különbséget tudnak tenni az évszakok között, ismerik jellemző tulajdonságaikat, az évszakokhoz kapcsolódó néhány kiemelkedő népszokást, hagyományt.
- Felismerik és megnevezik a napszakokat, hónapokat, a hét napjait.
- Ismerik a növény szót, annak tartalmát, tudják, hogy a növények fejlődése és az időjárás között összefüggés van. Tudják, hogy a növényeket gondozni kell, ismernek néhány növényekkel kapcsolatos munkát (szántás, szüret, aratás).
- Ismerik és megnevezik a környezetükben élő állatokat, tudják csoportosítani életmódjuk, egyéb tulajdonságaik szerint. Ismernek néhány erdei és vadállatot, néhány madarat - költözőt és nálunk telelőt - ismerik óvásukat, védelmüket.
- Ismerik és megnevezik környezetük színeit, a sötét és a világos árnyalatait, gyakran észlelt tárgyak feltűnő összefüggéseit. Képesek lesznek ismert tárgyak, jelenségek közötti összehasonlításokat végezni, külső jegyeik, rendeltetésük szerint.
- Ismernek néhány jellegzetes hagyományt, jeles napot a hozzájuk kapcsolódó szokásokat.
- Képesek az óvodapedagógus kérdéseit, gondolatait megérteni, követni. Matematikai jellegű helyzetről, problémáról saját gondolataikat szabadon is elmondani, egymás állításainak igazságát megítélni. Jól ismert tulajdonságok szerint válogatást, összehasonlítást, sorba rendezést végeznek.
- Értik és helyesen használják a mennyiségekkel, a halmazokkal kapcsolatos kifejezéseket (több, kevesebb, ugyanannyi, rövidebb, hosszabb stb.).
- Önállóan is össze tudnak mérni hosszúság jellegű mennyiségeket, két halmazt párosítással, az elemek különféle színe, nagysága, elrendezése esetén is.
- Elő tudnak állítani különféle elemekből, különféle elrendezéssel, bontással, többet, kevesebbet, ugyanannyit. Meg tudnak számolni tárgyakat legalább tízig.
- Számfogalmuk kialakult, elemi műveletekre képesek tízes számkörön belül.
- Halmazokat tudnak képezni megadott, vagy választott szempontok szerint.
- Építéseik, síkbeli alkotásaik legfőbb eredménye a szemléletfejlődés: azonosítani tudnak különféle helyzetükben is egyező alakú tárgyakat, síkbeli alakzatokat.
- Másolással képesek megépíteni, kirakni a mintával megegyező elemekből, színben és nagyságban eltérő elemekből térbeli és síkbeli alakzatokat. Különféle geometriai tulajdonságok szerint szétválogatni, egyszerű tulajdonságokat megnevezni.
- Kettő-négy elemből álló alakzat tükörképét meg tudják építeni. A térben való tájékozódásban értik és tudják az irányokat, ill. a helyeket jelölő névutókat (alá-fölé - mögé - között stb.) mindezt síkban is megértik.

MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tanulással sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal egybeeső munka és munka jellegű játékos tevékenység (önkiszolgálás, segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény- és az állatgondozás, stb.).

A természeti és társadalmi környezet megismertetése, a gyermeki világkép formálása úgy lehetséges, ha a gyermek aktív, tevékeny részese a tapasztalatszerzésnek, ha ismereteit alkalmazhatja, gyakorolhatja.

A gyermek által végzett munka mindenre kiterjedő, alakítható tevékenység, mely hasznosságán túl esztétikai értéket is képvisel. A munka célra irányuló tevékenység, amely külső irányítással történik, figyelmet, kötelesség vállalást, ezek teljesítését igényli. Eredményéről közvetlen tapasztalatokat szereznek. Felelősséggel jár, melyhez megfelelő ismeret, beállítódás, készség szükséges. Munkavégzés közben begyakorlódnak és pontosabbá válnak a különböző munkakészségek. A munkára nevelés a szocializáció része, mert minden formája közösségért végzett tevékenység.

A tevékenység célja:

- A munka jellegű tevékenységek megszerettetésén keresztül olyan készségek, tulajdonságok kialakítása, amelyek elősegítik a munkához, a közösséghez való pozitív viszony kialakulását, a munka tiszteletét, megbecsülését.

Feladataink:

- Olyan helyzetek teremtése, melyek során önmagát tudja kiszolgálni. A gyermek eljuttatása a saját személyiségével kapcsolatos munka készség kialakulásától a közösség érdekében végzett munkáig.
- A gyermekek mindennapi munkálkodásuk közben egyre több információ és pontosabb tapasztalat birtokába jutnak. Speciális ismereteket szereznek az őket körülvevő tárgyi világról.
- A munkaszokások kialakítása: növények és állatok gondozásával kapcsolatos tevékenységek, takarékosági szokások (villany, víz, használati tárgyak), külső környezettel kapcsolatos szokások (szemét, hulladék megfelelő kezelésének fontossága), önkiszolgálás, naposság, gyermek saját személyével kapcsolatos munkák, a csoport érdekében végzett munkák.
- Erkölcsi tulajdonságok kialakítása, erősítése, fejlesztése, az óvoda pedagógus példamutatásával és helyzetteremtésével. A sokféle, változatos munka jellegű tevékenységek során olyan készségek, tulajdonságok, szokások kialakítása, melyek pozitívan befolyásolják a gyermek környezethez való viszonyát, közösségi kapcsolatát, kötelesség teljesítését.
- Kitartásuk, felelősségérzetük, önértékelésük, fejlesztése. Szociális magatartásuk, társas kapcsolataik alakításának eszköze a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.
- A gyermekek munka jellegű tevékenysége önként, azaz örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység. A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

Közvetlenül: a megfelelő munkaeszközök biztosítása, azok rendben tartása, elegendő munkalehetőség, elegendő idő a munka elvégzésére, megfelelő hely a munka elvégzésére, biztonsági feltételek megteremtése, baleset, sérülés megelőzése, a tevékenység folyamatának ismertetése, segítségadás, a tevékenység folyamatos értékelése.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermekek képesek szükségleteiknek megfelelően önállóan ellátni magukat (öltözködés, önkiszolgálás).
- A naposi munkát, egyéb alkalomszerű tevékenységet szívesen végzik, nem tartják tehernek.
- Szívesen segítenek az óvoda rendjének, tisztaságának fenntartásában.
- Megbízásukat számon tartják (étkezések előtti terítés, növények gondozása, stb.) önállóan végzik.
- Minden olyan területen segítenek, ahol erre szükség van.
- Megtanulják a legszükségesebb eszközök, szerszámok célszerű és biztonságos használatát.
- A rájuk bízott munkát igényesen végzik.
- Szívesen vállalkoznak egyéni megbízatások végzésére.
- Megalapozódik a munkához való pozitív viszony, a munka tisztelete, megbecsülése.

A TEVÉKENYSÉGBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS

Nevelésünkben a tapasztalatok, az ismeretek, a tanulás tartalma a közvetlen környezetből származnak, tehát ennek megfelelően kell kiválasztani az alkalmas helyszínt.

A gyermek óvodai környezete a szűkebb és tágabb lakókörnyezete mind-mind pedagógiai környezet.

Környezeti nevelésünkben a gyermek és a természet kapcsolatát helyezzük a tevékenység középpontjába.

A szabadban folytatott környezeti nevelés során az élmény ingergazdagsága, személyessége pótolhatatlan - ez biztosítja az élmény hitelességét.

A tanulás az egész nap folyamán adódó helyzetekben alakul ki. Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során építi a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

Feladataink:

- A gyermekek ismereteinek, tapasztalatainak bővítése, feldolgozása, a megismerési képességek fejlesztése.
- A környezet megfigyeltetése, önálló felfedezésekre való nevelés – látásra nevelés.
- A valóság érzékelésére, figyelemösszpontosításra való képesség, problémamegoldó és kreatív gondolkodásra nevelés.
- A környezet ismeretközvetítő hatásának kihasználása.

A tanulás tartalma, lehetőségei:

- A környezeti nevelés komplex felfogásából kiindulva a műveltségterületeknek egymásra kell épülni, hogy kiegészítsék, teljessé tegyék egymást.
- Az óvodai tanulás a játék motivációs bázisára épül. A tanulás alapja az óvodapedagógus és a gyermek kölcsönös egymásra ható közös tevékenysége.
- Nagyon erős a gyermek modellkövető tanulása, a szociális tanulás.
- Mivel a játékot tekintjük a legfőbb ismeretszerzési bázisnak, ezért elsősorban a játszás élményéhez kell hozzájuttatni a gyermekeket. Ez biztosítja az érzelmi-szociális és intellektuális képességek fejlődését. Magukba foglalják azokat a magatartási formákat, viselkedési szokásokat, erkölcsi tulajdonságokat, amelyeknek kialakítása ebben az életkorban kívánatos.
- A szabadon választott játék óriási információhalmazt tartalmaz, melyből a gyermek mindig azt az egységet választja ki, amelyikre az adott játék során szüksége van. A többszöri ismételtetések hatására az ismeretek szinte spontán beépülnek a meglévő rendszerbe, felidézhetőek és felhasználhatóak lesznek azonos, hasonló és később eltérő szituációkban is.
- Tehát a gyermek tanul, igyekszik felhasználni, ami számára fontos, ami eredményt, sikert hoz, amiért dicséretet kap, aminek hatására jól érzi magát, barátokat szerez.
- A tanulási folyamatban nagyon lényeges az utánozható pozitív példa. Ennek formái: a megjelenés, a hanghordozás, az attitűdök, a mimika, a gesztus. A gyermeknek lehetőséget adunk a próbálgatásra, a felfedező tanulásra, az "ahá" élmény átélésére. Mindezekhez olyan légkört igyekszünk kialakítani, amelyben a gyermek szorongás nélkül, érdeklődéssel tevékenykedhet, közben kialakul a bizalom, a kölcsönös megértésen és segítségen alapuló felnőtt-gyermek kapcsolat.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás (szokások alakítása),
- a spontán játékos tapasztalatszerzés;
- a cselekvéses tanulás;
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
- a gyakorlati problémamegoldás.

A tanulási formákban érvényesül a nevelői céltudatosság, a tervszerűség, a pedagógiai önállóság.

A tanulás módszerei, szinterei:

Fontosnak tartjuk a tanulási folyamatban a gyermekek élményeinek meghallgatását, az otthoni és óvodai megbízásokat a szülők, nagyszülők bevonásával. A gyermek érdeklődő kérdezős kedvét, s azt, hogy mennyire nyitott a külvilágra. Tehát a gyermek kíváncsiságát, verbális aktivitását. Nevelésünk másik fontos kiinduló pontja a helyi adottságok felmérése, hogy milyen tájékozódási, vizsgálati területek vannak az óvodához legközelebb, illetve elérhető távolságban. (erdő, park, játszótér...). A falusi környezet, mint alapvető adottság kihasználása (állattartás, növénytermesztés, szőlőművelés...). A kötetlen mikro - csoportos fejlesztések alkalmával a kötetlenség fontos, de benne tudatosan tervezett módon történik a differenciált fejlesztés. A kisebb csoportokban való fejlesztésben nagyobb a lehetőség az egyéni bánásmódra. Egy-egy tevékenységre bármikor visszatérhetünk és lehetőség adódik, hogy legalább egyszer minden gyermek részt vegyen benne.

Kötött formát főleg a nagyobb gyermekeknél alkalmazunk - a szándékos figyelem, a kitartás, önfegyelem, csoporthelyzet, feladattartás, türelem fejlesztéséhez - azaz az iskolakészültséghez fontos magatartás kialakításához. A folyamatos és alkalmi megfigyelések kapcsán a cselekvéses tanulás, sokoldalú érzékelés biztosításával érjük el később a belső motiváltságon alapuló ismeretszerzést.

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

Folyamatos megfigyelések: Az évszakok, az időjárás elemei, jellemzői, hatása a növény- illetve állatvilágra, az emberre és környezetére, színek, szépségek.

Alkalmi megfigyelések: Sokszor előforduló lehetőség, egy-egy érdekes jelenség, tevékenység, cselekvés, illetve ünnep kapcsán. A játék, a játékos tevékenység, rugalmas időkeretben zajlik.

A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai együttnevelése

Az SNI gyermekek befogadásával kapcsolatos alapelvünk/hitvallásunk:

A korai segítségnyújtás nem korai szelekciót jelent, a korai diagnosztizálás nem címkét jelent, hanem egyéni állapot megismerést, az esélyek diagnosztizálását, amelynek célja a megfelelő időben és megfelelő módon megkezdett fejlesztés.

Intézményünk nyitott, elfogadó, szeretetteljes, élményeket nyújtó környezet, ahol szabadon, játékosan, örömmel tevékenykedhetnek a gyermekek, akiket olyannak szeretünk amilyenek, és úgy segítjük őket, hogy önmaguk lehessenek.

Befogadó intézményként a szülőkkel együttműködve, biztonságos környezetben együtt neveljük a sajátos nevelési igényű, a hátrányos helyzetű, a tanulási magatartási és beilleszkedési zavarral küzdő, a kiemelkedő képességű és a többségi gyermekeket.

Sikerkritériumoknak a gyermekek beilleszkedése, fejlődése, az együtt haladás lehetősége tekinthető, melynek eredményes megvalósítását az alábbiak szolgálják:

- A gyermekek integrált nevelésében, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező óvodapedagógus:
 - szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, individuális módszereket, technikákat alkalmaz,
 - a foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti, a gyermek fejlődésének alapján – szükség esetén – eljárásait megváltoztatja, az adott szükséglethez igazodó módszereket megválasztja,
 - egy – egy nevelési helyzet, problémamegoldásához alternatívákat keres,
 - alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez,
 - együttműködik a különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.
- A gyógypedagógus az együttműködés során:
 - segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését, figyelemmel kíséri a gyermek haladását,
 - javaslatot tesz gyógypedagógia-specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására, az egyéni fejlesztési szükséglethez igazodó módszerváltásokra, a gyermek igényeihez igazodó környezet kialakítására,
 - segítséget nyújt a szükséges speciális (segéd) eszközök kiválasztásában, tájékoztat a beszerzés lehetőségéről,
 - Együttműködik az óvodapedagógusokkal, figyelembe veszi a gyermekkel foglalkozó óvodapedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait.

Intézményünk az Alapító Okiratában foglaltaknak megfelelően az alábbi SNI - s gyermekek együttnevelését, befogadását támogatja:

- Beszéd fogyatékos/akadályozott beszédfejlődésű.
- A megismerő funkciók vagy a viselkedés organikus okra vissza nem vezethető tartós és súlyos rendellenességgel küzdő.
- Tanulási, magatartási és beilleszkedési zavarral küzdő.

A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése az alábbiak figyelembevételével kerül megvalósításra:

Fejlesztő-segítő pedagógiai környezet megteremtése

Személyi feltételek:

- Az együttnevelésben részt vevő szereplők: a család, a gyermek, a gyermekközösség, az óvodapedagógus, a gyógypedagógus, a nevelőtestület. Intézményünkben főállású gyógypedagógust/logopédust alkalmazunk.
- A fejlesztőpedagógiai végzettségű kolléganők (pedagógus szakvizsga keretében az 5-7 éves gyermekek részképessége-problémái szakirányú végzettséggel 2 fő; pedagógus szakvizsga keretében nyelv-és beszédfejlesztő pedagógus szakirányú végzettséggel 1 fő; gyógypedagógiai asszisztens OKJ-s szakképesítéssel 2 fő) segítséget nyújtanak az adott csoportban dolgozó óvodapedagógusoknak, a dajkának.
- A befogadó környezet teremtése érdekében szükség esetén konzultálunk külső szakemberrel.

Csoportszervezés elvei:

- Inkluzív nevelési formában csoportonként maximálisan két olyan kisgyermek fogadása, aki 2 főnek számít.
- A szocializáció segítése a játék, és a többi óvodai tevékenységen keresztül.
- Folyamatos kapcsolattartás a szülőkkel, a gyermek együttnevelésében részt vevő szakemberekkel.
- A kontrollvizsgálatokat figyelemmel kísérjük.
- Félévente fejlődést értékelő konzultációt tartunk.

A szükséges tárgyi feltételek:

- A szakember által javasolt speciális fejlesztőeszközök és mindennapi tevékenységet segítő eszközök.
- Fejlesztőszobák/logopédiai szobák, tornaszobák.
- Fejlesztőprogramok, feladatlapok.
- Szakkönyvek.

Az integrációt elősegítő pedagógiai tevékenységek:

Akadályozott beszédfejlődésű gyermek fejlesztésének feladatai

- A fejlesztés az anyanyelvi nevelést középpontba állító intenzív, komplex nevelési környezetben valósulhat meg.
- Beszédkedv felkeltése, motivációjának fenntartása.
- Beszéd és mozgás integrációjának kialakítása.
- Auditív észlelés, differenciálás, figyelem és emlékezet fejlesztése.
- Több érzékszerv bevonásával történő szókincsbővítés.
- Kiemelten fontos szerepe van a szülővel való együttműködésnek, a már gyakorolt szóanyag passzív és aktív szókincsbe való beépítéséhez, valamint a mindennapi használatához. Helyes artikuláció kialakítása, indirekt, direkt hangfejlesztés.

SNI B: sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztésének feladatai:

(- az a gyermek, aki a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra vissza nem vezethető tartós és súlyos rendellenességével küzd;)

- A részképességek hiányának feltérképezése után az egyéni fejlődési ütem meghatározása.
- Fejlesztés egyes területeinek a gyermek szintjének megfelelő lépésekre bontása és használata.
- Megfelelő módszerek, eszközök megtervezése, kidolgozása.
- A szülőkkel, az óvodapedagógusokkal és a dajkákkal a rendszeres, folyamatos konzultáció megvalósítása.

Minden sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése a gyógypedagógus bevonásával történik, a fejlesztési tervet az óvodapedagógussal együttesen készíti el.

Félévente a gyermek fejlődését közösen áttekinti a gyógypedagógus az óvodapedagógussal, megbeszéli a szülővel. A sajátos nevelési igényű gyermek beiskolázása szakértői vélemény alapján történik.

Magatartási, tanulási és beilleszkedési zavarban szenvedő kisgyermek fejlesztésének feladatai:

- Az óvodai nevelés elsődleges feladata a kommunikációs, szociális és kognitív habilitáció, terápia.
- Ennek érdekében fontos a természetes élethelyzetek kihasználása a fejlesztésre, egyénileg motiváló, speciálisan a gyermek szükségleteihez alkalmazkodó módon.
- Az óvodai fejlesztés minden esetben pszichológiai képességmérés, fejlődési szint és szociális adaptáció követése alapján, egyéni tervekkel történik, speciális módszerekben képzett szakemberek segítségével.

Habilitációs, rehabilitációs tevékenységek:

- A hátrányok csökkentése.
- A gyakoriság, a módszer, az adott gyermekre a fejlesztési tervben kerül meghatározásra.

Fejlesztő foglalkozások, támogató tevékenységek:

- Kognitív és szociális képességek, készségek fejlesztése, gyakorisága, módszer meghatározása a fejlesztési tervben kerül meghatározásra.

Szülői értekezlet, szülői fórum:

- Befogadó szülői környezet kialakítása, társadalmi érzékenységet, integrációt támogató környezet megteremtése (esetleges aggodalom mérséklése).
- Nevelési Tanácsadó/Szülőklub.

Családkonzultáció:

- SNI gyermek szüleivel való együttműködés, kooperáció erősítése.

Továbbképzések:

- Nyitottabbá és alkalmassá tenni a nevelőtestületet az együttnevelésre, a segítő és támogató kommunikációs technikák, konfliktus-megoldási technikák átvétele.

Szakmai támogatás, szakmai konzultáció, esetmegbeszélés az óvodán belül:

- Szakmai támogatás, konzultáció a külső partnerekkel (Nevelési Tanácsadó: Módszertani Nap és Pedagógus Klub).

Az SNI gyermek fejlődésével kapcsolatos dokumentáció vezetése:

Az SNI gyermekkel érkező dokumentumok:

- *Szülői dokumentumok:* az egészségügyi ellátás dokumentumai, szakvélemények, szakértői vélemények.
- *Pszichológiai és pedagógiai státusz dokumentumai:* szakértői vélemény, a szakértői javaslat száma, irattári száma.

Az SNI gyermekkel kapcsolatos tanügyi dokumentumok vezetése:

- Egyéni fejlődési napló.
- Év végi értékelés.
- Felvételi és mulasztási napló.

Szakmai dokumentumok:

- Alapító Okirat.
- SZMSZ.
- Helyi Nevelési Program.
- Gyermekvédelmi dokumentumok összessége.
- Esélyegyenlőségi terv.

Az SNI gyermek integrálásának a pedagógiai gyakorlata/folyamata:

- Az eltérő kisgyermek szakértői vizsgálatát előkészítjük.
- Tájékoztatjuk a gyermek szüleit az őket megillető jogokról.
- Az SNI gyermek kontrollvizsgálatát figyelemmel kísérjük.
- A kisgyermek sérüléséhez igazodóan a szakértői véleményben előírt szakirányú végzettségű gyógypedagógust alkalmazunk.
- Előkészítjük a kisgyermek óvodai fejlesztési tervét.
- Megszervezzük a rehabilitációs fejlesztő foglalkozásokat.

Kiemelten figyelünk a gyermekek bevonására az alábbi területeken:

- Játék.
- Mozgás.
- Vers, mese.
- Ének, zene, énekes játék.
- Rajzolás, mintázás, kézi munka.
- Külső világ tevékeny megismerése.
- Munka jellegű tevékenységek.
- A tevékenységekben megvalósuló tanulás.
- Figyelünk hogyan alakul az SNI gyermek társas kapcsolata.

A gyermeki fejlődés nyomon követésének ajánlott szakaszai:

- Óvodával való ismerkedés.
- A fejlődés nyomon követése féléves időkeretben, ajánlás az egyes gyermekekre és csoportra irányuló értékelési rendszerünk hatékonyságának elemzésére középső és nagycsoportos gyermekek számára.
- A fejlődés áttekintése 5 éves korban.
- Döntés a beiskolázásról 6-7 éves korban, szakvélemény alapján.

Beilleszkedési nehézséggel küzdő kisgyermek:

Az, aki az óvodai élet szabályaihoz nehezen alkalmazkodik, nehezen kapcsolódik be a közös tevékenységekbe, csak azzal szeret foglalkozni, ami őt érdekli, így félő, hogy kevesebb dolgot fog megtanulni az óvodában, mint társai.

Magatartási nehézség:

Olyan viselkedési probléma, amely mögött szorongás, félelem, érzelmi fejlődési zavar, aktivitásbeli probléma állhat.

Egyes kisgyermeknél alvászavar, evés zavar, bepislálás, stb., dühkitörés, figyelemzavar formájában, túlmozgásban jelenik meg.

Pszichológiai megsegítésre van szüksége a kisgyermeknek és a családjának, hogy iskoláskorra megszűnjenek vagy csökkenjenek a problémák.

A tanulási problémák leggyakoribb típusai:

Tanulási gyengeség, nehézség: részképesség zavar, fejlesztőpedagógiai, logopédiai vizsgálatokkal állapítható meg és fejlesztő foglalkozásokkal jól korrigálható.

Tanulási zavar tünetei: beszédfejlődés zavara, az egyes tevékenységek eredménytelensége.

Tanulási akadályozottság: kognitív funkciók, beszéd lassúbb fejlődése, szociális tanulás, beilleszkedés problémái.

Megelőzés, segítség:

A lehetséges beavatkozásnak mindig hiányzó képességek kialakítását, fejlesztését kell megcéloznia, így az óvodában szó lehet:

- a beszéd,
- a formaészlelés,
- a testséma,
- kognitív képességek,
- logikus gondolkodás,
- vizuális és auditív percepció,
- az ok-okozati összefüggések,
- nagy- és finom mozgások,
- téri tájékozódás, téri észlelés, téri orientáció,
- időérzékelés,
- dominancia,
- jobb-bal megkülönböztetés,
- emlékezet,
- szórt figyelem, gyenge koncentráció képesség fejlesztéséről, készség szintre emeléséről.

A speciális kognitív terápiák célja: a hiányzó képességek fejlesztése, kompenzálása a nevelés legfőbb funkciója a szocializáció elősegítése.

A kiemelkedő képességű, tehetséges gyermek gyakran valamilyen pszichés problémával küzd, pl.: mánia, autisztikus tünet, hiperaktivitás. Az érdeklődés felkeltése, a motiváció, a környezet inspiráló hatása, a gyakorlási lehetőség kedvező a gyermek fejlesztése szempontjából.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele.
- A gyermekek eljutnak pontos, valóság-hű észleléshez, mellyel ismereteik megalapozottak lesznek.
- Képesek lesznek a figyelemösszpontosításra, a problémamegoldó kreatív gondolkodásra.
- Megismerkednek az elemi ok-okozati összefüggésekkel. A környezet mennyiségi, formai, színbeli eltéréseivel, matematikai fogalmakkal.
- Képesek szabályokat betartani.
- Egyéni ötletek alapján képesek olyan építményeket létrehozni, amelyek egyre pontosabbak és kombináltabbak.
- Igényükké válik a társakkal való együttműködés.
- Kialakulnak jártasságaik, készségeik, képességek, amelyeknek révén az érzelmileg motivált cselekvés gondolkodási szintje mellett megjelennek a fogalmi gondolkodás elemei.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettségi szint.

II. RÉSZ

I. BEVEZETŐ

Köszönjük, hogy érdeklődik helyi nevelési programunk iránt.

Ez a dokumentum az óvodánkban folyó nevelőmunka eredményeire építve pedagógiai alapelveinket, a jövő céljait, feladatait tartalmazza. Továbbá az emberi gyermeki jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartását és az egyenlő hozzáférés biztosítását fogalmazzuk meg.

Legfőbb nevelési feladatunknak tekintjük az egészséges, edzett, mentálhigiénés szempontból, értelmi fejlődés tekintetében önmagához képest fejlett gyermeki személyiség fejlesztését.

Nevelési programunk Fábíán Katalin: Tevékenységközpontú Óvodai Nevelési Programjának adaptációja. Az adaptáció során a helyi sajátosságokat, szokásokat, szülői és társadalmi környezet elvárásainak való megfelelést is szem előtt tartottuk.

1. Az óvoda nevelési célja

„...a tevékenységközpontú óvodai nevelés célja: a 3-7 éves korú gyermekek társadalmi gyakorlatra való általános felkészítése, amely magába foglalja

- a. a teljes gyermeki személyiség fejlesztését a tevékenységek által és a tevékenységeken keresztül
- b. az életre való felkészítést, az önbizalom erősítését a tevékenységek által és a tevékenységeken keresztül
- c. a gyermek elérje az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet.”

2. A nevelés folyamatszabályozása

Elvek:

- a.) A nevelési folyamat alapját az óvoda alábbi funkciói teremtik meg: óvó-védő, szociális, személyiségfejlesztő.
- b.) Az óvoda elfogadja, hogy a gyermek közvetlen környezete a családja, a nevelés döntő tényezője.
- c.) Minden egészséges, normális idegrendszerrel született gyermek sokoldalú, de nem minden oldalú fejlődési lehetőség hordozója.
- d.) A szükségletek, az érdeklődés nem csupán az előfeltételei az óvodai nevelésnek, hanem egyben eredményei is.
- e.) Az óvó-védő funkcióban szem előtt tartjuk, hogy a játékra szánjuk a legtöbb időt és ellene vagyunk minden olyan tevékenységnek, ami „óvodaidegen” és a gyermek kifáradásához, túlterheléséhez vezethet. A szülők ez irányú kéréseit – gyermekeik érdekében – nem vállaljuk fel.

Nem engedünk az iskolai nyomásnak sem. Mi egészséges, kiegyensúlyozott, boldog gyerekkort kívánunk biztosítani a ránk bízott kicsiknek. Védjük gyermekeink testét, lelkét, értelmét a felesleges megterhelésektől.

3. Az óvodai nevelés feladatai:

- a.) egészséges életmód alakítása
- b.) érzelmi nevelés és szocializáció biztosítása
- c.) anyanyelvi és értelmi fejlesztés megvalósítása

Az óvodai nevelés alapelvei

- Óvodánkban folyó nevelésnek az emberi gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, az emberi gyermeki jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartására kell törekedni.
- Az óvodába járó gyermeket különleges védelem illeti meg.
- A gyermekek nevelése elsősorban a család feladata, joga és kötelessége, s ebben a folyamatban az óvoda a tőle telhető maximális kiegészítő és kompenzáló szerepet kell, hogy felvállalja.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek különleges gondozása, személyiségfejlesztése.

Az alapelvek figyelembevételével a Helyi Nevelési Programunk megvalósítása során kiemelten kívántunk foglalkozni:

- A játéktevékenység sokszínűségével, mint a gyermek személyiségének kibontakoztatásának egyik eszközével. Az élmény–fantázia-játék egységének megteremtésével.
- Az óvoda biztosítja a gyermekként való élés lehetőségét, vagyis a folyamatos, önfeledt, szabad játék gazdag feltételrendszerét.
- Az anyanyelvi nevelés területén a tiszta, érthető, tagolt beszéd kialakításával, a drámapedagógia, a bábozás adta lehetőségek kihasználásával, a folyamatos beszéd kialakításával.
- A környezet megismerésére, megóvásával kapcsolatos tennivalókra való figyelemfelhívással, az értékekre érzékeny gyermekek (felnőttek) nevelésével. Olyan, mozgásukban is fejlett gyermekek nevelésével, akik nemcsak a hagyományosan vett testnevelés során fejlődnek, hanem a tánc, néptánc, testtartás károsítását megelőző speciális tornáztatással is.
- Az egyéni képességek különbözőségének figyelembe vétele, differenciálás.
- Az identitás megőrzését, ápolását, átörökítését a néphagyományok megismerésével.
- Magatartásában, viselkedésében, szokásaiban fejlett, az iskolai életmódra képes gyermekek nevelésével.
- Az iskolai életmód elengedhetetlen követelménye a figyelemkoncentráció, a megfelelő ismeretanyag a környező világ dolgairól – benne matematikai, közlekedéskultúrával kapcsolatos ismeretek is.
Ezek folyamatos fejlesztését az egész óvodai élet kiemelten fontos elemeinek tartjuk.
- A családi nevelés és az óvodai élet összhangjának, egymást segítő tevékenységének is kiemelten fontos szerepet szánunk. Az óvoda szerepet vállal a családi nevelés erősítésében.
- Az óvodán belüli egységes nevelési elvek megvalósulásával, a nyugodt, kiszámítható környezet biztosításával mind a gyermekek, mind a felnőttek számára.
- A hátrányos helyzetben élő, szociálisan sérült, fejletlen gyermekek differenciált fejlesztésével.
- Speciális terápiák, módszerek alkalmazásával a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése.

Az apaji Pitypang Óvoda küldetésnyilatkozata

Nevelési Programunk a Tevékenységközpontú Nevelési Program, melyben kiemelten hangsúlyos a tevékenységek által szervezett korszerű ismeretelsajátítás komplex foglalkoztatási rendszerben, melyben a ember gyermekek (a továbbiakban gyermek) számára igyekszünk boldog, felhőtlen gyermekélethez, harmonikus személyiségfejlődést biztosítani.

Nevelési céljaink elérése érdekében a gyermekek önállóságának – aktivitásának növelését, differenciált fejlesztését kívánjuk biztosítani.

Nagy figyelmet fordítunk a tehetséges gyermekek fejlesztésére is.

Az óvoda nyitottsága biztosíték arra, hogy eddig elért eredményeink, s tevékenységeink nem csupán kis falunkban, hanem tágabb környezetünkben is ismertté váljanak.

A korszerű technikákat, pedagógiai módszereket igyekszünk óvodai életünkbe beépíteni, mellyel színes, vonzó tevékenységeket biztosítunk a gyermekek számára.

Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek jó közérzettel, érzelmileg motiváltan és érzelmi biztonságban vegyenek részt a tanulási folyamatokban.

Szoros partneri kapcsolatok kiépítésére törekszünk, nyitottak és tanulásra készek vagyunk, akik a minőséget tudatosan kívánják kezelni.

Elkötelezettségünk és a gyermekek iránti szeretetünk – személyi garanciáink.

„A kisgyermek fejlődésének szabadsága
nem azt jelenti, hogy egyszerűen magukra
hagyjuk, hanem segítő szertettel emeljük köré
a megfelelő környezetet...

Minél tökéletesebb a környezet, annál kevesebb
beavatkozásra van szükség a felnőtt részéről...

Arra kell törekedni, hogy a gyermek mindent,
amire képes, önállóan is végezzen!”

Minden gyermek érték számunkra, ezért vállaljuk a kihívásokat jelentő nevelési feladatok megoldását is.

Minden gyermek fejlődése során önmagához viszonyítunk, és ahhoz mérten tervezünk, majd végrehajtunk. Nem az a feladatunk, hogy a gyermekek egyéni különbségeit eltüntessük, hanem az, hogy az adott gyermek önkifejezésének segítségével, természetes személyiségfejlődésének elősegítésével fejlesszünk. A Valóság tudományágankénti feldarabolása helyett a Természet egységének megéreztetése és megismerttetése a feladatunk. Képesek vagyunk folyamatosan megújulni, követjük partnereink igényeit, elvárásait. Olyan közösség vagyunk, ahol a minőségbeli tudás mellett fontos a tolerancia és az összetartozás.

II. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

GYERMEKKÉPÜNK

Programunk a gyermeki személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember gyermek egyedi, mással nem helyettesíthető individuum és szociális lény egyszerre.

Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik. Biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést, tudatosan kerüli a nemi sztereotípiák erősítését, elősegíti a nemek társadalmi egyenlőségével kapcsolatos előítéletek lebontását.

Óvodai nevelésünk célja a gyermekek fejlődésének támogatása, az eltérő egyéni szükségletek és életkori jellemzők ismeretében a személyiség kibontakoztatása.

Célunk, hogy a gyermekek rendelkezzenek pozitív énképpel, őrizzék meg kíváncsiságukat, legyenek önállóak, ismerjék meg saját értékeiket, erősségeiket. Pozitív beállítódással szeressenek többet tudni, felfedezni, megismerni.

Szerezzenek pozitív tapasztalatokat, éljenek meg sok élethelyzetet, melyek hozzájárulnak testi, szociális, emocionális és intellektuális fejlődésükhöz.

Tanulják és tapasztalják meg az együttműködésben az alkalmazkodás és az önérvényesítés lehetőségeit.

Legyenek képesek a társaikkal és a felnőttekkel kommunikálni, kapcsolatot teremteni és a kontaktust fenntartani.

Legyenek képesek önmagukat szabályozni, rendelkezzenek önkontrollal.

Szeressék a természetet, védjék az élőlényeket, a környezetet.

Tiszteljék a hagyományokat, ápolják érzelmi kötődéseiket.

Legyenek érzékenyek mások problémáira, fogadják el társaik másságát.

Alakuljon ki szükségletük az egészséges életmódra (mozgás, korszerű táplálkozás, egészségügyi szokások).

Sajátítsák el az önkifejezés módjait (mozgás, művészeti tevékenységek).

Rendelkezzenek az ismeretek elsajátításához és a tudáshoz szükséges képességekkel és készségekkel (önálló, probléma - érzékeny gondolkodás), a megismeréshez szükséges logikai műveletek végzésének képességével.

Tudjanak megoldani egyszerű szervezési feladatokat pld.: a környezetük megfelelő átalakítása a csoportszobába.

Személyiségük szabad kibontakozásában válják az önkifejezés és individualizáció és szocializáció fő tevékenységformájává a játék, igényeljük a játékot megőrizve személyiségük autonómiáját, a kreativitást, az ötletességet.

Legyenek jókedvűek, tudjanak örülni a kis sikereknek is. Érzelmileg gazdagodjanak, kötődjenek a településhez, környezetükben jól tájékozódjanak, legyenek nyitottak, tudják önmagukat értékelni és másokat elfogadni. Legyenek együttműködők.

Programunkban a gyermekek személyiségét differenciáltan, a különböző képességek fejlődésbeli eltéréseit tolerálva közelítjük meg.

Vállaljuk az olyan gyermekek nevelését is, akik valamilyen érzékszervi károsodással élnek.

Célunk, hogy a gyermekek tanulják meg a velük való kapcsolatteremtés formáit.

Váljon számukra természetessé az együttélés ezekkel a gyerekekkel.

Tiszteletben tartjuk a gyermekek jogait.

Nyomon követjük, rendszeresen mérjük fejlettségi szintjüket, melyről a szülőket tájékoztatjuk és segítséget nyújtunk otthoni nevelésükhöz. Minden igyekezetünkkel azon dolgozunk, hogy az óvodából kilépő gyermekek birtokában legyenek saját képességeiknek, jó eséllyel kapcsolódhassanak be az iskolai tanulás folyamatába.

ÓVODAKÉPÜNK

1. Az óvoda funkciója

Feladatunk a valóságos tevékenységek – tevékenykedtetés, a tevékeny életre alapozott nevelőmunka, az életfeladatokra való orientálás. Az életkornak és fejlettségnek megfelelő tevékenységek mellett különös tekintettel vagyunk a mással nem helyettesíthető szabad játéktevékenységre is. Biztosítjuk az óvodás korú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit.

Törekszünk arra, hogy óvodaképünkre a bensőséges szeretet kisugárzása és a nyugodt, biztonságot nyújtó légkör legyen a jellemző.

Olyan óvodapedagógusok foglalkoznak a gyermekekkel, akikre a humanizmus, a pedagógiai optimizmus, a szülők tisztelete, a megértő, együtt érző, elfogadó, a segítőkészséget előtérbe helyező gyermekszerepet a jellemző.

Nevelőtestületünk szakmailag jól felkészült, a pedagógiai megújulásra törekvő nevelők, akik képesek az együttműködésre, egymás tiszteletére, megbecsülésére.

A különbséget, a másságot elfogadjuk, tiszteletben tartjuk, az egyéni értékek pozitív irányú megközelítésével erősítjük.

Óvodaképünk az egyéni képességfejlesztést, az egyénre figyelmet a gyermekek életben való eligazodását, magatartás-kultúrájának csiszolódását szolgálja. Segíti az iskolai közösségekben történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését.

Képességfejlesztésünk komplex, a részeken keresztül az egészre, a személyiségre hat.

2. A szociálisan hátrányban lévő gyermekek felzárkóztatása

Legnagyobb feladatunk, hogy az ingerszegény, szeretet nélküli környezetből érkező gyermekek számára pótoljuk a biztonságot.

Szeretetünkkel, a nyugodt, családi légkörrel tudjuk mindezt elérni. ha a gyermek érzi az őszinte szeretetet, akkor szívesen is jár óvodába. Ha szívesen jár óvodába, akkor könnyebben utat találunk a lelkéhez. Innentől kezdve pedig szeretni fogja a meséket, verseket, a körjátékokat, megkedveli a mozgásos játékokat is. Lesznek barátai.

3. Az óvodába újonnan érkező gyermekek befogadása

A beiratkozás április hónapban zajlik egy héten át a tagóvoda vezető irodájában.

A leendő kiscsoportosok a mamájukkal érkeznek, a vezető felveszi az adataikat – közben beszélget, ismerkedik a szülővel és a gyermekkel is. A kicsik ilyenkor apró ajándékot kapnak. A beiratkozás után körülnézhetnek a csoportszobákban, bekapcsolódhatnak a játékos tevékenységekbe. Így ismerkedhetnek az óvodásokkal, a felnőttekkel egyaránt.

A nyári nyitva tartás folyamán belátogathatnak a gyerekek a szüleikkel, előre megbeszélte napokon és időben, hogy szeptembertől könnyebb legyen az anyától való elválás.

Az óvodába történő befogadás a családból

Elvek:

- Kompetens személyek rögzítése: szülő, óvodapedagógus
- Szerepvárások tisztázása a szülővel: jogok és kötelességek
- A lassúbb pszichés fejlődés ne legyen az óvodai felvétel gátja
- A befogadás előkészítése az óvodába kerülő gyermeknél is érvényesül
- Szem előtt tartjuk, hogy az óvoda elfogadása függ:
 - a családtól (mennyire készítettek fel a gyereket, milyen az anya-gyermek kapcsolat),
 - az óvónők személyiségétől,
 - a gyermek személyiségétől,
 - a gyerek előzetes elválási élményeitől,
 - a gyermek önállósági fokától.
- Figyelemmel vagyunk arra, hogy az elválás nehézségeit nem tudjuk teljesen kiküszöbölni! Ennek a nehézségnek a megjelenése törvényszerű, és a gyermek önállósági törekvésének a kielégítését szolgálja.

Feladatok:

- 1) Az óvodáskor sajátosságainak mélyreható ismerete
- 2) A befogadási időszak folyamatos és fokozatos megszervezése
- 3) Minden egyes gyermek szülőjével kapcsolatfelvétel, a gyermekek otthonukban történő meglátogatása az óvodai élet megkezdése előtt.
- 4) Beiratkozáskor a csoportszoba, az udvar megismertetése.
- 5) A szülők előkészítő munkájának támogatása szülői értekezlet keretében: napi óvodai élet bemutatása, átadás, búcsúzás körülményeinek megbeszélése, alapvető feladatok, az óvodai nevelés törekvései.
- 6) A csoport feltöltésének ütemezése
- 7) Apás – anyás befogadás lehetőségének biztosítása.
- 8) Az óvodában töltött időtartam fokozatos növelése az érzelmi bázis megteremtése.
- 9) Kedvenc játék, holmi behozásának lehetősége.
- 10) Kiemelt feladat: biztonsággal, szeretettel, megértéssel, odafigyeléssel fordulni a gyermekekhez.
- 11) Az óvodapedagógus fő törekvése a befogadás folyamatában, hogy a gyermekek elfogadják.
- 12) A szülőktől való elválás, az új környezethez való alkalmazkodás segítése az érzelmi bázis megteremtésével.
- 13) Olyan mértékű segítségnyújtás, amilyenre a gyermeknek szüksége van, nehogy az önálló gyerek kezdeményezése akaratlanul is gátlás alá kerüljön a túlzott gondoskodással.
- 14) A gyermek múltjának, élettörténetének fejlődési és nevelési körülményeinek folyamatos megismerése, pedagógiai-pszichológiai elemzése, a fejlesztéshez szükséges legmegfelelőbb módszerek megválasztása.
- 15) A gyermek megfigyelése a befogadás időszakában: miként szokta meg az új környezetet, hogyan reagált a szülőtől való elvárássra, magára talált-e a játékban, hogyan alakult kapcsolata az óvodapedagógussal, hogyan illeszkedett be az óvodai élet ritmusába, mi okozott számára örömet vagy nehézséget, hogyan reagált a sok gyerekre.
- 16) A gyermekcsoport, ezen belül az egyes gyerekek játékának megismerése. A gyermek játékfejlettsége jelzésül szolgál személyiségének általános és aktuális állapotáról. Ez alapot ad a gyermek további fejlődésének előkészítéséhez, - megfigyelések írásbeli rögzítése.
- 17) Nyugodt, tényleges aktivitást mutató játék elérése minden gyereknél. A fejlődés, fejlesztés biztosítása.
- 18) A gyermekek játékszükségletének kielégítése, miközben a játék örömforrása és személyiségfejlesztő hatása egyaránt megmarad.

A szülőknek augusztusban szülői értekezletet tartunk, melyen mindent megtudhatnak, amit egy kisóvoda szülőjének tudnia kell (óvodai és csoportszokások, ágynemű mérete stb.). Ugyanebben a hónapban az óvodapedagógus meglátogatja a családot.

A családlátogatásra a pedagógus felkészül: a gyermeknek kis ajándékot visz. A szülővel megbeszéli mi lesz a gyermek jele, stb.

Felveszi a gyermek anamnézisének (az anamnézis a gyermekről vezetett feljegyzések része). Megismeri a gyermek otthoni szokásait, a család életkörülményeit. Ez a látogatás jó alapja lehet a bizalomra épülő kapcsolatnak pedagógus és szülő között.

Ezt a kapcsolatot kívánjuk erősíteni az óvoda közössége és az újonnan érkező gyermekek és szüleik között a helyi sajátosságok és az óvoda természeti környezetének kihasználásával is: közös esti tücsök ciripelés hallgatása, csillagok megfigyelése.

Mottó: „Csiribiri, csiribiri
Zabszalma,
Négy csillag közt
Alszom ma.”
(Weöres Sándor: Csiribiri)

Szeptembertől az „új” óvodások a szüleikkel együtt érkeznek az óvodapedagógussal előre egyeztetett időpontokban. Először csak rövid időt töltenek az óvodában az anyával együtt, majd az időt növelve (anya nélkül már) a gyermek egyre többet tartózkodik a közösségben.

Végül megszokja, hogy az anyuka elmegy dolgozni, neki pedig az óvodában kell maradnia. Az óvodába való beszoktatásra nincs recept, hiszen minden gyermek más és más, mindegyikük szívéhez más út vezet.

Elmondhatjuk, hogy a mi óvodánkban a beszoktatás e módszere bevált.

Így talán elérhetjük, hogy a gyermekek minél könnyebben, sérülések nélkül tudjanak leválni az édesanyjukról – a szülő pedig okosan tudja elengedni gyermekét.

III. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel alakítása ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Különös tekintettel arra, hogy 3-tól 6 éves korig erőteljes testi fejlődés jellemző.

Az egészséges életmódra nevelés, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a betegségmegelőzés, s az egészségmegőrzés szokásainak kialakítása.

A gyermeknek joga van ahhoz, hogy megkapja a neki megfelelő gondoskodást és nevelést. Olyan nyitott és rugalmas rendszerben fejlődhessen, mely igazodik egyéni szükségleteihez, életkori és egyéni sajátosságaihoz; fejlődési üteméhez.

Feladataink:

- A gyermek testi fejlődésének elősegítése.
- A gyermekek gondozása, testi és lelki igényeinek kielégítése.
- Az étkezés szokásainak kialakítása.
- Harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének biztosítása.
- Testi képességek fejlesztése.
- Biztonságos környezet biztosítás – környezetük megóvásához kapcsolódó szokások kialakítása.
- A gyermekek egészségének védelme, óvása, megőrzése.
- Prevenációs testi nevelési feladatok ellátása.
- Mindennapos testi, edzési, fejlesztési lehetőség biztosítása.
- A pihenés - mozgás – alvás egyensúlyának megteremtése.
- A rendszeres napirend adta lehetőségek kihasználása.

AZ ÉRZELMI NEVELÉS ÉS SZOCIALIZÁCIÓ BIZTOSÍTÁSA

Az óvodáskorú gyermekek érzelmi állapotát, befolyásolhatóságát nagy mértékben a családi atmoszféra határozza meg. A családdal való együttműködés hangsúlyosan kap itt jelentőséget.

Fontos, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, otthonosság, derűs légkör vegye körül.

Mindennek az alapja, hogy a gyermek érdeklődésére és cselekvésére, előzetes tudására, tapasztalataira épüljön az ismeretanyagot is tartalmazó tevékenységrendszer.

Feladataink:

- Az óvodapedagógus-gyermek, gyermek – dajka, gyermek-gyermek, felnőtt-felnőtt közötti kapcsolat pozitív attitűd, érzelmi töltésű legyen.
- Engedje az óvoda az én-tudat és az önérvényesítő törekvések kibontakoztatását.
- Szociális érzékenységet, a másság elfogadását fejlessze az óvoda, neveljük a gyermekeket a különbözőségek elfogadására, tiszteletére.
- A gyermek társas szükségleteit elégítse ki (barátok segítése).
- Közös élményekre épülő, közös tevékenységek szervezése.
- A gyermek nyitottságára építve segítse elő, hogy a gyermek tudjon rácsodálkozni a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre. Tisztelje és becsülje azt. Ismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a szülőföldhöz való kötődés alapja. (Megszépült községünk, óvodánk szeretetére és védelmére nevelés, a puszta szépségének megláttatása, a környékünkön vadon élő állatok megfigyelése – bagoly, gólya, héja, őz, nyúl, „tücskök, bogarak”. Legyenek büszkék, hogy itt élhetnek, becsüljék meg és óvják az utakat, virágos ládákat, az új játszóteret, a fákat, növényeket. Erre bíztassák szüleiket is.)
- A gyermek erkölcsi tulajdonságait (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség) és akaratának (önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat, szokás- és normarendszer) fejlődését segítse elő.
- Az óvodapedagógus és a technikai dolgozók modellértékűek, így viselkedésük, megjelenésük, bánásmódjuk, kommunikációjuk példamutató legyen.
- A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű vagy kiemelt képességű gyermekek nevelése szükség esetén speciális szakemberek segítségével történjen. A szakemberek kötelező visszajelzéseit dokumentáljuk.
- Az érzelmek kifejező képességeinek fejlesztése.
- Az ösztönök és az érzelmek irányításának fejlesztése.
- Az érzelmi zavarok tompítása, leépítése.

Társas, közösségi tevékenység

A gyermekekkel szemben támasztott két fő követelmény, hogy tanuljon meg másokkal érintkezni és együttműködni. Ezen képességek jellegét, tartalmát, színvonalát, hatékonyságát mindenekelőtt az alapul szolgáló tevékenységek társadalmisága határozza meg. A normák kialakulása és alkalmazása nem egytípusú gyermeki tevékenységhez kötődik, hanem a mindennapok része, áthatja magát a gyermeki életet.

A tulajdonságok, a képességek, a készségek a szükségletek olyan rendszerét kívánjuk formálni, amelynek segítségével a gyermekek részvétele a napi életben egyszerűbbé, könnyebbé, gyorsabbá válik. Tehát már óvodában fontos tudatosan törekedni a közösségben zajló folyamatok, a társas kapcsolatok és a közös tevékenység kibontakoztatására. Természetesen jó közösség csak akkor jöhet létre, ha alkalmazkodásra képes egyének alkotják.

A cél az, hogy az adott lehetőségek között a legtöbbet legyünk képesek egyéniségükből kihozni, az erkölcsi tulajdonságok kialakításával, erősítésével és fejlesztésével. Óvodáskorban az erkölcsiség az egymásra figyelésben, az együttműködésben, segítségadásban nyilvánul meg, illetve néhány együttélési szabály betartásában. Pld.: köszönés, játékeszközök elrakása stb.

Az óvodai csoport, az óvodai közösség sikeres formálása esetén a gyermekek között kapcsolatok jönnek létre: barátságok, szimpátián alapuló kisebb csoportok. Megtanulják, figyelembe venni a másikat, szocializációjuk felgyorsul, fejlődik felelősségérzetük, kötelességtudatuk, toleranciájuk.

A nevelőközösség szerepe ebben a folyamatban meghatározó. A normák kialakulása és alkalmazása nem egy típusú gyermeki tevékenységekhez kötődik, hanem áthatja magát a gyermeki életet, a mindennapok része. Jó gyermekközösség a nevelőközösség belső tartása, gyermekszeretete, kivívott tekintélye és világos, pontos, tudatos, célirányos nevelő tevékenysége nélkül aligha jönne létre. Az óvoda a polifónián alapuló harmóniára törekszik, amely türelmet, érdeklődést és olyan szabályozó erőt jelent, amely rendet teremt az értékek között egyfajta tendencia irányába.

Az óvoda törekvése az eltérő szokások, nyelvek, kultúrák, életmódok, műveltségek, anyagi lehetőségek összeegyeztetése azon a szinten, amely szinten egy csoport együtt kell, hogy éljen napi több órán át. Cél az együttműködés, a jó közérzet, a cselekvésre (játékra) készítő légkör megteremtése.

Az óvodai gyermekközösség kialakítása a tevékenységek rendszerén keresztül valósítható meg, de a lényeg, hogy mindez sokszínű, változatos legyen.

Az óvodapedagógus feladata, hogy olyan szokásrendszert és napirendet alakítson ki, mely minden tevékenység elvégzésére megfelelő időt és helyet biztosít.

A gyermek számára biztonságot nyújt a megalapozott és következetes, ám rugalmasan kezelt szokásrendszer. A szokások tegyék lehetővé, hogy az egyik gyerek ne zavarja a másikat a tevékenység végzése közben. A helyes szociális viselkedés megtanulásának színtere az óvodai közösség. Felnőtt és gyermek között a demokratikus partneri viszony kialakítása a cél. A közösség lehetőséget teremt az önálló kapcsolatok kialakítására, a különböző nézőpontok megismerésére, a konfliktusok kezelésére és megoldására.

A társas és közösségi tevékenységek a nevelőmunka egészét átszövik. Ebben a folyamatban talán a legfontosabb időpont az, amikor a gyermek először ismerkedik az óvodával. **Nevelési cél, hogy a gyermek az óvodapedagógusokban és az óvodában dolgozóknál társra, ha kell, természetes támaszra találjon.** A szülőktől való elszakadás, az új helyzet sokszor nehéz feladat elé állítja a szülőket és az óvodapedagógust egyaránt. Az óvodapedagógus feladata, hogy adjon elegendő időt a beszoktatásra, biztosítson fokozatos átmenetet és tegye lehetővé a szülővel történő beszoktatást.

Az óvoda nyitottsága nemcsak a beszoktatás ideje alatt, hanem az óvodáskor végéig biztosítsa a szülőknek a nevelőmunkába történő közvetlen betekintést. Az óvoda nyitottsága hagyományok teremtésével, nyilvános, közös programok, ünnepek segítségével tovább növelhető.

Az egy csoportban dolgozó óvodapedagógusoktól és segítőtől egységes nevelői elvárásoknak kell megvalósulni a gyermekekkel szemben, mert ellenkező esetben disszonanciák alakulhatnak ki.

Feladataink:

- Mi, óvodapedagógusok, megteremtjük az a folyamatos, önfeledt, szabad játék feltételrendszerét
- A gyermekek játékában megjelenő élményeik kiszámíthatatlanságából következően nem tervezzük meg a szerepjátékot, de segítjük, támogatjuk a gyermekeket elképzeléseik megvalósításában.
- Élünk a szerepjáték tartalmának megfigyelésével, amely a legalkalmasabb a gyermekek megismerésére: élmények, fantázia, kreativitás, ismeretek, ügyesség, vágyak, az együttműködési készség, figyelmük tartóssága, feladat- és szabálytudatuk stb.
- A gyermekek életkorához és képességszintjéhez illeszkedő szabályjátékokkal a gyermekeket és azokat direkt módon irányítjuk.
- A szabályjátékon kívül minden más játéknál az indirekt játékirányítás elvárásai mérvadóak: ötletadás, eszkbiztosítás, kérésre szerepvállalás metakommunikációs eszközök alkalmazása stb.
- Megtervezzük az erkölcsi nevelés alapját képező szokásrendet.
- Figyelemmel vagyunk arra, hogy az egyes szokások, együttélési normák elfogadása, betartása nem azonos időben zajlik az azonos életkorú gyermekeknél.
- A gyermekek ismeretében döntjük el, mely szokások illeszthetőek az egyes gyerekekhez, és mely differenciált bánásmód segíti fejlődésüket.
- Biztonságos, nyugodt, félelemmentes óvodai mindennapokat biztosítunk, amiben lehetőség kínálkozik a gyermekek között, valamint a gyermekek és felnőttek közötti minél gyakoribb kontaktus felvételére.
- A gyermekcsoporton belül az együttműködés, az együttjátás, együttdolgozás képességének kialakítása és gyakorlása.
- Konfliktusok kezelése – segítünk az önálló megoldásban
- A társakért, a csoportért érzett felelősségérzet alakítása.
- A demokratikus szabályok betartásának gyakorlása.
- Az egyes értékek, szabályok felnőtt általi megítélése azonos kell, hogy legyen.
- Arra törekszünk az erkölcsi nevelés folyamatában, hogy a gyermekek tudják önmagukat értékelni, nem csak a tanulás folyamán bekövetkező teljesítményeiket, hanem tetteik helyességét vagy tévedéseiket is. A jó sorrend: önértékelés, majd társaik tetteinek értékelése.
- Arra neveljük a gyermekeket, hogy megértést és toleranciát tanúsítsanak a társaik irányába.
- A másság felé fordulás mindenkinek természetessé váljon

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Felajánlja segítségét a felnőtteknek, gyerektársainak, ha ennek szükségét látja.
- Szívesen tevékenykedik a csoport érdekében.
- Érdeklődik társai és a felnőttek iránt.
- Ismeri és érti az óvodapedagógus metakommunikatív jelzéseit.
- Észreveszi a környezete rendjét megbontó elemeket, korrigálni tudja az ilyen jellegű helyzeteket.
- Együttműködik a közös cél érdekében.
- Örül a csoport közös sikereinek.
- A másság felé fordulás mindenkinek természetessé válik

AZ ANYANYELVI ÉS ÉRTELMI FEJLESZTÉS, NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA

Az óvodában komplex nevelés folyik. A nevelési területek elméletileg differenciáltak, elkülönültek, a gyakorlatban azonban a tárgyi koncentráció elvének megfelelően egységet alkotnak.

Nevelési cél a gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébrentartása és kielégítése, a kreativitás előtérbe helyezése és a kompetenciaérzés kialakítása, fenntartása. Az óvoda a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra építve biztosítson a gyermekeknek változatos tevékenységeket, melyeken keresztül tapasztalatokat szerezhethet a természeti és társadalmi környezetéről.

Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – helyes mintaadással, beszélő környezettel, szabályok közvetítésével (a javítgatás elkerülésével) az óvodai nevelő tevékenység egészében kiemelt jelentőségű.

Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd-és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések érvényesülésére, s a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

Feladataink:

Az anyanyelvi és értelmi nevelés **további feladatai:** A kérdésekre az életkornak megfelelően: egyszavas, tömondatos, bővített mondatos válaszadás. Szókincsbővítés a mesék, versek, dramatikus játékok által. A felnőtt példadadása a nap során folyamatos. A gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitás fejlesztése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása. (Témahét.)

Az óvodai anyanyelvi nevelés komplex folyamat, ami az egész nevelési folyamatban jelen van. Minden gyerek beszédét meghatározza az otthoni nyelvi környezet. Az óvoda fejlesztési feladatainak tehát a család, a környezet megismeréséből kell kiindulni és a gyermek egyéni képességeinek megismerésén keresztül kell hatást kifejteni. Az óvoda tevékenységében gazdag élete, a kellemes, nyugodt légkör alapvetően meghatározza az anyanyelvi nevelés fejlesztését. Ilyen körülmények között a gyerekek gyakran és szívesen beszélnek. A nap folyamán bármikor használjuk ki e lehetőséget.

A környezet tiszta és szép beszéde mintát nyújt, ösztönöz a helyes szabálykövetésre.

Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd-és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, támogatására is szükséges figyelmet fordítani.

Az óvodapedagógus és dajka figyeljen beszédének stílusára, a hanglejtésre, a dinamika és a hangsúly megfelelő alkalmazására. Ne állandóan javítson, hanem dicsérje, biztassa a bátortalanabb gyermekeket. Figyeljen arra a gyerekekre, amelyek beszédhibával, beszédgátlásossággal, beszédbeli elmaradással küzd.

Legyen ideje a gyermekekkel beszélgetni, figyeljen a gyermek kérdéseire, hallgassa meg a gyermek élményeit. Az anyanyelv használata végigkíséri az óvoda egész napi életét, a gyermekek minden megnyilatkozását, a felnőttek és a gyermekek kapcsolatát. Biztosítson időt az óvodapedagógus az anyanyelvi játékok számára, beépítve a mindennapi életbe. Például: mese képek időrendiségének felismerése, elmesélése, elindult a hajós, telefon, vagy visszhangjáték, stb.

Feladataink:

- Beszélgetésre alkalmas, kiegyensúlyozott légkör megvalósítása.
- Lehetőséget adni, hogy minden gyerek folyamatosan beszélhessen, örömmel beszéljen.
- Képesek legyenek a fejlesztés során arra, hogy egymást meghallgassák.
- A gyerekek szókincsének folyamatos bővítése.
- Beszédmegértés, beszédtechnika fejlesztése.
- Beszédhibák megfelelő módszerrel történő javítása, szakember segítségével.
- Az óvodapedagógus türelmesen hallgassa végig a gyermekeket.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Használják aktívan, bátran a már megismert szavakat, kifejezéseket.
- Sajátítsák el és használják a párbeszéd fordulatait, kifejezéseit, az odafordulás udvarias formáit.
- Használják helyesen a névmásokat, névmutatókat, jövő idejű igeidőt, igemódokat, és ezeket tudják mondatokba építeni.
- Alakuljon ki a jól érthető, összefüggő, többnyire megfelelő hangsúlyozású, hanglejtésű, hangerejű és sebességű beszéd.
- Beszédük illeszkedjen az anyanyelvi szabályokhoz.
- Legyenek képesek nyugodtan, figyelmesen, türelemmel végighallgatni mások megnyilatkozásait, saját tapasztalataikat, élményeiket érthetően, örömmel adják elő.
- Használják bátran a nonverbális kommunikáció eszközeit.
- Ejtsenek tisztán minden magán-és mássalhangzót, légzéstechnikájukat legyenek képesek megfelelően alkalmazni.
- Ismerjenek néhány szólást és közmondást, tudják azok jelentését.

IV. Az óvodai élet megszervezésének elvei

Az óvodában a nevelő munka kulcsszereplője az óvodapedagógus, a nevelés egész időtartamában fontos az ő elfogadó, segítő, támogató attitűdje. Az óvodapedagógusok és a működést segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkája vezet az óvodai nevelés eredményességéhez.

Az óvodapedagógus nevel, tanít, példát mutat, sikerélményhez juttat, okosan szeret.

Nevelési cél az adekvát és rendszeres életritmus, a megfelelő napirend kialakítása. A helyes tisztálkodási és táplálkozási szokások kialakításában fontos szerepe van az óvodapedagógusnak és a dajkának. A felfokozott mozgásigény a gyermek életkori sajátosságai közé tartozik. Ennek kielégítése az óvodapedagógus feladata.

Ugyanakkor a rendszeres ismétlődések érzelembiztonságot nyújtanak a gyermekek számára. A stabil elemeken túl (étkezés, pihenés) az óvodapedagógus készíti el saját csoportjára vonatkoztatva a napirendet, figyelembe véve az óvoda adottságait, a csoport szerkezetét, a gyermekek személyiségét.

A napirend általános időkeretei 10 órás óvodai nyitva tartás esetén:

- játék és szabadidős tevékenység minimum:	4,30 óra
- étkezés, pihenés maximum:	3,30 óra
- öltözködés, tisztálkodási tevékenység maximum:	1 óra
- komplex foglalkozások naponta maximum:	1 óra

A napirendben az egyes tevékenységekre fordítható idő rugalmasan változtatható a körülmények, a váratlan események hatására.

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok (csoport napló, fejlődési napló stb.) tartalmazzák.

AZ ÓVODA SZEMÉLYI FELTÉTELEI

Az óvodában dolgozók számát –az ide vonatkozó törvény ellenére, anyagi fedezet hiányában – az Önkormányzat 5 főben határozta meg, melyből egy fő gyermekcsoportot vezető óvodapedagógus a tagóvoda vezetői feladatokat is ellátja.

Az óvodapedagógusok főiskolai végzettséggel rendelkeznek, a tagóvoda vezető szakvizsgázott, közoktatási vezető végzettségű.

A nevelő-oktató munkát segítők száma a csoportok számához viszonyítva megfelelő.

Az óvoda udvarának rendben tartását időszakosan a falugondnok irányításával köz munkások látják el.

Mint a migráns gyermekeket is nevelő óvodában dolgozóknak, feladatunk lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

AZ ÓVODA TÁRGYI-DOLOGI FELTÉTELEI

Az óvoda épületének legfőbb jegyei

Az óvoda épülete 1969-ben nyerte el végleges formáját. Egy nagyobb és egy kisebb foglalkoztató, egy vezetői iroda, egy tárgyaló- mely lehetőséget biztosít a szülők fogadására is-, egy melegítő konyha, egy gyermeköltöző, egy gyermekmosdó, és egy előtér található benne. 2008-ban pályázaton nyert pénzből bővítésre került sor a szolgálati lakás hozzákapcsolásával. A szép, tágas füves udvarunkban biztosítani tudjuk a jövőben az udvari szabadidős tevékenységek során ügyességük, edzettségük, mozgáskoordinációjuk fejlődését.

A gyermekek foglalkoztatását szolgáló helyiségek jól felszereltek. Az utóbbi két évben minden bútort kicseréltünk. Hangulatossá teszi a berendezést mindkét szobában a galéria, melyet jól kihasználnak a gyermekek szerepjátékaik során.

Szeretjük a természetes anyagok alkalmazását, így a színes bútorok mellett a játéktartók fonott gyékényből, vesszőből stb. készültek. De szeretjük a színeket is, melyek vidámmá, hangulatossá teszik környezetünket.

A játékszerek változatos tevékenységeket biztosítanak a gyermekeknek. Sok a készségfejlesztő, mozgásfejlesztő és a magunk készítése gondolkodásfejlesztő játék is.

A gyermekek kényelmét, higiénikus óvodai életét biztosítják azok a felszerelések, amelyek rendelkezésükre állnak –néhány a szülők segítségével: törülköző, fogmosó felszerelés, kényelmes és biztonságos ágyak, pléd, edények.

Melegítő konyhánkban új gáztűzhely, mikrohullámú sütő is található. Az étkezést egy cég biztosítja 2008 nyarától, így az ételszállítási gondunk megszűnt.

Az óvoda tárgyi feltételei között audiovizuális és informatikai technikával is rendelkezik.

Van televízió, videó, DVD, CD lejátszó rádióval, fénymásoló-szkennel, számítógép, diavetítő. Internetes kapcsolattal is rendelkezünk.

Az óvoda – a program céljaihoz rendelt – eszközrendszere

A mozgásos játékok gyermekekre gyakorolt hatását újabb eszközök beszerzésével és alkalmazásával kell erősíteniük.

A mese-és verses könyvek illetve környezetünkről, a világról szóló - az óvodás korosztály számára íródott – ismeretterjesztő kiadványok szép számmal megtalálhatóak a könyvespolcokon és a könyves szekrényben. A gyűjteményt ennek ellenére folyamatosan tovább gyarapítjuk.

2007 karácsonyára a fenntartó és az egyesület kesztyűs bábokat ajándékozott az óvodának, így a továbbiakban a gyermekek fejlesztésében, nevelésében kiemelt szerepet kap a bábjáték.

2009-ben a társulásnak köszönhetően 2.000.000,- Ft értékben cseréltük, illetve bővítettük eszközeinket.

A hiányzó eszközök, felszerelések jegyzéke a 2. sz. mellékletben található, melyek megvalósítási határideje 2012. augusztus 31.

„...a felnőtt maga is változik az együttélés során. És minél szorosabb és melegebb a kapcsolata a gyerekeivel, annál inkább formálódik gondolkodása, viselkedése, egész világképe. Vagyis csak az lehet jó nevelés, amelyik kölcsönösségen alapszik, amelyik a nevelőt is neveli.”

Az óvoda csoportszerkezete

Óvodánk a községünkben és a környező tanyákról érkező gyermekeket fogadja.

Az érkező gyermekek különböző szociális háttérrel rendelkeznek. Viszonylag sok a 3 gyermekes család, illetve a gyermekét egyedül nevelő, elvált vagy váló félben lévő szülő.

A gyermekek fejlődését nagymértékben befolyásolja a családok anyagi helyzete.

A családok a nehéz anyagi körülmények ellenére is igyekeznek biztosítani gyermekeik óvodai szükségleteit.

Otthoni érzelmi háttere a gyermekek többségének elfogadó, szeretetteljes.

A családok többsége jó kapcsolatban van az óvodával. Érdeklődő, segítő szándékú szülők gyermekei járnak óvodánkba.

A gyermekek 95% - a az óvodai élet befejezésekor alkalmas az iskolai élet elkezdésére.

Az óvoda csoportszerkezetének kialakításakor figyelembe vesszük a kialakult hagyományokon túl az óvodapedagógusok és a szülők véleményét, igényét. Ezek alapján az óvodai csoportok általában vegyes életkorú gyermekekből szerveződnek.

A jelentkezőstől függően szervezünk vegyes életkorú csoportokat. Az óvodában a gyermekek életét reggel 6,30 – tól délután 16,30 óráig – azaz egész napos rendszerben szervezzük (az igényeknek megfelelően).

Felkészülünk és felkészültünk a multikulturális szemlélet kialakítására, a multikulturális óvodai nevelés alapjainak megteremtésére. Minden óvodás gyermek fejlesztésének az alapja a gyermek személyiségállapotának megismerése.

- A személyiség fejlesztéséhez az első interakciós tér a szülői ház nevelési szokásainak, elvárásainak megismerése és vele való kapcsolat kiépítése, a nevelői hatások együttes hatásának kifejtése érdekében.
- Minden óvodás gyermeknek egyenlő esélyt kell kapnia képességeinek maximális szintű fejlesztéséhez.
- Az óvodapedagógusok a multikulturális társadalom érték közvetítőiként szükséges, hogy betöltsék hivatásukat.
- Az óvodának aktív szerepet kell vállalnia pedagógiai közvetlen és közvetett környezetében mindenfajta elnyomás megszüntetésében.
- Az óvodapedagógusoknak fel kell készülniük arra, hogy minden egyes óvodás gyermeket hatékonyan segítsen hozzá kompetencia - tartalmakhoz.

- A felkészülésnek arra a területre is ki kell térnie, hogy hatékonyságot azoknál a gyerekeknél is el kell érni, akiknek a kultúrája megegyezik a sajátjával, de azoknál is, akiknél különbözik.
- Szükséges, hogy az óvodapedagógusok megismerkedjenek az eltérő hagyományokkal, szokásokkal, hogy megértsék a családok sajátos világát, az ott felnövő gyerekeket érő eltérő szociális hatásokat és ezek kapcsolatát a viselkedésükkel.

Elvek:

- a.) Humanizmus: A közvetlen pedagógiai környezet, az óvodapedagógusok és az óvoda alkalmazotti köre érzékenyen, nyitottan közeledik a roma családok gondjai, problémái felé. A méltóság, tisztelet kifejezése szempontjából nem teszünk különbséget gyerek és gyerek között.
- b.) Velezületett méltóság és egyéni autonómia tisztelete: A roma gyerekek roma mivoltának elismerése, megbecsülése. Egyenlő emberi méltóság kifejezésére törekszünk. A gyerekek érettségét egyediségükben, individualitásukban keressük. Az egyéni bánásmód elvének érvényesítését velük kapcsolatban is kötelezőnek tekintjük. Az emberi értékességüket elismerjük és fejlesztjük.
- c.) A kirekesztés, az előítéletes kizorítottság megszüntetése: Az óvodai nevelés túlmutat az anyag centrikusságon, és a gyerek centrikusságot helyez a középpontba, oly módon, hogy a gyerek szükségleteiből indul ki. Az óvodai nevelés nem várja el a roma gyerekektől, hogy ők illeszkedjenek, alkalmazkodjanak a cél-és feladatrendszerünkhöz. Olyan célokat és feladatokat határozunk meg, amelyek a roma gyerekek számára is teljesíthetők. A kimunkált cél-és feladatrendszerünk a pedagógiai stratégiánk részét képezi, melynek megnyilvánulási formája a pedagógiai innováció, ezen belül a pedagógiai fejlesztés. A roma kultúra nem romákkal történő megismertetésével csökkenteni kívánjuk a roma gyermekek testi, lelki, szociális előítéletekből származó kirekesztettség - érzését.
- d.) Másság tisztelete: A másság csak a normativitással együtt értelmezhető.
- e.) Esélyegyenlőség: Nem gondoljuk, hogy ugyanolyan tudástartalmat ugyanolyan módon kellene közvetítenünk minden roma gyereknek. Az óvodai nevelés tevékenységrendszerre lehetőséget teremt ahhoz, hogy egyénre szabottan történjen a nevelési területek tartalmi feldolgozása és a tapasztalati úton történő élményszerzés lehetőségeinek megszervezése. Azt viszont gondoljuk, hogy a tudástartalmakhoz való hozzájutás esélyét minden roma kisgyerek számára biztosítanunk kell. A roma gyerek személyiségét is tisztelet, szeretet, megbecsülés és elfogadás övezi. Az óvodai élet során számukra is biztosítjuk az óvó-védő, nevelő, személyiségfejlesztő funkciók érvényesülését. A megfogalmazott alapelveink érvényesítése rájuk nézve is köteleességünk. Az esélyeik javítása érdekében nem élünk a pozitív diszkrimináció lehetőségével, helyette a sajátos szükségleteik kielégítését érezzük magunkra nézve kötelezőnek. A pedagógiai munkánk hatékony végzése során az egyenlőtlenségek felszámolására törekszünk.
- f.) A gyermekek fejlődésben lévő készségeinek tiszteletben tartása: A fejlődő személyiség fejlesztése mély pedagógiai alázatot, tapintatot, állhatatosságot, pedagógiai, pszichológiai felkészültséget; pedagógiai optimizmust igényel. A lassabban fejlődő gyerekek más érési szintet mutatnak. Tudásukat, attitűdjüket, képességeiket saját keretein belül megfelelő szintre emeljük. Minden gyerek másként eredményes az egyéni haladásban.
- g.) A tudáshoz való jog: A romák többsége nem tud élni a tudáshoz való jogával, nagy részük képzetlen és munkanélküli. Az elvek megfogalmazásán túl, a roma gyerekeket a tudáshoz, mint a kompetencia egyik összetevőjéhez kívánjuk juttatni.

Ebben a funkcióban látjuk a képzetlenség, a munkanélküliség spiráljának megszakítását, valamint a társadalmi eredetű hátrányok transzformálhatóságának a leküzdését. Az óvodai nevelés tevékenységrendszer olyan tudástartalmakból áll, amelyek felszámolják a nem kompatibilis előzetes ismereteket, új ismereteket emelnek be a nevelési-oktatási folyamatba, konvertálhatók az iskolai o szükséges figyelembe oktató munkába.

Feladatok:

- A védőnővel való intenzív kapcsolat kiépítése: a védőnővel kapcsolatos bizalmas, együttműködési tapasztalatok felhasználása a kapcsolatteremtésben.
- Az óvodapedagógus és a szülők közötti kommunikáció fejlesztése: tervezett, tudatos, kezdeményező kommunikáció megvalósítása.
- A kapcsolat felvétele és kialakítása során szükséges figyelembe venni a családok kommunikációs jellemzőit, gyermeknevelési szokásait és nevelési jellemzőit.
- Előítélet-mentes pedagógiai környezet kialakítása – A képességfejlesztő tevékenység differenciált tervezése, szervezése során lehetővé kell tenni a roma gyermekek gondolataikat oly módon fogalmazhatják meg, ahogyan számukra az leginkább kifejező, akár saját nyelvükön is. A művészeti tevékenységekben tág teret kell engedni kreativitásuknak, sajátos élményeik kifejeződésének.
- A családi nevelési környezet és az óvodai pedagógiai környezet közös pontjainak megkeresése, tudatosítása a saját pedagógiai gyakorlatban – közvetítése a családok felé.
- Viselkedésmodifikáció alkalmazása: A gyermekek sajátosságai közül a jó elemek kiemelése, ezen elemek terén elért eredményeiket, sikereik felhasználása a kevésbé sikeres területek fejlesztésében. Érzelmeik mozgósítása, melynek leghatékonyabb eszköze a társak előtti pozitív megerősítés. Helyes viselkedésmintákat kell kialakítanunk a kudarc, az ellenvélemény, a bírálat elviselésére, szem előtt tartva, hogy rendkívül nehezen viselik a megszégyenülést.

AZ ÓVODA KAPCSOLTAI

Az óvoda – család kapcsolatának szakmai alapelvei, tartalma

A család szerepe az óvodai életben

Elvek:

1. A család a szocializáció első színtere
2. A szülőknek jogaik és kötelezettségeik vannak gyermekük gondozásában, nevelésében, fejlesztésében, az iskolai életmódra történő alkalmassá tételében
3. Az óvoda szerepet vállal a családi nevelés erősítésében

Feladatok:

1. Elsődleges feladatunk a személyes kapcsolat kialakítása a szülőkkel
2. Szakszerűen segítjük a szülőket a gyermeknevelésben, ezzel elősegítjük gyermekük iránti felelősségérzetük növekedését
3. Az óvodai nevelésben megteremtjük a feltételeit a családok szocializációs különbségeiből adódó hátrányok kompenzálásának

Az óvoda szülőkkel való kapcsolata

Az óvodai nevelés és a családi nevelés együttesen, az óvodai nevelés a családi nevelést kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését.

Alapvető feltétel a családdal való együttműködés változatos formái, a személyes kapcsolatok, a különböző rendezvények.

Ennek érdekében:

- tervszerű, célratoró, információ gazdag családlátogatásokra van szükség,
- biztosítani kell a szülők részére az óvodai életbe betekintés lehetőségét,
- a nehézségek megoldására való törekvés legyen jellemző a család és a pedagógus kapcsolatára,
- a pedagógiai tapasztalat nélkülözhetetlen eszköz a cél érdekében.

A szülőkkel meg kell ismertetnünk nevelési felfogásunkat, programunk célját és alapelveit.

A bizalom légkörének kialakításában első lépés az „anyás befogadás. Ily módon a szülők megismerkedhetnek az óvodai élet sajátosságaival, szokásaival, mintát kaphatnak gyermekük neveléséhez.

A szülői értekezletek az óvoda tartalmi munkájának szakszerű megismertetését, a szülők nevelői szemléletformálását, a gyermekek életével kapcsolatos információcserét szolgálják.

A gyermekek egyéni fejlődéséről fejlődési naplót vezetünk felmenő rendszerben. „Fogadóórak” keretében tájékoztatjuk a szülőket gyermekük fejlődéséről. A kötetlen nevelőpartneri beszélgetéseket – szülői vagy óvodapedagógusi kezdeményezésre – egyeztetett időpontban bonyolítjuk le. Nevelési célunk a családokkal való együttműködés, a családok segítése, erősítése. Napi kapcsolatban állunk a szülőkkel, ezáltal az együttnevelés, az együttműködés érdekében a folyamatos párbeszéd feltételrendszere biztosított. Célunk, hogy óvodáskor végére, iskolára alkalmas gyerekeket bízunk a szülőre.

A nyílt napok, a szülőkkel együtt szervezett ünnepek, rendezvények, kirándulások a tartalmi munka megismerésén túl a bizalom légkörét, a nevelőtársi szemlélet alakulását segítik. A szülőknek rendezett, előre tervezett témájú „fórumok” a nevelési feladatok, esetleges problémák megoldásában adnak tanácsot az érdeklődőknek.

Óvodánkban a szülők érdekegyeztető fóruma a Szülői Szervezet.

Az óvoda szerepe a család életében

Elvek:

1. A gyermek nevelése a család joga és kötelessége, az óvoda kiegészítő, segítő szerepet tölt be. Átmenetnek tekintjük az óvodai nevelést a családi és az iskolai nevelés között.
2. A család és az óvoda kapcsolata a pedagógiai hatások forrása. Alapvető feltétel a kölcsönös tisztelet és bizalom.
3. A nevelőközösség alapelveknek tekinti a gyermek szeretetét, tiszteletét, elfogadását, fejleszthetőségét, másságának értéként való kezelését.
4. Az óvodai szocializáció folyamat jellegű, ezért a feladatokat elosztva, egymásra építve, tartalmukat fokozatosan bővítve kell megtervezni.

Feladatok:

1. Az óvoda kezdeményezi, majd tudatosan tervezi -a közös nevelés érdekében- a bizalomra épülő kapcsolattartást a szülőkkel.
2. A hagyományos kapcsolattartási formák felajánlása mellett törekedni kell új, szülői igényekhez igazodó lehetőségek keresésére.
3. Folyamatosan mérjük a kapcsolattartás formáira, tartalmára vonatkozó szülői elégedettséget. Az eredményeket a kapcsolattartási formák kiszélesítésében és mélyítésében felhasználjuk.
4. Amennyiben a család nem képes betölteni a társadalmi normák által meghatározott funkcióját, abban az esetben az óvoda feladata a családgondozás által a meglévő funkciók megtámogatása, további szakmai támaszrendszer kiépítése (segítők bevonása).
5. Az óvodai szocializációs folyamat tervezésénél a bemeneti szinthez képest differenciáltan, a fokozatosság elvére támaszkodva határozzuk meg feladatainkat.
6. Tervezőmunkánkban a specifikus célok, feladatok, módszerek, eszközök, ellenőrzések, értékelések megfogalmazása, harmonizálása szükséges.

Az óvodapedagógusok, mint a nevelés partnerei

Elvek:

1. Az óvodapedagógus megértő, türelmes, érzelmileg elfogadó szerepet tölt be az együttnevelésben.
2. Az óvoda minden dolgozójával szemben egységes követelmény és elvárás, hogy előítéletektől mentesen közeledjen a családokhoz.
3. Nem avatkozunk bele a családok érzelmi életének pillanatnyi zavaraiiba.
4. Rugalmasan, az értékeinkhez, a vállalt küldetésünkhöz igazítva kezeljük a szülők elvárásait

Feladatok:

1. Tudjuk, hogy a szülőkhöz a gyermekén keresztül vezet az út.
2. A tudomásunkra hozott vagy jutott információkat bizalmasan kezeljük.
3. Rendszeresen tájékoztatjuk a szülőket nevelési elképzeléseinkről, eredményeinkről.
4. A gyerekeket érintő fontos kérdésekben kikérjük a szülők véleményét és bevonjuk őket a döntéshozatalba.

A szülők, mint a nevelés partnerei

Elvek:

1. Az óvoda családias lehet, de nem válhat a gyermek családjává!
2. A gyermekek érdekében az együttnevelés megvalósulásának céljából fontos a partneri viszony kiépítése.

Feladatok:

1. Az óvodapedagógus ismerje meg a családok eltérő nevelési szokásait.
2. Az óvoda törekedjen az eltérő nevelési igények közelítésére.
3. Pozitív attitűddel befogadjuk, elfogadjuk, megértjük a szülőket. Csak ebből a pozícióból lehet az együttműködést elindítani a hiányosságok érdekében.

Iskolával való kapcsolat

Az eddigi hagyományokat figyelembe véve és a pozitív kapcsolati elemeket megtartva kell a kapcsolatot erősíteni.

A véleménycsere, a segítő szándék, egymás munkájának megismerése legyen a cél!

A gyermekek zökkenőmentes iskolai tanulmányainak előkészítése fokozottan kapjon hangsúlyt, különösen a hátrányos helyzetben élő családok gyermekeinél.

Konstruktív, operatív együttműködésre van szükség. El kell érni, hogy nagyobb érdeklődés legyen az óvodai nevelő-oktató munka iránta tanítóknál.

Alakítsunk ki szakmai fórumokat az iskolával közösen. Az óvodapedagógusok látogatást tesznek az első osztályban, ahol megfigyelhetik az előző év nagycsoportosainak munkáját.

Nyílt napokra, házi bemutatókra, megbeszélésekre meghívjuk a tanítókat. Kikérjük véleményüket, meghallgatjuk javaslataikat – de az óvoda nevelési feladatait tartsák szem előtt kell tartanunk és tartaniuk!

Közoktatási, közművelődési intézményekkel való együttműködés

A partnereknek közös célja legyen a gyermekek személyiségének, tudásának, ismereteik élményanyagának bővítése.

- Nevelési tanácsadóval való együttműködés során konkrét, gyermekekre vonatkozó adatok, jelzések biztosításával a fejlődés lehetőségének segítése a feladat.
- Kulturális kapcsolatok során a programok a gyermekek személyiségének, tudásának, ismeretének, élményanyagának bővítése legyen a cél.
- Célunk, hogy a társulás által nyert kapcsolat és együttműködés, mely óvodánk és a gesztor intézmény között van kialakulóban és fejlődő stádiumban, mindkét intézmény számára szakmailag is és anyagilag is gyümölcsöző legyen.
- A kunszentmiklósi Petőfi Sándor lakótelepi óvoda nevelőtestületével továbbra is ápoljuk kapcsolatunkat. Részt veszünk egymás rendezvényein, látogatásokat teszünk egymás intézményeiben, tapasztalatokat cserélünk házi továbbképzések alkalmával.

Az óvodát segítő társadalmi szervezet neve: Az Apaji Pityang Óvoda Gyermekeiért Egyesület

Kapcsolat az Apaji Pityang Óvoda Gyermekeiért Egyesülettel

A 2006-ban alakult és 2007-ben bejegyzett egyesület tagjai a szülők és a pedagógusok közül kerülnek ki. Az egyesület célja az óvodai élet segítése, a pedagógusok támogatása abban, hogy a gyermekekért minél hatékonyabb munkát tudjanak végezni. Folyamatosan segítik a pedagógusokat az óvodai szakmai feltételek javításában, a gyermekeknek változatos, élményekben gazdag élet megszervezésében.

V. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

JÁTÉK

Óvodás életkorban a nevelés eszközei közül a játék a gyermek legegységibb pszichikus szükséglete. Ebből következően a gyermek 7 – 9 óra napi játékszükségletét ki kell elégíteni, és meg kell hagyni a játék semmi mással nem helyettesíthető szerepét, funkcióját.

A játék spontán, a gyermek szabadon választott, minden külső kényszertől mentes tevékenysége. Az óvoda biztosítja a gyermekként való élés lehetőségét, vagyis a folyamatos, önfelelt, szabad játék gazdag feltételrendszerét. A valódi tudás az, amit a gyermek maga fejt meg, és cselekvésen keresztül valósít meg. Ennek érdekében fontos, hogy minél több tapasztalathoz jusson, élményeket élhessen át, és természetes kíváncsiságát kielégíthesse. Ezért a játékba integrált önkéntes és cselekvéses tanulás az óvodai tanulás útja. Kitűnő talaja a 3-7 éves korú gyermek sokoldalú fejlesztésének, mert a játékban minden gyermek újra élheti az őt érő élményeket, viselkedésmódot gyakorol és elsajátít, benne minden tanulási tartalom megjelenik (ismeret, jártasság, készség).

A játék a gyermek fejlődésének alapvető jelentőségű, semmi mással nem helyettesíthető tevékenységi formája, tehát az óvodapedagógusnak tudatosan kell felhasználni a nevelés folyamatában. A gyermekeknek sajátos világlátása van, tevékenységeiket különösen a játékban nem szabad szűken értelmeznünk. Nemcsak a tárgyi, vagy a mozgáshoz kapcsolt tevékenységeket ismerjük, hanem a „szellemi alkotást” is annak fogjuk fel, mert a gyermek gondolatban kitalálja a játék szereplőit és a játékhoz szükséges eszközöket.

E tevékenység – mint minden egyéb gyermeki tevékenység – felosztható spontán és az óvodapedagógus által kezdeményezett játékokra. A gyermekek napjának nagy részét az általuk spontán módon kezdeményezett játékok töltik ki, de nagyon fontosnak tartjuk a megfelelő hangulat, élményforrás és tárgyi lehetőségek megteremtését, melyek hatására a spontán játék beindul.

Az óvoda olyan gazdag, változatos tevékenységrendszerben olyan szituációkat teremt, amelyekben a gyermek választásaiban, döntéseiben, a helyzetmegoldásokban való tájékozódása során megtanulja irányítani saját érzelmeit.

Ezek a játékok gazdagítják a személyiséget, de nem minden gyermeknél olyan sokoldalúak, hogy önmagukban elegendő lehetőségeket biztosítsanak az egyes képességek fejlődésére.

Éppen ezért szükség van a dominóra, kártyára, társasjátéokra, kirakós kockákra, képkirakóra, lottó játékokra. A legtöbb szabályjáték megkedveltetése attól függ, hogy mennyire tudja az óvodapedagógus egyszerűsíteni a hozzájuk tartozó szabályokat.

Jót és jól játszani – ez a gyermek dolga az óvodában. Az óvodapedagógusnak az a feladata, hogy megfigyelje a gyermekek játékát, s megfigyeléseit, tapasztalatait felhasználja a saját nevelési céljainak elérése érdekében, és indirekt módon befolyásolja azokat szükség esetén. A gyermek játékából megismerjük környezetét, a körülötte élők magatartását, viselkedését, a gyermekekhez fűződő kapcsolatukat.

Az életre nevelés is a játékból indul ki, s ebben teljesedik ki. Minél több időt, alkalmat és lehetőséget biztosítsunk a játékhoz. A gyermek spontán élményeiből fakadó játéka, az irányított tevékenysége, azaz a tanulás, valamint az erkölcsi érzék, a moralitás fejlődése a nevelési gyakorlatban összefüggenek. Az összekötő fogalom az érzélem. Az érzelmek áthatóan és befolyásolóan, motiválóan jelen vannak a kisgyermek életében, tetteinek „küszöbén”.

Az elmélyült játék feltétele az élmények biztosítása. A gyermekek számára sokféle benyomás, átélt esemény válhat élménnyé, s ezek mindegyike lehet játékuk forrása, különböző szituációk megteremtése.

A gyermekek különböző tevékenységei (szabad játék, irányított játék, játékba ágyazott tanulás) különböző irányítási feladatokat igényelnek. Mindez az óvodapedagógus tudatos, átgondolt munkáját feltételezi, indirekt módon így lehet a gyermeki világot befolyásolni.

Természetesen nagyon fontos a gyermek spontán élményszerzése is. Ezeket az élményeket nem szabad figyelmen kívül hagyni, az óvodapedagógusnak érzékeny reagáló készségének kell lennie arra, hogy a gyerekek a spontán élményeiket tevékenységekben éljék meg., Az intenzívebb gondolkodási folyamat fenntartása állandó motivációt igényel, amelyek közül leghatékonyabb a problémahelyzet.

A játék tehát – mint az óvodáskorú gyermek alaptevékenysége - olyan tulajdonságokat fejleszt ki a gyermekekben, amelyek később, a társadalomba való beilleszkedést nagy mértékben elősegítik. Mind a társas kapcsolatokat, a belső – szabályok elfogadására való – érzékenységet, mind az egymással szembeni toleranciát, mind pedig a játékeszközök megbecsülését fejlesztjük a gyermeki játék megfigyelésével és irányításával.

Feladataink:

- Nyugodt légkör biztosítása.
- Elegendő idő és hely biztosítása.
- A játékhoz szükséges eszközök biztosítása.
- Az egyéni élményeken túl közös élményszerzési lehetőségek kihasználása a játék fejlesztése érdekében.
- A gyermeki játék önállóságának tiszteletben tartása.
- Szükség esetén bekapcsolódás a játékba.
- Szabályjátékok lehetőségének biztosítása.
- Játékeszközök mennyiségi és minőségi fejlesztése, cseréje.
- Szervezett udvari játéktevékenység biztosítása.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végre:

- Kapcsolódjon be a közös játékba.
- Legyenek önálló, kezdeményező megnyilvánulásai.
- Alakuljanak ki pozitív érzelmei társai iránt.
- Vegyen részt aktívan az erőfeszítést, ügyességet igénylő játékban.
- Legyen képes szabályjátékok megtanulására, a megismert szabályokat tartsa be és kövesse.
- Fogadja el társai javaslatait, ötleteit.
- Legyen képes saját élményeinek eljátszására.

Szabadidős tevékenység

A szabadidő igazi tartalma a termékeny idő-felhasználási lehetőségek közötti szabad választás. Hozzá kell szoktatnunk a gyerekeinket ahhoz, hogy a felkínált sokféle tevékenység közül választani tudjon.

Az óvodában sajátosan értelmezzük a szabadidős tevékenységeket. Elsősorban a délutáni időszakban jut idő arra, hogy az óvodapedagógus által felkínált lehetőségek közül szabadon választhatnak a gyerekek (pl. bábozás, játéktanulás, társasjáték, filmvetítés, mese-vers, barkácsolás).

Ezek a szabadidős tevékenységek spontán szerveződő kis csoportok létrejöttét eredményezik, amelyek jól szolgálják az egyéni képességek megmutatását és kibontakozását.

Feladataink:

- Törekedjen a zárt csoportszoba tereinek kiszélesítésére.
- Folyamatosan bővítse a választható tevékenységek listáját a gyermekek akaratának és demokrácia elvének érvényesítésével.
- Keressen lehetőséget az egyéni képességek fejlesztésére, a differenciált gyakorlása.

VERS, MESE

A mese a gyermek értelmi – érzelmi és erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője

Mesélni minden nap szükséges. Nem teszünk különbséget a kezdeményezés, vagy az elalvás előtti mesélés között. Mindkettő fontos a maga helyén és idején. A kezdeményezések anyaga változatos legyen, gerincét a magyar népmesekincs megismertetése adja, de a kortárs és klasszikus irodalmi művek is megjelenjenek. Segítsük elő, hogy a nekik tetsző mesét el is játszassák a gyerekek.

Az irodalmi élmények feldolgozásához teremtsünk barkácsolási lehetőséget (eszköz, hely), a gyermek saját vers és mesealkotása, annak mozgással vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja. A verselés, mondókázás és mesélés élmény a gyermekek számára. Irodalmi nevelésről csak akkor beszélhetünk, ha a gyermek szereti a verset, mesét, ha örömet okoz neki. Kéri, várja az újabb élményt. A jó mese oldja a szorongást, belső képteremtésre tanít. Feladata az anyanyelv megismertetésén túl a változatos irodalmi élmények közvetítése. Ezért fontos, hogy az óvodapedagógus a gyermekek életkorának, nyelvi fejlettségének, érdeklődésének megfelelő beszédhelyzeteket teremtsen, és irodalmi alkotásokat válasszon. Az irodalmi anyagot úgy állítsa össze, hogy tartalmazzon mondókákat, verset, mesét, elbeszélést, folytatásos történetet.

Az előadásmód fő szabálya: a beszéd zenei elemeinek érvényesítése. Az élő mesét jól kiegészítő eszközök a bábozás, dramatizálás, drámajátékok.

Az óvodán kívül szerzett élményeket (TV, lemez, videó) ne tiltsuk ki az óvoda életéből, hanem – ha esztétikailag elfogadható – építsük be, használjuk ki a csoport közös élményének kialakítása érdekében.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Szívesen mond mondókát, verset, mesét.
- Tudja a megismert szavak jelentését, használja azokat.
- Megjegyzi a mese legfontosabb elemeit.
- Képes a hallottak képi megjelenítésére.
- Részt vesz a dramatikus és mímikus játékokban.
- Van igénye a hallott irodalmi művek újrhallgatására.
- Figyelmesen tudja végighallgatni óvodapedagógusát, társait.
- Nyelvhelyességi szabályoknak megfelelően fűzi mondatait.
- Tud eseményképről mesélni.

ÉNEK-ZENE, ÉNEKES JÁTÉK

Az óvodai zenei nevelésnek jelentős hagyományai vannak.

Gazdag tárháza a magyar népdal- és mondókakincs a gyermekek zenei kultúrájának fejlesztéséhez.

A zenei neveléssel járó feladatok sem korlátozhatók csak a tevékenységek időtartamára, mert napközben bármikor adódhat lehetőség a környezetük hangjainak megfigyelésére, ölbéli játékokra, éneklésre, mondókázásra, vagy körjátékok játszására. Ez egyben felkelti zenei érdeklődésüket, formálja zenei ízlésüket, erősíti esztétikai fogékonyságukat.

A zenei nevelésnek a gyermeki lét egészét át kell hatnia. A képességfejlesztési anyag a Kodály Zoltán útmutatásán nyugvó Forrai Katalin által kidolgozott szakirodalom alapján történik.

Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (a ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

A magyar zenei nevelés szilárd alapja a közös ének, mely hordozza és gazdagítja az anyanyelvi örökséget. Olyan szavakkal is találkozik a gyermek, amelyeket hétköznapi beszédünkben már nem fedezhet fel, s ezek megértését a játékszituáció segíti. A felnőtt – minta utánzásával az éneklés, zenélés részévé válik a gyermek mindennapi tevékenységének.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- A mondókákat az egyenletes lüktetést kiemelve a magyar beszéd ritmusa szerint mondják.
- Ismerik a halk és hangos, magas – mély közötti különbségeket.
- Felismerik a dallamot dúdolásról, hangszerrel, erősen eltérő belső, vagy záró motívumokról.
- Megkülönböztetik az egyenletes lüktetést a dalok ritmusától.
- Egyöntetűen képesek körbe járni.
- Az egyszerű, játékos, táncos mozgásokat szépen megformálják.
- Képesek térformák alakítására.
- Ütőhangszereket használnak.
- Az óvodapedagógus énekelt kérdésére énekelve válaszolni tudnak.
- A bemutatott élő zenét, hangulatban egymástól eltérő népdalokat, műzenei szemelvényeket, más népek dalait szívesen hallgatják.

RAJZOLÁS, MINTÁZÁS, KÉZI MUNKA

(gyurmázás, agyagozás, rajzolás, festés, batikolás, vágás, ragasztás, varrás, barkácsolás)

Ezek a tevékenységek a gyerekek kedvencei. Az elsődleges feladatunk, hogy biztosítsuk a zavartalan és sokrétű tevékenykedés külső feltételeit. Szerencsés, ha a gyerekeknek egy megszokott helyen mindig áll rendelkezésre mindenféle anyag és eszköz, amivel a fantáziájának megfelelően dolgozhat.

A tevékenységek szervezéséhez nagyon jó pedagógiai alapot adnak az évszakok változásai, a természet szépségei, az ünnepek.

Az ötlettől a megvalósításig főleg bátorítást, útmutatást és dicséretet várnak a gyerekek. Alakuljon ki igényük az alkotásra, az önkifejezésre, környezetük esztétikai alakítására és esztétikai élmények befogadására.

Az óvodában legyen lehetőségük a gyerekeknek arra, hogy bármikor kipróbálhassák képességeiket, a gyermeki alkotás a belső kép gazdagítására épül.

Feltétlenül hagynunk kell, hogy a gyermek saját szintjén, saját elgondolásai szerint, saját élményeit alkossa újra. Ebben csak akkor segítsük, irányítsuk, ha elakad, ha szüksége van instrukciókra. Ilyen lehetőségek mellett a gyermeki fejlődés mozgatórugója az önfejlesztés lesz. A gyermek is arra törekszik majd, hogy alkotásai egyre inkább hasonlítsanak a valóságra. Azoknak hiányosságai újabb, pontosabb megfigyelésre késztetik, s ennek eredményei tükröződnek későbbi alkotásaiban.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Képes hosszabb ideig több tulajdonságra irányítani figyelmét és megjeleníteni azokat alkotásaiban.
- Emberábrázolásában megjelennek a részformák, egyszerű mozgások.
- Tud képet alkotni élmény és emlékezet alapján.
- Megfelelően használja az eszközöket.
- Tud tárgyakat díszíteni saját elképzelése alapján.
- Megfigyelés után tud formát mintázni.
- A színeket munkája során változatosan alkalmazza.

MOZGÁS

A 3-7 éves gyermek egészsége, testi fejlődésének biztosítása, természetes mozgásának fejlesztése nem képzelhető el a rendszeres, játékban gazdag, az egyéni képességeket figyelembe vevő mindennapi testnevelés nélkül. A tornának, a játékos mozgásnak, az egészséges életmódot erősítő, testi képességeket – mint erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség- fejlesztő és a társakra való odafigyelést tanító ereje van. A teremben, a szabad levegőn, eszközökkel vagy eszközök nélkül, spontán vagy szervezett formában, az óvodai nevelés minden napján erre lehetőséget kell biztosítani. A nap folyamán célszerű úgy tervezni a gyerekek napirendjét, hogy egyensúlyt biztosítsunk a mozgás, az ülésel együtt járó tevékenységek között.

A mozgás megszerettetése, a mozgásigény kielégítése az óvodai testnevelés fontos feladata. Ahhoz, hogy jó eredményeket érjünk el, az optimális tárgyi feltételek biztosításán túl a gyermek és az óvodapedagógus aktív együttműködése elengedhetetlen. A nyugodt, derűs légkörű, játékban gazdag, kellő intenzitású, napi 20-30 perces testmozgás nem csak a kondicionális és a koordinációs képességek fejlődését biztosítja, hanem hozzájárul a személyiség differenciált fejlesztéséhez.

A mozgásfejlesztés feladatai:

- Sokoldalú mozgástapasztatásokat szerezzenek a gyermekek.
- Folyamatosan fejlődjön a gyerekek mozgása és egyensúlyérzéke.
- A kéz finommozgásainak fejlesztésére nyújtsunk változatos lehetőségeket.
- Segítsük kelő a gyerekek harmonikus, összerendezett mozgásának kialakulását.

A mindennapi testnevelés megalapozza azt az igényt, hogy rendszeresen mozogni jó és szükséges. Míg az óvodapedagógus szabadon választhatja meg, hogy a foglalkozást hogyan építi be a csoport napirendjébe, addig az anyag megválasztása tudatos tervező munkát igényel annak érdekében, hogy a nevelési feladatok mellett a motoros képességek fejlesztése is megvalósuljon.

Feladataink:

- Minél hosszabb ideig tartózkodjanak a gyermekek a szabad levegőn.
- Adjon ötleteket, irányítsa a gyerekek figyelmét a leghatékonyabb terhelést biztosító napi mozgáshoz.
- Tegye lehetővé a változatos eszközök és a gyerekek önálló, szabad mozgásának biztosításával, hogy örömet jelentsen a mozgás mindannyiuknak.
- A változatos környezetben végzett mozgások szervezésével a téri tájékozódáson túl a biztonságérzetet is fejlessze.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Ismernek futó-fogó játékokat, érzik a versenyjátékok izgalmát.
- Képesek szabad-páros, továbbá kézi szergyakorlatok végzésére.
- Tudnak gurulóátfordulást végrehajtani.
- Képesek nekifutással 30-50 cm magas akadályt átugrani, padról páros lábbal leugrani.
- Képesek labdapattogatásra, vezetésre.

A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE

Természet – társadalom – ember

Ez a komplex tevékenység szeretné megmutatni és érzékeltetni azt, ami a szűkebb és tágabb környezet teljes egységében van jelen: megismerni a szülőföldet, az ott élő embereket, a hazai tájat, a helyi hagyományokat, a néphagyományokat, a családi, a tárgyi kultúra értékeit. Tanulják meg ezeket szeretni és védeni.

Nevelési célunk, hogy az óvodáskorú gyerekek **környezettudatos viselkedését megalapozzuk**. Ebben a folyamatban a gyereket körülvevő felnőttek, a szülő, a pedagógus, a dajka példája elengedhetetlen.

Az a célunk, hogy a gyermekeknek segítséget nyújtsunk ahhoz, hogy a világot megismerje és megértse a maga egészében. A természet közeli élet szervezésével a természet szeretetére és megóvására kívánjuk nevelni a gyermekeket, melyben nagy segítséget nyújt a saját példaadásunk. Azt kell a gyerekekben megerősíteni, hogy milyen nagy az ember felelőssége a természeti és társadalmi környezet megóvása szempontjából.

Legfontosabb feladatunk, hogy megismerjék azt a természeti környezetet, amiben élnek. Figyelmüket a természet szépségeire és értékeire kell irányítanunk. A fák, virágok, bokrok, az apró kis állatok megannyi ismeretet, feladatot jelentenek a gyermekeknek.

Séták, kirándulások, az óvoda udvara és kertje vagy az élősarokban végzett tevékenységek tanulási, tapasztalási lehetőségeket nyújtanak a gyerekeknek.

Az óvodában fel lehet és fel kell készíteni a gyermekeket arra, hogy társadalomban élünk, még pedig demokratikus társadalmi rendben.

Társadalmi környezetükből a gyermekek rendelkezzenek koruknak megfelelő ismeretekkel a családról, szükségleteiről, munkájáról, a családtagok külső és belső jogairól, az egymáshoz való viszonyról, az együttélés konkrét tapasztalatairól.

Szem előtt kell tartanunk a tolerancia megérettetését, mely arra neveli a gyermekeket, hogy képesek legyenek elfogadni másokat. Lehetőséget kell kapniuk az önálló véleménynyilvánításra és önbizalmuk fejlesztésére.

A gyerekek újrarájátszhatják életüket, mindazt, amit a családban, óvodában vagy tágabb környezetükben tapasztalnak, látnak, hallanak. Ez az „újrarájátszás” elősegíti a szocializálódást, a társadalomba való bekapcsolódást, illetve támpontot nyújtanak, a gyerekek környezetében meglévő szabályok megismeréséhez és gyakorlásához.

Az itt jelentkező feladatok játékidőben, szabadidőben vagy a nap bármely szakaszában megvalósíthatóak.

Feladataink:

- Feltételek megteremtése a természetbeni tapasztalatok szerzéséhez.
- Törekedjen arra, hogy a gyermek minél több élményt gyűjtsön saját környezetéből.
- Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.
- Biztosítsa a feltételét a természetben való folyamatos tevékenykedtetéshez és az élősarok, konyha és/ vagy virágoskert működjék.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Tudják lakóhelyük pontos nevét, lakcímüket, szüleik, testvéreik nevét, foglalkozását, a lakóhelyen lévő intézményeket.
- Óvják, figyeljék a természet és az emberi kultúra értékeit.
- Tudatosan gyakorolják a gyalogos közlekedés elemi szabályait.
- Tudják csoportosítani a közlekedési eszközöket.
- Tudják megnevezni környezetük színeit, azok sötétebb és világosabb változatait is.
- Fel tudják sorolni testrészeiket, az érzékszerveket, azok fontosságát. Óvják maguk és mások egészségét is.
- Ismerik az évszakok és napszakok jellemzőit.
- Ismerik környezetük legfontosabb gyűjtőfogalmait, ezen belül is tudják csoportosítani, osztályozni, összehasonlítani környezetük dolgait.
- Érzik, látják, tudatosan irányítják figyelmüket arra, hogy az ember mennyit segíthet és mennyit árthat közvetlen és tágabb környezetük fejlődésében.
- Felismerik az alapszíneket és árnyalataikat. Azokat meg is nevezik.

Matematika

Az óvodai matematikai nevelés a gyermek észlelésére, érzékelésére és megismerési vágyára épülve valósul meg.

A gyermekek életkori sajátosságait figyelembe véve a tanulás több formáján keresztül fejlesztünk:

- utánzásos, játékos tapasztalatszerzés,
- irányított, gyakorlati problémafelvetés és feladatmegoldás,
- óvodapedagógus által kezdeményezett foglalkozás.

A gyermekek természetes környezetben végzett megfigyeléseik alkalmával vegyék észre, hogy a tárgyak, személyek, halmazok összehasonlíthatók, szétválogathatók tulajdonságaik szerint, illetve saját szempontok alapján. Végezzenek sorba rendezést, megnevezett mennyiségi tulajdonságok, felismert szabályok szerint. A számfogalom megalapozására végezzenek mérési, összemérési feladatokat. Szerezzenek tapasztalatokat a geometria körében.

A gyermek 5. életévéig ezek a helyzetek kiválóan szolgálják a matematikai kíváncsiság és érdeklődés megalapozását és fenntartását. Mindezek mellett a 6-7 éves gyerek intenzív fejlesztésével el kell érünk, hogy megszerezzék az iskolai alkalmassághoz szükséges tapasztalatokat, azokat tudják alkalmazni, és sajátítsák el a gondolkodási műveleteket.

Minél több érdekes problémahelyzetet hozunk létre, annál inkább aktivizáljuk a gyermekeket a logikus gondolkodásra. Hagyjuk a gyermeket saját logikája szerint gondolkodni. Ha a kínálgató lehetőségek közül nem fedezi fel mindegyiket, próbáljuk rávezetni, több oldalról megközelíteni, de semmiképpen ne oldjuk meg a feladatot helyette. Tartsuk fenn érdeklődését, míg rá nem jön minden variációs lehetőségre. Ezzel fejlődik logikus gondolkodásuk és problémafelismerő készségük.

Azt, hogy a matematikai nevelés tartalmából melyekkel elégedhetünk meg, a játék során szerzett tapasztalatokkal vagy mely összefüggéseket dolgozzuk fel foglalkozás keretein belül, azt az óvodapedagógus dönti el.

A matematikai nevelésnek szoros kapcsolatban kell lennie az életre neveléssel.

Feladataink:

- Megfelelő eszközök biztosítása, ami felkelti, ébren tartja a gyerekek érdeklődését.
- Akár foglalkozást, akár kötetlen kezdeményezést szervez, minden esetben támaszkodjon a gyerekek aktuális élményeire, igényeire, ötleteire.
- A képességek fejlesztését játékos keretek között szükséges megvalósítani.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Tájékozódjanak a térben, különböztessék meg, értsék, kövessék az irányokat.
- Az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés mellett egyre nagyobb szerepet kap a szándékos felidézés és bevésés. A felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés.
- A tárgyakat képesek megszámolni 10-es számkörben, illetve számtani műveleteket végezni.
- Képesek mennyiségi és minőségi tulajdonság szerint csoportosítani, ok-okozati, időrendi sorrend eldöntésére, szöveges feladatban pótlás, csökkentés műveletének megoldására.
- Ismerik a jelölési, rajzolósi technikákat.
- Alkalmazkodnak normákhoz, szabályokhoz.
- Feladatait a kitartás, a megoldásra való törekvés jellemzi.
- Egymás állításainak igazságát ítélik meg, esetenként javítsák ki saját tévedéseiket.
- Ismerjék fel becsléssel az 1-2 és sok, majd párba állítással és egybevetéssel a többkevesebb – ugyanannyi viszonyítását.
- Matematikai jellegű helyzetből, problémáról saját gondolataikat szabadon tudják elmondani.
- Figyelmük ki tud terjedni 2-3 dologra, meg tudják figyelmüket osztani, könnyedén át tudja vinni egyik dologról a másikra

MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK

A munka jellegű tevékenység – a nevelés egyik formája - az óvodás gyermek számára játékos jellegű, elemeket tartalmaz, gyakran nem is választható szét a játéktól. Az önként vállalt feladatok, munkafolyamatok végzése során megéli a gyermek a közösségért való aktív tevékenykedés örömét is, ami normák, értékek, szabályok kialakulásához vezet.

A gyermeki munka a pedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyerekekkel együttműködést, s folyamatos, konkrét, reális, vagyis saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel. Alapvető követelmény a tevékenység során az önállóság, az öntevékenység lehetőségeinek megteremtése. A különböző munkafajták – önkiszolgálás, naposság, a gyermek saját személyiségével kapcsolatos munkák, a csoport érdekében végzett munkák – közös vonásaként azt kell kiemelni, hogy tevékenykedtetést jelentenek.

A munka, mint cselekvő tanulás, az életre való felkészítést, a társadalmi gyakorlat megismerését éppúgy szolgálja, mint a személyiség fejlesztését. Igen fontos, hogy a munkavégzés során biztosítsunk önállóságot, ne időszakonkénti, hanem rendszeres folyamatos tevékenység legyen.

Ki kell emelnünk az önkiszolgálást, aminek igen nagy jelentősége van már az óvodába lépéskor. Hagyjuk, hogy a gyerekek, ezen tevékenységet saját képességük szerint, koruktól függetlenül akkor végezzék el, amikor képesek rá.

A munkamegosztás során fontos, hogy a gyerekek önállóan tudjanak dönteni, feladataikat egymás közt megosztani.

A munkafajták közül a kerti munka az, ahol az értékteremtő képesség legtisztábban megmutatható. Tavasztól őszig lehet tevékenykedni a kertben és közben rengeteg tapasztalatot, ismereteket szereznek a gyermekek.

Ehhez természetesen szükséges az, hogy a munkavégzéshez elegendő mennyiségben és megfelelő minőségben legyen a gyermekcsoport felszerelve a szükséges eszközökkel, szerszámokkal.

(A kertet az óvoda keleti oldalán alakítottuk ki, mindkét csoport számára egy ágyást.)

Feladataink:

- Arra törekedjen, hogy minden munkatevékenység örömet jelentsen a gyermekeknek és teljes önállósággal végezzék azokat.
- Folyamatosan biztosítsa és bővítse az eszközöket.
- Az egyéni megbízatások körének bővítése a gyermekek képességeinek megfelelően.
- A munka iránti felelősségérzet fejlesztése.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Törekedjen önállóságra, vállaljon önként is feladatokat.
- Ismerje meg az eszközök használatával járó veszélyeket is.
- Teljesítse pontosan megbízatásait.
- Ismerje a szerszámok, munkaeszközök tárolási helyét, azok használatát.
- Képes az eszközök megóvására és saját testi épségének megőrzésére.
- Legyen igénye felfedezett kisebb hibák kijavítására.
- Gondozza, óvja a környezetében levő növényeket.

TANULÁS – TEVÉKENYSÉGBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS

A játék és a tanulás teljes mértékben összekapcsolódik óvodás korban. A játékban végbemenő tanulás nem szándékos. **, de a játékba ágyazott tanulás nem játék, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja.** A gyermekeknél a tevékenységi vágy ösztönöz a tapasztalatszerzésre, a játék az óvodai tanulás egyik legfontosabb, de nem kizárólagos színtere. A nevelési folyamat egésze, azaz valamennyi pillanata alkalmas arra, hogy erőltetés nélkül spontán, vagy irányított módon tanuljon a kisgyermek.

Elsődleges célja: attitűdök erősítése, képességek fejlesztése, az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyerekek előzetes tapasztalataira. A kisgyermek nem elszigetelten, elméleti síkon ismerkedik meg a valóság jelenségeivel, hanem saját személyéhez, magatartásához, szokásaihoz, viselkedési szabályaihoz való kapcsolatokon keresztül. Az óvodában a gyermek megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára önkéntelen figyelmére, cselekvő aktivitására támaszkodva folyik a tanulás. Mindezek biztosítják kreativitásának fejlődését. A gyermekek ismereteiknek és készségeiknek nagy részét a szervezett ismeretnyújtási alkalmon kívüli tevékenységek közben gyűjtik.

A közvetlen környezet folyamatos megismerése, az érzékelés és a többoldalú tapasztalatszerzés azért központi kérdése a tanulási folyamatnak, mert kevesebbet, de azt jobban, alaposabban, több oldalról megközelítve kell a gyermekek számára közvetítenünk és velük együtt átélnünk.

Az óvodai tanulási tevékenységet meghatározza a gyermekek cselekvő és szinkretikus gondolkodásmódja, sajátos gyermeki világképe, az érdeklődés, a figyelem és emlékezés tartalmának és irányultságának az iskoláskorúakéhoz képest szűkebb terjedelme, erős érzelmi telítettsége, az én-centrikusság. Mindezeket jól szolgálja, ha a gyermekekhez a komplex tevékenységek rendszerén jut el mindaz, ami a világból számukra megismerhető.

Az óvodai tanulás szempontjából az sem mellékes, hogy milyen tapasztalatokat szereznek a gyerekek, mert ez később hatással lehet az iskolai tanulásra. Már óvodában kialakulnak annak csírái, hogy később örömmel tanul-e a gyermek, vagy képes lesz-e saját motiváltságból kiinduló erőfeszítésre a tanulás során. E belső motiváltságnak a kialakítását kezdjük meg az óvodában. Az óvodai tanulás célja nem csak, és nem elsősorban az információk bővítése, hanem a **képességek fejlesztése**. Ez viszont egyénre szabottan, differenciáltan, az egyes gyerekekhez igazított módszerekkel, eszközökkel, az egyes gyerekekhez mért tempóban, az azonnali és egyénhez mért visszacsatolással lehet csak hatékonyan. Az óvodai tanulási folyamatnak szociális, mozgáson alapuló és értelmi képességeket mozgató összetevői vannak, ezért az óvodai tanulást a szó tág értelmezésében szükséges használni.

A tanulási tevékenységben is az a célunk, hogy örömmel és önként vegyenek részt gyermekeink a folyamatban. Mindig megfelelő színvonalú feladatok elé kell, hogy állítsuk őket. Ha ugyanis az életkori sajátosságokat, a gyermekek egyéni képességeit nem vesszük figyelembe, az esetleges kudarcok nem serkentik tevékenységre az értelmi erőket. A gyermek félőssé, visszahúzódóvá válik, alatta marad teljesítőképességének. Ezzel szemben a sikerélmény erősíti a gyermek önbizalmát, bátorságot ad neki az újabb, nehezebb problémák megoldásához. Az óvoda biztosítja a gyermekként való élés lehetőségét, vagyis a folyamatos, önfeledt, szabad játék gazdag feltételrendszerét.

Az óvodapedagógusoknak biztosítja a program a gyermekek igényeihez, egyéniségéhez, teherbíró képességéhez igazodó tanulási kereteket és formákat. A nevelés egészét átható tanulás kötött és kötetlen kezdeményezések, foglalkozások, beszélgetések, tapasztalatszerző séták formájában egyaránt megoldhatók. E formák közül az óvodapedagógus mikor melyiket alkalmazza – az ő kompetenciája.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánzásos minta – és modellkövetéses magatartás - és viselkedéstanulás (szokások alakítása)
- spontán játékos tapasztalatszerzés
- a cselekvéses tanulás
- gyermeki kérdésre, a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- a pedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
- a gyakorlati problémamegoldás

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során személyre szabott pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

Feladataink:

- Értelmi képességek fejlesztése (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás).
- A gyermek megismerési vágyának, kíváncsiságának, sokoldalú érdeklődésének kielégítése.
- Lehetőség felkínálása a gyermekek számára olyan szituációk átélésére, ahol megismerhetik a felfedezés, a kutatás, az egyszerű kísérletezés örömeit.
- A gyerekek önállóságának, figyelmének, kitartásának, pontosságának, feladattudatának fejlesztése.
- Olyan tapasztalatok szerzéséhez nyújtson segítséget a gyermekeknek, amelyben saját teljesítőképességét is megismerheti.

A korszerű óvodai tanulás jellemzői:

- építünk a gyermeki kíváncsiságra
- „felhasználjuk” az aktivitását
- értékeljük, vesszük a kreatív megoldásokat
- megteremtjük a játékba integrált, cselekvéses gondolkodási formák lehetőségeit
- egyénhez mértén értékelünk
- örömteliséget biztosítunk
- felhasználjuk a meglévő ismereteket
- egyformán jelentősnek tartjuk a különböző képességeket, készségeket és a meglévő tudást
- folyamatosan és fokozatosan várjuk el az együttműködést, a feladattartást és az irányíthatóságot

Ez így, együtt biztosítja egyaránt az óvoda-iskola átmenet megkönnyítését, a differenciálást (inklúziót), magát az érzelmi légkört (ami az óvodás gyermek alapigénye), a játék elsődlegességét – (ami alaptervékenység ebben az életkorban), valamint az együttműködő, felelősséget vállaló, óvodai normákat (szokásokat), erkölcsiséget figyelembe vevő légkört.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Tudjon önállóan konkrét, elemi, ismert jelenségek esetében következtetni, ítéletet alkotni ismert modell alapján.
- Ismerje saját értékeit, alakuljon feladattudata.
- Törekedjen többféle megoldás keresésére.
- Szándékos figyelmének tartama érje el a 10-15 percet.
- Legyen képes gondolatait érthetően szavakba, mondatokba foglalni.
- Különítse el a mese és a valóság elemeit.
- Fedezzen fel konkrét összefüggéseket, ok-okozati viszonyokat.

Sajátos nevelési igényű gyermekek integrációja

Óvodánk az Alapító Okiratában foglaltaknak megfelelően az alábbi SNI - s gyermekek együttnevelését, befogadását támogatja:

- Beszéd fogyatékos/akadályozott beszédfejlődésű.
- A megismerő funkciók vagy a viselkedés organikus okra vissza nem vezethető tartós és súlyos rendellenességgel küzdő.
- Tanulási, magatartási és beilleszkedési zavarral küzdő.

Általános elvek:

Az óvoda a szakemberek által integrálásra javasolt gyermekek nevelését tudja vállalni.

Az óvodapedagógusok érzelmileg azonosulnak az integrációval, természetesnek tekintik az SNI B-s gyermekek jelenlétét az óvodában.

Az integráció gyakorlati megvalósítása az adaptivitás és a teljesség szemléletében történik.

A nevelési, fejlesztési gyakorlat alapját az alábbi alaptételek jelentik:

- Minden gyermek fejleszhető.
- A fejlesztés során a gyermekek meglévő képességeiből kell kiindulni.
- A részleges zavart szenvedett, és/vagy késve jelentkező képességek fejlesztése segítő, támogató szemléletet igényel.
- Az SNI gyermekek is különbözőek, egyediek, ezért sajátos nevelési megközelítést, egyéni bánásmódot igényelnek, mint bárki más.
- Az SNI gyermekek elsősorban gyerekek és csak másodsorban SNI - ek, ezért részfunkcióik fejlesztésén túl az általános személyiségfejlesztésre is szükségük van.
- Az SNI gyermekeknek ugyanúgy joguk van az érzések, a tapasztalatok átéléséhez.

- Szükségeiket csak ők tudják érzékeltetni, értő figyelemmel kell feljűk fordulni.
- Az SNI gyermekeknek, önmaguknak is kell cselekedniük önmagukért, a pedagógus a feltételek megteremtésében segíthet.
- Az SNI gyermekek joga van sajátosságaihoz, az azokkal való teljes élethez, amely bizonyos speciális életmóddal jár együtt.
- Minden SNI gyermeknek joga van – életkorának és egyéni fejlettségének megfelelő szinten – tisztában lenni saját állapotával, jogaival, lehetőségeivel.
- A gyermekek képességstruktúrája a különböző területeken, más-más szinten állhat, e szintek ismerete képezi az egyéni bánásmódot, differenciálás, a feladatorientált fejlesztés alapját.
- A feladatot és a személyes élményt egy szituációba integráló fejlesztés során az óvodapedagógus a személyiség minél több szféráját próbálja bevonni a fejlesztésbe. Az általános elvek megtartása mellett az óvodapedagógus érvényesíti, hogy ahány SNI gyermek, annyi személyiség, és ahány személyiség, annyi személyes élmény, és integráló fejlesztés.

**„Jó szóval oktasd, játszani is engedd
szép, komoly fiadat.”**

(József Attila)

Érvényességi záradék

1. Elfogadta a nevelőtestület: a 6/2010. (V.25.) N.t. sz. határozatával
2010. május 25-én.
2. Véleményüket nyilvánították a szülők képviselői:
2010. május 19-én és május 20-án.
3. Jóváhagyta a Dömsöd Nagyközség Önkormányzata Képviselő – testülete
3. Jóváhagyta Apaj Községi Önkormányzat Képviselő-testülete

Érvényessége: **2010. szeptember 1-től 2015. augusztus 31-ig.**

Felülvizsgálat időpontja: 2015.

A dokumentum tárolásának helye: óvodavezetői és helyettesi irodák.

Hozzáférhetősége: nyílt az intézményben foglalkoztatottak számára.

Kapják:

1. Fenntartó (Dömsöd)
2. Fenntartó (Apaj)
3. Gróf Széchenyi István Általános Iskola Igazgatója (emailben)
4. Gróf Széchenyi István Általános Iskola alsó tagozatos igazgatóhelyettese (emailben)
5. Minden óvodapedagógus hozzáférhet az elektronikus változatához az óvodai számítógépeken
6. Épületenként 1-1 kinyomtatott példány elhelyezésre kerül szülői tájékoztatás céljára.

A Nagyközségi Óvoda nevelőtestülete a közoktatásról szóló, többször módosított 1993. évi LXXIX. törvény 57.§ (1) bek. a.) pontjában biztosított jogkörében-figyelemmel a törvény 44.§ (1), 45.§ (1) 47.§ (1) 50.§ (a) bekezdésében, valamint a nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló, többször módosított 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelet 8. §-ában foglaltakra - a 2010. május 25-én megtartott határozatképes nevelőtestületi értekezletén megtárgyalta az óvodavezető által előterjesztett HOP-ot, és 17 egyetértés, 0 tartózkodás 0 nem szavazattal egyhangúlag elfogadta az értekezleten elhangzott kiegészítésekkel, módosításokkal.

Módosítását indokolta az alábbi jogszabályváltozás:

- a 255/2009. (XI. 20.) Korm. rendelet Az Óvodai nevelés országos alapprogramjának kiadásáról szóló 137/1996. (VIII. 28.) Korm. rendelet módosításáról.

Valamint a:

- Törvényességi-szakmai vizsgálat szabályzatokkal kapcsolatos megállapítása 2009. június 29.

Javasoljuk a helyi nevelési program kiegészítését:

a sajátos nevelési igényű gyermekek esetén a sajátos nevelési igényből eredő hátrányok csökkentését szolgáló speciális fejlesztő tevékenységekkel, amennyiben a fenntartó az óvoda alapító okiratában is megjelöli az SNI gyermekek ellátását/nevelését.

Az elfogadás tényét a jegyzőkönyv vezetője és hitelesítői aláírásukkal tanúsították.

A nevelőtestület által elfogadott HOP, a szülői képviselők nyilatkozata, a nevelőtestületi határozat jegyzőkönyvi kivonata, valamint a nevelőtestület ülés jelenléti íve hitelesített másolata felterjesztésének napja a fenntartó felé: 2010. június 16.

Dömsöd, 2010. június 16.

.....
Orosz Lajosné
óvodavezető

Dömsöd Nagyközségi Önkormányzat Képviselőtestülete jóváhagyásáról csatolva a Képviselőtestületi ülés jegyzőkönyvének hitelesített másolata.

Apaj Község Önkormányzat Képviselőtestülete jóváhagyásáról csatolva a Képviselő-testületi ülés jegyzőkönyvének hitelesített másolata.

Dömsöd, 2010. szeptember 1.

.....
Orosz Lajosné
óvodavezető

Mellékletek

1. számú: Személyiséglap / Óvodai fejlődési Napló
2. számú: A nevelési program végrehajtásához szükséges, a nevelő munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke